

Hallituksen esitys Eduskunnalle kalastuslainsäädännön uudistamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Voimassa oleva kalastuslaki on vuodelta 1951. Laajoista osittaisuudistuksista huolimatta laki on jäänyt jälkeen sekä kalastusmenetelmien ja -välineiden että yhteiskunnan nopeasta muuttumisesta ja kehitymisestä eikä vastaa niitä vaatimuksia, joita vesien elollisten luonnonvarojen hyväksikäyttö sille asettaa. Tämän vuoksi valtioneuvosto asetti vuonna 1973 komitean, jonka tehtäväksi annettiin kalastuslainsäädännön tarkistaminen nykyisiä olosuhteita vastaavaksi.

Hallituksen esitys, joka käsittää komitean koko kalastuslainsäädännön tarkistamista koskevat ehdotukset pääosin sellaisinaan, sisältää ehdotukset laiksi yleisestä kalastusoikeudesta, uudeksi kalastuslaiksi, laiksi vesilain 2 luvun muuttamisesta sekä laiksi rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Yleistä kalastusoikeutta koskeva lakiehdotus käsittää valtuuslain, joka olisi annettava perustuslain säätämisyjärjestyksessä, koska sen säännökset merkitsevät poikkeusta hallitusmuodon mukaisesta omaisuuden perustuslain turvasta. Tämä laki korvaisi nykyisin voimassa olevan lain yleisen kalastusoikeuden laajentamisesta.

Voimassa olevan kalastuslain sisältämän kalakantojen säilyttämisen periaatteen sijasta ehdotuksessa uudeksi kalastuslaiksi ehdotetaan, että kalastusta harjoitettaessa olisi pyrittävä vesialueiden mahdollisimman suuren pysyvän tuottavuuden saavuttamiseen. Tässä tarkoituksessa esitykseen on otettu useita ammattimaisesti harjoitetun kalastuksen aseman parantamiseen tähtääviä ehdotuksia. Niin ikään esityksessä on eräitä yleisen kalastusoikeuden laajentamista tarkoittavia ehdotuksia, kuten erityiseen pilkkintämaksuun perustuva oikeus harjoittaa pilkkimistä ja onkimista läänin alueella.

Lakiehdotukseen sisältyy runsaasti säännöksiä nykyisessäkin laissa olevista keskeisistä kalastusta koskevista asioista, kuten kalastusoikeudesta, sen vuokraamisesta, kalastuksen harjoittamiseen liittyvistä oikeuksista, kalan kulun ja kalakannan turvaamisesta, pyydyksistä ja pyynnin harjoittamisesta, rauhoituspiiristä, kalastuskunnasta, kalatalouden edistämisestä, lain noudattamisen valvonnasta, virka-avusta, lain rikkomisesta johtuvista seuraamuksista ja kalastusta koskevista kansainvälisistä sopimuksista.

Edellisten lisäksi lakiehdotukseen on otettu eräitä organisatorisia uudistuksia koskevia säännöksiä, joista kalastusalueiden ja kalastuspiirien perustamista koskevat säännökset tehostavat merkittävästi kalavesien hyväksikäyttöä ja kalataloushallintoa.

Kalastusalueiden perustamisella pyritään poistamaan omistussuhteisiin liittyvästä kalavesien pirstoutuneisuudesta aiheutuvia haittoja. Maan vesialueet jaettaisiin niiden omistussuhteista riippumatta kalastusalueisiin. Kalastusalueet muodostettaisiin siten, että kukin niistä käsittäisi sellaisen kalataloudellisesti yhtenäisen alueen, jonka kalastusoloja järjestettäessä olisi asianmukaista soveltaa yhtenäisiä toimenpiteitä.

Kalastuspiirit olisivat valtion viranomaisia. Niiden perustaminen liittyy ehdotettuun kalastusaluejärjestelmään ja on tarpeen siitä syystä, ettei nykyiseen kalataloushallintoon kuulu alueellista asiantuntemusta edustavaa piirihallintoa. Kalastusalueiden toiminnan ohjaamista ja valvontaa sekä muiden kalastushallinnon alaan kuuluvien tehtävien suorittamista varten tulisi maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosaston alaisina toimimaan yksitoista kalastuspiiriä, joiden alueet vastaisivat läänien alueita.

Vesilain 2 luvun muuttamista koskeva lakiehdotus johtuu siitä, että hallitus katsoo eräiden nykyiseen kalastuslakiin sisältyvien, vesistöön rakentamiseen liittyvien säännösten paremmin sopivan vesilain 2 lukuun, joka käsittelee yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön.

Muutokset rikoslain 33 lukuun taas aiheutuvat siitä, että kalastuslakiehdotuksessa on eräil-

tä osin muutettu niitä perusteita, joihin sanotun luvun kalastusta koskevat rangaistussäännökset nykyisin liittyvät.

Esitykseen ei ole otettu kalastuslainsäädäntökomitean ehdotusta laiksi kalastusasiain käsittelystä vesituomioistuimissa, koska vesioikeuksien toimintaa koskevat vesilain säännökset ovat parhaillaan tarkistettavana.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	9 luku. Kalastusalue	26
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	10 luku. Kalastuspiiri	31
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	3	11 luku. Kalatalouden edistäminen	32
2.1. Nykyinen tilanne ja epäkohdat	3	12 luku. Kalastustuotteita koskevia säännöksiä	33
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	5	13 luku. Valvonta, talteen ottaminen ja virka-apu	34
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	6	14 luku. Rangaistusmääräykset	37
4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	6	15 luku. Erinäiset säännökset	37
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6	16 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset	40
1. Lakiehdotusten perustelut	6	1.3. Laki vesilain 2 luvun muuttamisesta	42
1.1. Laki yleisestä kalastusoikeudesta	6	1.4. Laki rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta	42
1.2. Kalastuslaki	7	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	42
1 luku. Yleiset säännökset	7	3. Voimaantulo	42
2 luku. Kalastusoikeus	8	4. Sääntämisenjärjestys	43
3 luku. Kalastusoikeuden vuokraaminen ..	12	LAKITEKSTIT	43
4 luku. Kalastuksen harjoittamiseen liittyvät oikeudet	14	1. Laki yleisestä kalastusoikeudesta	43
5 luku. Kalan kulun ja kalakannan turvaaminen	15	2. Kalastuslaki	44
6 luku. Pyydykset ja pyynnin harjoittaminen	16	3. Laki vesilain 2 luvun muuttamisesta	66
7 luku. Rauhoituspiiri	18	4. Laki rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta ..	67
8 luku. Kalastuskunta	20		

YLEISPERUSTELUT.

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys.

Kalastuksella on runsasvesistöisessä maassamme aina ollut tärkeä ja jopa asutushistoriallisesti ratkaiseva merkitys. Maan sijainti Itämeren ja sen lahtien rannalla sekä lukumäärältään runsaat sisävesistöt luovat hyvät edellytykset kalastuksen harjoittamiseen.

Toisaalta on kuitenkin todettava, että Itämeren niukkasuolaisessa murtovedessä elävien kalalajien määrä on pieni ja niiden yksilöitä on vähän verrattuna suolaisten merien taloudellisesti tärkeisiin kalalajeihin. Sisävesille on tyypillistä järvien reittimäinen luonne ja mataluus. Maaperän ominaisuuksista johtuu, että pääosa sisävesistä kuuluu karuun tyyppiin, joten myös sisävesien kalastolle on ominaista taloudellisesti merkittävien kalalajien niukkuus. Tämän vuoksi on tärkeää, että vesistöjen kalakantojen käyttö ja hoito saadaan mahdollisimman tehokkaaksi.

Kalavarojen hyväksikäytössä on ammattimaisesti harjoitetulla kalastuksella keskeinen sija. Maassamme on noin 1 800 pääammattikalastajaa sekä lähes 3 000 sivuammattikalastajaa. Vapaa-aikanaan kalastavien lukumääräksi on arvioitu peräti 1,1 miljoonaa. Kalastuksen voidaan katsoa olevan toimintaa, jota varsin suuri osa väestöstä harjoittaa joko ammattinaan, kotitarpeeksi tai virkistykseksi.

Suomen kalansaalessa vuonna 1977 oli 115 595 tonnia, josta 94 057 tonnia saatiin merialueelta ja 21 538 tonnia sisävesialueelta.

Merialueen saaliin arvo vuonna 1977 oli 120 miljoonaa markkaa ja sisävesialueen 106 miljoonaa markkaa. Merialueen saaliista 93 % saatiin ammattimaisessa kalastuksessa. Sisävesialueella ammattikalastuksen osuus oli vain 20 %. Valtaosa sisävesialueen saaliista saatiin siten kotitarve-, virkistys- ja muussa sellaisessa kalastuksessa, jota ei harjoiteta ammattimaisesti.

Taloudellisesti merkittävien kala oli silakka, jonka saaliin arvo vuonna 1977 oli 54 miljoonaa markkaa.

Kalaa ja kalatuotteita tuotiin samana vuonna noin 264 miljoonan markan arvosta.

Tärkein kalastusta säätelevä laki on 28 päivänä syyskuuta 1951 annettu kalastuslaki (503/

51). Laki on vaikuttanut monin tavoin kalatalouttamme edistävasti mutta ei enää täytä kaikilta osiltaan sille asetettavia vaatimuksia. Yhteiskunnassa on tapahtunut erityisesti taloudellisella ja sosiaalisella alalla muutoksia, jotka aiheuttavat tarvetta kalastuslain säännösten tarkistamiseen nykyisiä olosuhteita vastaaviksi. Merkittävimpiä taustalla vaikuttavia tekijöitä on viime vuosikymmeninä voimakkaana jatkunut maa- ja metsätalousvaltaisen yhteiskunnan muuttuminen kaupunkilaistuneeksi ja teollisuusvaltaiseksi yhteiskunnaksi. Tämän kehityksen myötä on kotitarvekalastuksen merkitys suhteessa ammatti- ja virkistyskalastukseen vähenyt. Pitkälle teknistynyt ammattikalastus vaatii nykyistä parempia toimintamahdollisuuksia. Virkistyskalastuksesta taas on muodostunut asutuskeskusten lisääntyvälle väestölle tärkeä vapaa-ajan käytön muoto, jonka edellytysten parantamiseen on kiinnitetty lisääntyvää huomiota.

Annettavalla esityksellä pyritään tehostamaan vesistöjen kalataloudellista hyväksikäyttöä. Esityksen johtavana periaatteena on pyrkimys vesialueiden mahdollisimman suuren pysyvän tuotavuuden saavuttamiseen. Tämä toteutetaan pitämällä huolta kalakannan järkipäisestä ja taloudellisesta hyväksikäytöstä, hoidosta ja lisäämisestä. Tässä tarkoituksessa esitykseen on otettu säännöksiä vesiä tehokkaasti hyväksikäyttävien ammattikalastuksen aseman parantamisesta. Samoin on parannettu erityisesti kalavesiä omistamattoman väestönosan mahdollisuuksia harjoittaa virkistyskalastusta, joka samalla on tehokas keino myös vähempiarvoisten kalakantojen säätelemisessä. Tärkeää edistystä kalatalousalalla merkitsevät myös esityksessä olevat kalastusalueita ja kalastuspiiriä koskevat organisaatio-uudistukset.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu.

2.1. Nykyinen tilanne ja epäkohdat.

Voimassa oleva kalastuslainsäädäntö koostuu pääasiassa tammikuun 1 päivänä 1952 voimaan tulleista kalastuslaista, laista yleisen kalastusoikeuden laajentamisesta (504/51) se-

kä kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetusta asetuksesta (695/51). Tähän yhteyteen kuuluvat myös valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä ja kalastamisesta valtiolle kuuluvissa kalavesissä annettu asetus (322/53) sekä eräät vesilain (264/61), jakolain (604/51), määräyksiä välijärvistä vedessä ja vesialueen jaosta sisältävän lain ja oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain (204/66) säännökset.

Suomen kalastusvyöhykkeestä on säädetty kalastuslaista erillisellä lailla Suomen kalastusvyöhykkeestä (839/74).

Kansainvälisiä sopimuksia koskevat tai niiden johdosta laaditut säännökset on annettu kalastuslaista erillisinä. Tällaisia ovat muun muassa laki Kansainvälisen Itämeren kalastuskomission suositusten voimaansaattamisesta (483/75) ja laki Koillis-Atlantin kalastuskomission suositusten voimaansaattamisesta (1067/76). Lisäksi on sekä Neuvostoliiton että Ruotsin kanssa tehty sopimuksia vastavuoroisesta kalastuksesta toisen sopimuspuolen kalastusvyöhykkeellä. Samoin on Neuvostoliiton, Norjan ja Ruotsin kanssa tehty useita sopimuksia kalastamisesta rajavesistöissä.

Ammattikalastuksen edellytysten parantamista tarkoittavia ammattikalastajiin kohdistuvia tukitoimenpiteitä koskevia säännöksiä sisältävät muun muassa laki kalastusvakuutusyhdistyksistä (331/58), laki vesien saastumisesta ammattikalastajille aiheutuneiden kalavahinkojen korvaamisesta (208/74), laki kalansaaliin hinnoista (621/75) ja laki kalatalouden korkotukilainoista (1/76) sekä näihin lakeihin liittyvät asetukset. Ammattikalastajien eläkekysymys on hoidettu maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) pohjalta.

Kalataloushallinto järjestettiin uudelleen maa- ja metsätalousministeriöstä vuonna 1971 annetulla asetuksella (158/71), jolla maa- ja metsätalousministeriöön perustettiin kalastus- ja metsästysosasto. Mainittu asetus on 1980 korvattu uudella asetuksella (123/80).

Kalataloudellinen tutkimus keskitettiin saman organisaatiouudistuksen yhteydessä 1 päivänä maaliskuuta 1971 toimintansa aloittaneeseen riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokseen.

Kalataloutemme keskeisiä tavoitteita ovat kalavesien hoidon kehittäminen ja niiden tuoton nykyistä tehokkaampi käyttöön ottaminen. Nykyinen kalastuslaki ei tue läheskään riittävässä määrin näiden tavoitteiden saavuttamista.

Erityisesti yksityisille kuuluvien kalavesien hoito on monissa tapauksissa jäänyt vaille riittävä ohjausta ja tukea. Kun pääosan yksityisille kuuluvista kalavesistä edelleen muodostavat kyläliiden jakamattomat, yhteisomistuksessa olevat vesialueet, on näiden vesialueiden osakkaiden yhteistoiminnalla kalavesien hoidon ja niiden tuotannon kehittämisen kannalta ensiarvoisen tärkeä merkitys. Nykyisen kalastuslain mukaan järjestäytyneet, jakamattomien vesialueiden osakkaiden muodostamat kalastuskunnat ovat osoittautuneet sinänsä tarpeellisiksi ja täyttäneet ainakin pääpiirteissään ne alueensa kalavesien käyttöä ja hoitoa koskevat tehtävät, jotka niiden suoritettaviksi on tarkoitettu. Sen sijaan kalastuskuntien ja jaettujen kalavesien omistajien yhteenliittymiksi tarkoitettujen kalastushoitoyhtymä, joiden perustaminenkin on jäänyt varsin vähäiseksi, eivät ole vastanneet tarkoitustaan.

Kalastuslainsäädännön uudistamistarvetta tutkittaessa on todettu, että kalatalouden ja erityisesti vesistöjen kalakannan käytön ja hoidon yleinen ja tehokas kehittäminen edellyttää maa- ja metsätalousministeriön alaista piiriorganisaatiota, jollainen nykyisin puuttuu kokonaan. Tällaisen organisaation tarvetta lisäävät entistään pyrkimykset kehittää uutta vesistökohtaista kalavesien käyttö- ja hoitojärjestelmää. Kalataloushallinnon piiriorganisaation luominen onkin eräs esityksen keskeisiä tavoitteita.

Yleistä kalastusoikeutta koskevien säännösten on eri tahoilla todettu jääneen jälkeen yhteiskunnan nopeasta kehityksestä. Paitsi nykyisessäkin laissa säänneltyä yleistä oikeutta kalastaa valtiolle kuuluvilla vesialueilla, on lainsäädännössämme vanhastaan ollut säännöksiä, joiden nojalla tietynlaisen kalastuksen harjoittaminen yksityisellekin kuuluvissa kalavesissä on ollut luvallista. Viime sotien aikana ja niiden jälkeen voimassa olleiden yleiskalastusta koskevien poikkeussäännösten tilalle ovat tulleet yleisen kalastusoikeuden laajentamisesta vuonna 1951 annettuun valtuuslakiin perustuvat säännökset kunnassa ja kylässä asuvien oikeudesta harjoittaa onkimista ja muuta koukkukalastusta määrätyillä vesialueilla sekä kylässä asuvan henkilön oikeudesta saada erikoislupa harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta kalastuskunnan osoittamalla alueella.

Yleisten kalastusoikeuksien laajentamiseen kohdistuu kasvavaa painetta lähinnä sen vuoksi, että väestö on keskittynyt enenevässä määrin

asutuskeskuksiin. Varsinkin virkistyskalastajia edustavat järjestöt ovat esittäneet yleiskalastus-oikeuden laajentamista ja erityisesti pilkkimisen sallimista myös yksityisille kuuluvissa kalavesissä. Yleiskalastuksen laajentamiseen suuntautuva paine on nykyoloissa otettava huomioon tosiasiana, jolla on merkitystä kalastuslainsäädännön uudistamista harkittaessa.

Kun edellä sanotun lisäksi otetaan huomioon kalastuslainsäädännön rakenteeseen kohdistunut perusteltu arvostelu, erityisesti laissa säädettyjen kieltojen varaan perustuvan järjestelmän jäykkyys sekä ne lukuisat yksityiskohtaiset huomautukset, joita eri säännösten osalta on esitetty, hallitus on päättänyt toteamukseen, että kalastuslainsäädännön kokonaisuudistusta on pidettävä ajankohtaisena ja tärkeänä tarpeen vaatimana tehtävänä.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto.

Kun eri viranomaiset ja kalastusalan järjestöt olivat todenneet, että kalastuslainsäädäntö ei enää vastaa yhteiskunnan sille asettamia vaatimuksia, valtioneuvosto asetti vuonna 1973 komitean, jonka tehtäväksi annettiin kalastuslainsäädännön tarkistaminen nykyisiä olosuhteita vastaavaksi. Komitea, joka otti nimekseen kalastuslainsäädäntökomitea, jätti mietintönsä (komiteamietintö 1977: 47) 30 päivänä syyskuuta 1977.

Komitea varasi toimintaansa aloittaessaan viranomaisille ja alan järjestöille tilaisuuden esittää lausuntonsa kalastuslainsäädännön uudistamistarpeesta sekä tehdä ehdotuksensa siitä, mitä seikkoja uudistamista valmisteltaessa olisi otettava huomioon. Tilaisuutta käytti hyväkseen 26 eri virastoa, laitosta ja järjestöä. Työnsä aikana komitea teki lisäksi tutustumismatkoja maan eri osiin ja kuuli lukuisia asiantuntijoita.

Komitea totesi kalastuslainsäädännön uudistamistarpeen erittäin suureksi ja laati ehdotuksen alan lainsäädännön kokonaisuudistukseksi.

Mietintö sisältää ehdotukset kalastuslaiksi, laiksi yleisestä kalastus-oikeudesta, laiksi kalastusasiain käsittelystä vesituomioistuimissa, laiksi vesilain muuttamisesta ja laiksi rikoslain 33 luvun muuttamisesta. Mietintöön on lisäksi otettu ehdotukset kalastusasetukseksi, asetukseksi kalastuspiireistä ja asetukseksi kalastusta ammattimaisesti harjoittavista pidettävästä rekisteristä.

Mietinnössä on kalastuslainsäädäntöä ja -elinkeinoja selvittävien laajojen yleisperustelujen lisäksi yksityiskohtaiset laki- ja muita säännösehdoituksia koskevat perustelut.

Komitean tekemät keskeisimmät uudistusesitykset sisältyvät kalastuslakiehdotuksen kalastus-oikeutta säätelevään 2 lukuun, 3 lukuun, joka koskee kalastusalueiden perustamista ja toimintaa, sekä kalastuspiirejä käsittelevään 10 lukuun.

Maa- ja metsätalousministeriö on hankkinut kalastuslainsäädäntökomitean mietinnöstä lausunnot kalastusalan kanssa tekemisissä olevilta virastoilta, laitoksilta ja järjestöiltä. Tällaisiksi on katsottu lähes kaikki ministeriöt, vesiylioikeus ja vesioikeudet, useimmat keskusvirastot, lääninhallitukset, eräät etujärjestöt sekä kalatalousalan neuvontajärjestöt.

Lausunnoissa on tehty runsaasti komitean ehdotusten viimeistelemisessä tarpeelliseksi havaittuja tarkistusehdotuksia. Ne koskevat lähes kaikkia mietinnössä olevia säännösehdoituksia, joskin pääosa niistä kohdistuu komitean tekemiin keskeisiin uudistusehdotuksiin.

Suurinta mielenkiintoa ovat herättäneet kalastus-oikeuksien laajentamista tarkoittavat ehdotukset, erityisesti pilkkimisoikeutta koskevat säännökset. Näiden säännösten osalta menevät myös käsitykset eniten ristiin. Yleisenä piirteenä voidaan todeta, että maanomistaja- ja eräitä ammattikalastajajärjestöjä lukuun ottamatta pilkkimisoikeuden laajentaminen on saanut laajaa kannatusta.

Kalastusalueiden ja kalastuspiirien perustaminen on todettu tarpeelliseksi varsinkin kalatalouden kanssa kiinteästi tekemisissä olevien lausunnonantajien taholta.

Hallituksen esitystä laadittaessa on erityistä huomiota kiinnitetty oikeusministeriön laajassa lausunnossa esitettyihin näkökohtiin, joista keskeisimmät koskevat eri tuomioistuinten ja viranomaisten toimialaa kalastusasioissa sekä oikeusturvakysymyksiä. Oikeusministeriön lausunnon pohjalta on suoritettu myös esityksen lakitekniistä tarkastusta ja viimeistelyä.

Komitean ehdotusten jatkovalmistelua on suoritettu maa- ja metsätalousministeriössä edellä mainittujen lausuntojen pohjalta.

Kalastuslainsäädännön uudistamiseen liittyvää viimeistelytyötä on tehty vuoden 1979 loppupuolella ensin eri hallituspuolueiden eduskuntaryhmien edustajien muodostamassa työryhmässä ja sen jälkeen hallituksen asettamassa ministerityöryhmässä.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset.

Esitys sisältää ehdotuksen kalastuspiirien perustamisesta. Kalastuspiirit olisivat valtion viranomaisia. Niiden perustaminen liittyy ehdotettuun kalastusaluejärjestelmään ja on tarpeen siitä syystä, ettei nykyiseen kalataloushallintoon kuulu alueellista asiantuntemusta edustavaa piirihallintoa. Kalastusalueiden toiminnan ohjaamista ja valvontaa sekä muiden kalastushallinnon alaan kuuluvien tehtävien suorittamista varten tulisi maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysostaston alaisina toimimaan yksitoista kalastuspiiriä, joiden alueet vastaisivat läänien alueita.

Kalastuspiirien toiminta aloitettaisiin mahdollisimman pienellä henkilökunnalla siten, että kussakin kalastuspiirissä olisi aluksi vain piiribiologi. Palkkausmenoihin on tällöin arvioitu tarvittavan varoja yhteensä 2,0 miljoonaa markkaa vuodessa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.

Hallituksen esitys on laadittu hieman suppeammaksi kuin kalastuslainsäädäntökomitea

ehdotti. Esitykseen ei ole otettu komitean ehdotusta laiksi kalastusasiain käsittelystä vesituomioistuimissa. Esitystä viimeisteltäessä on oikeusministeriön lausunnon mukaisesti katsottu, että eräät komitean vesituomioistuimien käsiteltäviksi esittämät oikeuskysymykset on tarkoituksenmukaisinta käsitellä yleisessä ali-oikeudessa. Tämä muutos vähentää vesioikeuksien käsiteltäviksi säädettyjä asioita siinä määrin, ettei niitä koskevan erillisen lain antaminen ole tarpeen.

Kalastuslainsäädäntökomitea on ehdottanut, että nyt erillisessä laissa olevat Suomen kalastusvyöhykettä koskevat säännökset otettaisiin omana lukunaan kalastuslakiin. Ulkoasiainministeriö on lausunnossaan kuitenkin katsonut, että kalastusvyöhykettä koskevat säännökset tulisi edelleenkin säilyttää erillisessä laissa. Tämä menettely korostaisi kalastusvyöhykkeen asemaa alueena, joka kalastusta koskevista asioista on Suomen alueellisen suvereenisuuden alainen. Lausunnossa todetaan vielä, että Suomikin tulee aikanaan perustamaan rannikoilleen talousvyöhykkeen, jota koskevat säännökset eivät voisi muodostaa kalastuslain osaa. Lakiehdotus on tarkistettu ulkoasiainministeriön lausunnon mukaisesti siten, että kalastusvyöhykettä koskevat säännökset on jätetty voimassa olevaan lakiin Suomen kalastusvyöhykkeestä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.

1. Lakiehdotusten perustelut.

1.1. Laki yleisestä kalastusoikeudesta.

Nykyistä kalastuslakia säädettäessä katsottiin, että siihen sisältyvät säännökset, joilla laajennettiin yleistä kalastusoikeutta yksityisten vesialueilla, loukkasivat hallitusmuodon tunnustamaa yksityisen omistusoikeuden periaatetta ja ettei niitä sen vuoksi voitu antaa tavallisella lailla, vaan niiden osalta oli noudatettava perustuslain muuttamisesta säädettyä järjestystä. Tämän mukaisesti annettiinkin samanaikaisesti kalastuslain kanssa valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla säädetty laki yleisen kalastusoikeuden laajentamisesta.

Mainitun lain mukaan saadaan kunnassa olevalla vesialueella harjoittaa onkimista, jolla tarkoitetaan onkimista luonnollista syöttiä käyttäen, ja muikun, silakan ja kilohailin pyyntiä verkolla sekä kylään kuuluvalla vesialueella kalastuskunnan osoittamalla tavalla kaikenlaista kotitarve- ja virkistyskalastusta niin kuin siitä lailla erikseen säädetään. Nämä säännökset sisältyvät kalastuslain 4 ja 65 §:ään. Kalastuslain 4 §:n mukaan on jokaisella kunnassa asuvalla oikeus harjoittaa kunnassa kylänrajain sisäpuolella olevalla vesialueella tietyin rajoituksin onkimista sekä meressä lisäksi ulkosaaristossa ja aavaa selkää vastassa olevalla sanotunlaisella alueella muikun, silakan ja kilohailin pyyntiä verkolla. Lain 65 §:n mukaan taas on kalas-

tuskuntaan kuulumattomalla kylässä asuvalla oikeus saada maksua vastaan lupa harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta kylänrajan sisäpuolella olevalla, kalastuskunnan osoittamalla alueella.

Hallituksen mielestä olisi edellä tarkoitettua yleistä kalastusoikeutta yksityisellä vesialueella jäljempänä olevista kalastuslakiehdotuksen perusteluista ilmenevällä tavalla laajennettava. Tärkein tällöin kysymykseen tulevista oikeuksista koskee paljon keskustelua herättänyttä ja erityisesti vapaa-ajan vieton muotona suurta suosiota nauttivaa pilkkikalastusta. Kalastuslain 9 §:n perusteluissa selvitettävistä syistä hallitus katsoo, ettei mainitussa pykälässä säännelty onkimis- ja pilkkimisoikeuden laajentaminen, siltä osin kuin oikeus perustuu erityisen pilkkintämaksun suorittamiseen, edellytä perustuslainsäätämisyjärjestystä.

Meressä, sen ulkosaaristossa ja aavaa selkää vastassa sijaitsevilla vesialueella voimassa oleva oikeus muikun, silakan ja kilohailin kalastukseen koskee ainoastaan verkkopyyntiä. Kalastustapojen kehittyminen ja ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen edellytysten turvaaminen huomioon ottaen edellä sanottuun kalastukseen on voitava verkon ohella käyttää myös pintatoolia. Nykyisin on kylässä asuvalle kalastuskunnan ulkopuoliselle henkilölle kuuluva oikeus saada maksua vastaan lupa harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta voimassa ainoastaan useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvalla vesialueella, jonka osakkaat muodostavat kalastuskunnan. Kun ei voida pitää oikeudenmukaisena, että jaetut vesialueet ovat tässä suhteessa eri asemassa, olisi sanottu oikeus ulotettava koskemaan niitäkin. Nämä molemmat yleisen kalastusoikeuden laajentamiset merkitsevät hallituksen mielestä sellaista puuttumista yksityiseen omistusoikeuteen, että ne edellyttävät valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaista säätämisyjärjestystä.

Viime aikoina on usein puhuttu kalavesien käyttämättä jättämisestä. Tämän yleisesti myönnetyn epäkohdan poistamista varten ehdotetaan kalastuslain 16 §:n 2 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan olisi mahdollista velvoittaa vesialueen omistaja korvausta vastaan sallimaan alueen käyttöön ottaminen silloin, kun käyttämättä jättäminen olennaisesti vaikeuttaisi vesistön kalakannan hoitoa tai sen kalataloudellista hyväksikäyttöä. Tällainen säännös merkitsisi sellaista rajoitusta vesialueen omistajan oikeuksiin, että senkin toteuttaminen edellyttää perustuslain säätämisyjärjestyksessä annettavaa valtuuslakia.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että yleisestä kalastusoikeudesta annetaan uusi, valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyssä järjestyksessä käsiteltävä laki, joka oikeuttaisi tavalisen lainsäädäntöjärjestyksen mukaisella lailla säätämään, paitsi siitä, mitä kalastamisen osalta säädetään voimassa olevassa yleisen kalastusoikeuden laajentamisesta annetussa laissa, myös siitä, että alle 18-vuotiaalla on oikeus harjoittaa onkimista ja pilkkimistä kaikkien kalastuspiirien alueella, että kunnassa olevalla kylään kuuluvalla, meren ulkosaaristossa tai aavaa selkää vastassa olevalla vesialueella saadaan harjoittaa muikun, silakan, kilohailin ja kuoreen pyyntiä pintatoolilla, että näillä vesialueilla jokaisella kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuvalla on oikeus harjoittaa koukkukalastusta, että kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuvalla on oikeus saada lupa harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta kylään kuuluvalla vesialueella sen omistajan määräämällä tavalla sekä että, milloin vesialueen käyttämättä jättäminen olennaisesti vaikeuttaisi vesistön kalakannan hoitoa tai sen kalataloudellista hyväksikäyttöä, alueen omistaja voidaan velvoittaa korvausta vastaan sallimaan sen käyttöön ottaminen.

1.2. Kalastuslaki.

1 luku.

Yleiset säännökset.

1 §. Lakiehdotuksessa on kalastuksen harjoittamiseen liittyviä yleisiä periaatteellisia säännöksiä pidetty niin keskeisinä ja tärkeinä, että ne on sijoitettu heti lain alkuun. Lain 1 §:n mukaan olisi kalastusta harjoitettaessa pyrittävä vesialueiden mahdollisimman suuren pysyvän tuottavuuden saavuttamiseen. Erityisesti olisi pidettävä huolta kalakannan järjestyksestä ja taloudellisesta hyväksikäytöstä, hoidosta ja lisäämisestä. Näin ollen ehdotuksessa luovutaan nykyisessä kalastuslaissa omaksumista kalakannan pelkän säilyttämisen periaatteesta, jota on tulkittu jopa niinkin, että se estää vähäarvoisten kalalajien määrän pienentämistä tarkoittavat toimenpiteet. Lähtökohdaksi on otettu vesiemme kalakantaan sisältyvien tärkeiden ravintovarojen tehokas ja tarkoituksenmukainen hyväksikäyttäminen. Samalla on kiinnitetty huomiota myös siihen, että järjestyksellisesti harjoitettu kalastuskin on tehokasta kalavesien hoitoa. Sen avulla voidaan säännellä

kalakantojen määrää ja eri kalalajien keskinäistä suhdetta haluttuun suuntaan. Kalastusta harjoitettaessa olisi ehdotuksen 1 §:n mukaan otettava huomioon myös ympäristön suojelemista koskevat näkökohdat.

2 §. Nykyistä lakia vastaavasti olisi kalastusoikeuden haltija ensisijaisesti velvollinen huolehtimaan 1 §:ssä asetettujen yleisten tavoitteiden saavuttamisesta. Valtion kalavesien ja kalastusoikeuksien osalta sanottu velvollisuus kuuluisi sille valtion viranomaiselle, jonka hallinnassa kulloinkin kysymyksessä oleva kalavesi tai kalastus on.

3 §. Lain 1 lukuun ehdotetaan otettavaksi myös yleissäännös kalastuskunnista, kalastusalueista sekä valtion kalataloushallinnosta perustettavine kalastuspiireineen, koska lain eri luvuissa, 2 luvusta lähtien, on näiden tehtäviä koskevia säännöksiä. Varsinaisesti säädetään kalastuskunnasta 8 luvussa, kalastusalueesta 9 luvussa ja kalastuspiiristä 10 luvussa.

4 §. Nykyisen kalastuslain 21 §:ssä oleva ravun ja helmisimpukan pyyntiä koskeva säännös on sijoitettu 4 §:n 1 momenttiin.

Nahkiaisen pyynti ehdotetaan luettavaksi kalastukseksi ja nahkiainen rinnastettavaksi muutoinkin kaloihin.

2 luku.

Kalastusoikeus.

5 §. Lakiehdotuksen kalastusoikeutta koskevan 5 §:n 1 momentin ensimmäinen lause vastaa asialliselta sisällöltään nykyisen kalastuslain 1 §:ää. Viimeksi mainitussa oleva sana "kalastusoikeus" on kuitenkin korvattu asiaa paremmin ilmaisevalla sanonnalla "oikeus harjoittaa kalastusta ja siitä määrätä".

Vesialueella tarkoitetaan vesilain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan aluetta, joka muutoin kuin tilapäisesti on veden peittämä. Saman lain 1 luvun 6 §:n 1 momentissa taas säädetään, että lakia sovellettaessa pidetään vesialueen rajana maata vastaan keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Jos vedenkorkeus pysyväisesti on muuttunut, määrätään sanottu raja muutoksen jälkeen todettavien vedenkorkeuksien mukaan. Mainitun 6 §:n 2 momentissa puolestaan lausutaan, että mitä vesilaissa on säädetty jokaiselle kuuluvasta vallasta kulkea ja uittaa puutavaraa sekä harjoittaa muuta yleiskäyttöä vesistössä, koskee myös 1 mo-

mentissa mainitun rajan ulkopuolella olevaa aluetta (tulva-alue), milloin se on veden peittämä. Oikeuskäytännössä on myös vastavasti katsottu, että viimeksi mainitusta lainkohdasta ilmenevää periaatetta on sovellettava myös kalastuksen harjoittamiseen. Asian selvittämiseksi on kuitenkin pidetty tarpeellisena ottaa 5 §:n 1 momenttiin nimenomainen säännös siitä, että oikeus kalastaa vesilain 1 luvun 6 §:n 1 momentissa mainitun, keskivedenkorkeuden mukaan määräytyvän vesialueen rajan ulkopuolella olevalla tulva-alueella, milloin se on veden peittämä, kuuluu vesialueen omistajalle.

Eri tarkoituksia varten toimeenpantujen säännöstely-yritysten yhteydessä on maahamme syntynyt lukuisa joukko patoaltaita sekä tekojärviä ja muita tekoaltaita, joista eräät, kuten esimerkiksi Luirojoen yläjuoksulla sijaitseva Lokan allas ja Kitisen yläjuoksulla sijaitseva Porttipahdan allas, ovat pinta-alaltaan varsin laajoja. Kun maapohja altaan muodostuessa jää patoamisen seurauksena pysyväisesti veden alle, asianomainen alue vesilain 1 luvun 1 §:n 1 momentin ja 6 §:n 1 momentin mukaisesti muuttuu vesialueeksi. Tekoaltaan vesialueen on katsottava kuuluvan sen pohjan omistajalle. Näin ollen tekoaltaat ovat kalastusoikeuden osalta samassa asemassa kuin muut vesialueet ja niitä ei erikseen mainita 5 §:ssä.

6 §. Yleinen vesialue meressä käsittää oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain 1 §:n mukaisesti sekä välirajasta vedessä annetun lain 2 ja 3 §:n säännökset huomioon ottaen ulapan kylänrajain ulkopuolella aluemeren ulkorajaan saakka samoin kuin meren saaristossa kylänrajain ulkopuolella olevat suuret selät, joiden pituus ja leveys on vähintään 8 kilometriä. Kaikki nämä yleiset vesialueet pohjineen ovat valtion omaisuutta, paitsi Ahvenanmaan maakunnassa, jossa ne kuuluvat maakunnalle. Kylään kuuluva vesialue taas ulottuu myös meressä sekä ulapan että saaristossa olevien suurten selkien rannalla 500 metrin päähän siitä kohdasta rantavettä, mistä keskivedenkorkeuden mukaan laskettuna alkaa 2 metrin syvyys.

Yleisellä vesialueella meressä tulisi jokaisella Suomen kansalaisella edelleenkin olemaan oikeus harjoittaa kaikenlaista kalastusta. Vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen tulisi Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaisilla samoin säilymään se pääasiassa vain periaatteellista merkitystä omaava oikeus koti-

tarve- ja virkistyskalastukseen, joka heillä nykyisen kalastuslain 2 §:n 1 momentin mukaan on yleisellä vesialueella meressä. Koska Suomen kalastusvyöhykkeestä annetun lain säännösten mukaan oikeudesta harjoittaa kalastusta kalastusvyöhykkeellä on voimassa mitä yleisen vesialueen osalta meressä on säädetty, on momenttiin otettu tätä tarkoittava viittaus.

Nykyisen kalastuslain 2 §:n 2 momentin mukaan säädetään saman pykälän 1 momentissa mainitun yleisen kalastusoikeuden kieltämisestä tai rajoittamisesta asetuksella. Kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen 1 §:n 1 momentissa onkin tästä asiasta lähinnä järjestysluontoisia säännöksiä. Tämänlaatuisten määräysten antamismahdollisuus on perusteltua pysyttää. Ehdotuksen 6 §:n 2 momentin mukaan olisi kalastusta yleisellä vesialueella koskevien järjestysmääräysten antaminen uskottu lakiehdotuksen 10 luvussa tarkoitetuille kalastuspiireille, jotka ehdotuksen mukaan muutoinkin olisivat toimivaltaisia kalastusolojen järjestelyä niiden toimialueella koskevilla asioissa.

Vesiemme kalakantojen hyödyntämisessä ammattimaisesti harjoitettavalla kalastuksella on keskeinen asema. Ammattimaisesti harjoitetulla kalastuksella, joka nimenomaan tarkoituksensa ja suuremman taloudellisen merkityksensä vuoksi on erotettava niin sanotusta kotitarve- ja virkistyskalastuksesta, tarkoitetaan tässä ehdotuksessa kokonaisuutta, johon pääammattina harjoitetun kalastuksen lisäksi luetaan myös sivuelinkeinona harjoitettu pyyntitoiminta. Kun ammattikalastajan käsite jo on määritelty muun muassa vesien saastumisesta ammattikalastajille aiheutuneiden kalavahinkojen korvaamisesta annetussa laissa sekä kalastajaväestön käsite vastaavasti kalastusvakuutusyhdistyksistä annetussa laissa, ei ole katsottu tarpeelliseksi ehdottaa ammattikalastajan määritelmää otettavaksi lakiehdotukseen. Sen sijaan ehdotetaan, että kalastuslain säätämisen yhteydessä annettaisiin erityinen asetus kalastusta ammattimaisesti harjoittavista pidettävästä rekisteristä.

Kalastusta joko kokonaan tai osaksi ammattina harjoittavat henkilöt eivät useinkaan omista riittävästi tarvittavia vesialueita tai ole edes niiden osakkaita. Vaikka yleisellä vesialueella meressä on voimassa yleinen, kaikkien maamme kansalaisten käytettävissä oleva kalastusoikeus, ehdotetaan säädettäväksi, että kalastuspiiriin tulee kalastusta yleisellä vesialueella koskevia

järjestysmääräyksiä antaessaan erityisesti ottaa huomioon, että alueella harjoitettu muu kalastus ei saisi kohtuuttomasti haitata tai vaikeuttaa siellä ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta tai heikentää sen edellytyksiä. Edelleen ehdotetaan pykälään otettavaksi 3 momentti, jonka mukaan kalastuspiiri voi vuokrata yleisellä vesialueella meressä olevan valtiolle kuuluvan lohien tai taimenen pyyntipaikan ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta varten taikka myöntää määrääjäksi luvan sen käyttämiseen.

Keskiajalta peräisin olevan lohiregaalin perusteella lohien ja taimenen pyyntipaikkojen käyttäminen on ollut valtion määrättävissä. Valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä ja kalastamisesta valtiolle kuuluvissa kalavesissä vuonna 1953 annetun asetuksen 15 §:ssä on tästä säännöksiä.

7 §. Pykälä korvaisi nykyisen kalastuslain 3 §:n säännökset. Yleinen vesialue järvestä käsittää välirajasta vedessä annetun lain 2 §:n ja oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain 1 §:n mukaisesti sellaisten suurten järvien selkävedet, joiden pituus ja leveys on vähintään kahdeksan kilometriä. Selkävesillä tarkoitetaan näissä järvissä samoin kuin meressäkin vesialueita kylänrajain ulkopuolella. Tällaisia selkiä on Oulujärvessä, Lappajärvessä, Höytiäisessä, Pyhäselässä, Orivedessä, Koitereessa, Puruvedessä ja Päijänteessä, missä niiden rajoja on lainvoiman saaneissa vesipiirirajankäynneissä määrätty, sekä todennäköisesti myös Inarinjärvessä.

Nykyisen lain mukaan on edellä selostetuilla suurilla järvenselillä kylänrajain ulkopuolella kaikilla niihin ulottuvissa kunnissa asuvilla henkilöillä oikeus harjoittaa onkimista ja muuta koukkukalastusta. Tällaisia ovat ne kunnat, joiden kesken valtiolle kuuluva yleinen vesialue jakaantuu tai joiden alueeseen osa sanotusta järvestä muutoin kuuluu. Lakiehdotuksessa tämä oikeus ehdotetaan säilytettäväksi ja sitä koskeva säännös myös siten selvennettäväksi, että pilkkiminen mainitaan siinä muun koukkukalastuksen rinnalla. Kalastuslaissa käytetyn, eräissä tapauksissa tulkintavaikeuksia aiheuttaneen sanonnan "siihen ulottuvassa kunnassa", jonka voi käsittää myös tarkoittavan vain itse selkävedeen ulottuvaa kuntaa, asemesta puhutaan käsillä olevassa pykälässä "järveen ulottuvassa kunnassa" muutoin kuin tilapäisesti asuvasta. Sanonnalla "muutoin kuin tilapäisesti asuva" ei ole pyritty rajoittamaan puheena olevaan kalastukseen oikeutettujen piiriä, vaan

ainoastaan täsmentämään sitä mitä "kunnassa asuvalla" lienee alun perinkin tarkoitettu. "Kunnassa asuvia" ovat nykyisenkin tulkinnan mukaan vakinaisten asukkaiden lisäksi muun muassa ne, jotka viettävät siellä loma-aikojaan tai oleskelevat siellä jonkin aikaa esimerkiksi työasioissa, mutta sitävastoin eivät yön tai pariteltassa tai asuntoperävaunussa asuvat retkeilijät, jotka ainoastaan tilapäisesti pistäytyvät paikakunnalla. Ehdotuksessa käytetty sanonta on siis jonkin verran laajempi kuin kunnallislaisissa (953/76) käytetty käsite kunnan jäsen.

Oikeudesta harjoittaa puheena olevilla suurilla järvenselillä muuta pyyntiä kuin onkimista, pilkkimistä ja muuta koukkukalastusta on asianomaisten kuntien nykyisen kalastuslain 3 ja 55 §:n mukaan tehtävä yhteinen päätös ja laadittava asiaa koskevat järjestysäännöt, jotka on alistettava lääninhallituksen vahvistettaviksi. Ehdotuksessa on tästä menettelytavasta luovuttu. Kun maamme vesistöt ehdotetaan jaettaviksi jäljempänä tarkemmin selostettaviin kalataloudellisesti yhtenäisen kokonaisuuden käsittäviin kalastusalueisiin, ehdotetaan myös nyt esillä olevan asian ratkaiseminen annettavaksi kalastusalueen valtuuskunnalle. Kalastamisesta suurilla järvenselillä määrättäessä olisi ensi sijassa otettava huomioon ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen tarpeet. Edellä sanotusta on otettu säännökset 7 §:n 2 momenttiin.

8 §. Voimassa olevan kalastuslain 4 §:n mukaan kunnassa olevalla vesialueella jokaisella kunnassa asuvalla on oikeus onkia eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Järjestely ehdotetaan pysytettäväksi ja siitä on otettu vastaava säännös yleisestä kalastusoikeudesta annettavaan lakiin. Ehdotuksen 88 §:n mukaan onkimisen harjoittaminen kotikunnan alueella olisi edelleen vapautettu kalastuksen hoitomaksun suorittamisesta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan eräin tarkistuksin pysytettäväksi voimassa olevan kalastuslain 4 §:n 2 momentissa omaksuttu periaate kuntalaisen oikeudesta harjoittaa kalastusta ulkosaaristossa ja aavaa selkää vastassa olevalla vesialueella. Koska säännös koskee muualla paitsi sisäsaaristossa olevaa kylän vesialuetta meressä, ehdotetaan momenttiin mainintaa, että myös ulkosaariston osalta on kysymys vain kylänrajan piirissä olevasta vesialueesta. Pintatroulin käyttö on yleistynyt silakan pyynnissä. Hallituksen mielestä pintatrouli olisi mainittava verkon rinnalla pykälän 2 mo-

mentissa. Muutos edellyttää vastaavan valtuussäännöksen ottamista perustuslain säätämisyjärjestyksessä annettavaan lakiin yleisestä kalastusoikeudesta.

Pykälän 3 momentissa on yhdenmukaisesti voimassa olevan lain kanssa maininta siitä, että edellä mainitut kylänrajan sisäpuolella olevia vesialueita tarkoittavat säännökset koskevat sekä yhteisiä että jaettuja kalavesiä.

Pykälän 4 momentiksi on otettu nykyisessäkin laissa oleva kielto harjoittaa pykälässä mainittua kalastusta niin, että kalaveden omistajan tai vuokraajan tavanomaisilla apaja- tai isoryspaikoilla harjoittama kalastus estyy tai häiriintyy.

9 §. Voimassa olevan kalastuslain 65 §:ään sisältyvät säännökset erikoisluvasta, jonka kalastuskuntaan kuulumaton kylässä asuva henkilö on oikeutettu saamaan ja joka oikeuttaa kotitarve- ja virkistyskalastukseen kohtuullista maksua vastaan kalastuskunnan osoittamalla alueella. Erikoislupajärjestelmä luotiin voimassa olevaan kalastuslakiin, jotta "tilattomalle väestölle turvattaisiin mahdollisuus harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta". Järjestelmä ehdotetaan pysytettäväksi siten laajennettuna, että se koskisi muitakin kuin kalastuskuntien vesialueita. Näin ollen järjestelmän piiriin tulisivat kuulumaaan myös jaetut vesialueet.

Jäältä tapahtuva pilkkiminen on saavuttanut viime vuosina yhä lisääntyvää merkitystä virkistys- ja ulkoilumuotona. On arvioitu, että maassamme on yli miljoona kotitarve- ja virkistyskalastajaa. Huomattava osa pilkkimisen harrastajista on kalavettä omistamattomia. Kotitarve- ja virkistyskalastukseen tarvittavien lupien hankinta voi olla varsin vaivalloista ja työlästä jo yksinomaan pyrittäessä selvittämään, mistä tarvittava lupa kunkin kalaveden kohdalla on hankittava. Suhteellisen pienikin järvi saattaa olla usean kalastuskunnan tai kalastusoikeuden haltijan hallussa ja useimmissa tapauksissa kukin näistä hoitaa itse kalastuslupien myöntämisen. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa erityiseen pilkkintämaksuun perustuvaa onkimis- ja pilkkimisoikeutta koskevan säännöksen ottamista kalastuslakiin.

Kun esitys sisältää ehdotuksen maan jakamisesta kalastuspiireihin, hallitus pitää taroituksenmukaisena, että laajennettu onkimis- ja pilkkimisoikeus liitetään tähän uudistukseen. Lähtökohtana on tällöin se, että kukin kalastuskortin lunastanut henkilö saa pilkkintämaksun suorittamalla oikeuden onkia ja pilk-

kiä kyseisen kalastuspiirin alueella. Jotta saman perheen jäsenten maksuvelvollisuus ei nousisi kohtuuttoman suureksi ehdotetaan, että pilkintämaksua ei peritä alle 18-vuotiailta, vaan näillä olisi maksua suorittamatta oikeus harjoittaa onkimista ja pilkkimistä kaikkien kalastuspiirien alueella. Pilkintämaksun voi suorittaa myös useamman kalastuspiirin osalta. Pilkintämaksu suoritettaisiin kalastuksenhoitomaksun tavoin postitoimipaikkaan tai rahalaitokseen.

Onkimis- ja pilkkimisoikeuden laajeneminen korvataan vesialueiden omistajille kuten 89 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, joten siitä voitaneen säätää tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Sen sijaan alle 18-vuotiaalle ehdotettavasta laajennetusta onkimis- ja pilkkimisoikeudesta on otettu säännös yleisestä kalastusoikeudesta annettavaan lakiin.

Pilkintämaksuista kertyneet varat ehdotetaan tilitettäväksi lyhentämättöminä kalastusalueille, jotka jakaisivat ne edelleen vesialueiden omistajille. Maksujen jakaminen eri kalastusalueille tapahtuisi ottamalla huomioon alueen kalavesien pinta-ala, kalaveden ja kalakantojen hyväksi suoritettut toimenpiteet sekä kalaveteen kohdistunut kalastusrasitus. Kalastuspiirin yhteyteen ehdotetaan samalla perustettavaksi eri intressiryhmiä edustava neuvottelukunta, joka tekisi esityksen maksujen jakamisesta.

Koska onkimis- ja pilkkimiskilpailuissa usein on varsin runsaasti osanottajia, mikä aiheuttaa erityisiä liikenne- ja muita järjestelyjä, ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että mitä edellä on sanottu onkimisesta ja pilkkimisestä, ei koske kilpailuja tai muita vastaavia järjestettyjä tilaisuuksia. Niitä varten on saatava kalastusoikeuden haltijan lupa. Tällaisen kilpailun osanottajalta kalastusoikeuden, haltija voisi lisäksi periä 1 momentissa tarkoitettun maksun.

10 §. Pykälän 1 momentin mukaan ei 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lupia saa myöntää eikä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusta harjoittaa siten, että vesialueen omistajan, vuokramiehen tai kalastusta ammattimaisesti harjoittavan mahdollisuus kalastusoikeutensa hyväksi käyttämiseen kohtuuttomasti vaikeutuu.

Kun useassa tapauksessa saattaa olla taroituksenmukaista, että 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lupien myöntäminen tapahtuu yhtenäisin perustein laajemman alueen puitteissa, ehdotetaan pykälän 2 momenttiin säännöstä, jonka mukaan vesialueen omistaja voi siirtää

lupien antamisen ja maksujen perimisen kalastusalueen tehtäväksi.

Selvyyden vuoksi ehdotetaan pykälän 3 momenttiin säännöstä, jonka mukaan se mitä 9 §:ssä ja tämän pykälän 2 momentissa on säädetty vesialueen omistajasta, koskisi useilla kiinteistöille yhteisen kalaveden osalta kalastuskuntaa.

Lisäksi lakiehdotuksen 39 §:ssä on eräitä yleisluontoisia ja yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka kalastettaessa on otettava huomioon.

11 §. Edellä 8 ja 9 §:ssä mainitut kalastusoikeudet ja lupien myöntäminen saattavat erityisesti asutuskeskuksien läheisyydessä, jossa kalavesiin kohdistuva paine on suuri, aiheuttaa haittaa muulle kalastukselle ja kalavesien hoidolle. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momentissa säädettäväksi, että milloin 1 §:ssä mainitut tai muut erityiset syyt sitä vaativat, kalastuspiirillä on oikeus määrättyllä alueella rajoittaa 8 §:ssä ja 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusta tai 9 §:n 1 momentissa mainittujen lupien myöntämistä taikka kieltää ne määrääjäksi.

Milloin sanotunlainen rajoitus tai kieltä olisi tarpeen saattaa nopeasti voimaan tai sitä katsottaisiin tarvittavan vain lyhyen ajan, ehdotetaan pykälän 2 momenttiin säännöstä, jonka mukaan kalastusalueen valtuuskunta voisi määrätä sen vesialueen omistajan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan enintään kolmen kuukauden ajaksi. Kieltoa tai rajoitusta ei kalastusalueen valtuuskunta kuitenkaan saisi määrätä toistuvasti ilman kalastuspiirin vahvistusta.

12 §. Voimassa olevan kalastuslain 5 §:ssä mainitut valtion yksityiset kalastukset perustuvat yleensä niin sanottuun kalastusregaliin, joka juontaa alkunsa jo keskiajalta ja käsittää valtion yksinomaisen oikeuden eräiden lohensukuisten kalojen pyyntiin. Näitä kalastuksia, jotka nykyisin ovat maa- ja metsätalousministeriön hallinnassa ja hoidossa, valtiolla on sekä meressä että sisävesialueella. Meriregaalioikeuksilla on nykyisin merkitystä lähinnä Pohjanlahden alueella. Lapin läänin osalta valtiolle kuuluvat kalastuspaikat on äskettäin selvitetty erityisessä maanmittaustoimituksessa. Koska regaalioikeuksilla tulee vastaisuudessa olemaan merkitystä erityisesti lohikantojen säätelyn ja kalanviljelyyn tarvittavan mädinhankinnan kannalta, ehdotetaan ne pysytettäväksi valtiolla. Tarkemmat säännökset oikeuksien käytöstä annettaisiin asetuksella. Pykälässä ehdotetaan lisäksi yhdenmukaisesti voimassa olevan kalastuslain kanssa, että yksityiskohtaisemmat sään-

nökset kalastuksen harjoittamisesta valtiolle kylänrajain sisäpuolella kuuluvilla vesialueilla annetaan asetuksella. Näitä säännöksiä annettaessa tulee ottaa ensi sijassa huomioon ammattimaisesti harjoitetun kalastuksen ja paikallisen väestön etu.

13 §. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan kalastuslain 6 ja 7 §:n sekä välirajasta vedessä annetun lain 4 §:n 2 momentin ja 8 §:n säännöksiä. Ensiksi mainitussa lainkohdassa olevat sanat "yksityinen oikeus" ehdotetaan korvattavaksi sanoilla "erityinen oikeus". Tämä muutos on tarpeellinen sen välirajasta vedessä annetun lain voimaantulon jälkeen oikeuskäytännössä esiintyneen virheellisen käsityksen johdosta, että "yksityinen oikeus" tarkoittaisi oikeuden haltijalle kuuluvaa yksinomaista eli muut poissulkevaa oikeutta harjoittaa kalastusta toisen vesialueella, vaikka kysymyksessä on ainoastaan erityinen eli erikoisperusteeseen nojautuva oikeus, joka ei estä vesialueen omistajaa sen ohella käyttämästä hänelle kuuluvaa kalastusoikeutta tietyssä kalastuspaikassa tai vesialueella.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat sisällöltään voimassa olevan kalastuslain 6 §:n 2 momentin ja 7 §:n säännöksiä.

14 §. Voimassa olevan kalastuslain 9 §:n mukaan on sillä, jonka omistamassa kalavedessä toisella on kalastusoikeus, valta lunastaa tämä oikeus suorittamalla sen täysi arvo. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan järjestely pysytettäväksi kuitenkin siten rajoitettuna, että lunastusoikeus koskisi vain sellaista kalastusoikeutta, joka kohdistuu rasitteena tiettyyn vesialueeseen. Lunastamisen yhteydessä tapahtuvaa kalastusoikeuden arvon määrittämistä koskevaa säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että laskelman tulee perustua saatuun saaliiseen ja sen nojalla arvioituun kalastuksen tuottoon.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan lunastamista koskeva erimielisyys voitaisiin saattaa riita-asiana vesioikeuden ratkaistavaksi. Milloin erimielisyys koskisi kalastusoikeuden arvoa, olisi, kuten nykyisenkin lain mukaan, ensin suoritettava tarvittava arvioiminen, mikä tapahtuisi vesioikeuden määrittämisen kahden esteettömän henkilön toimesta.

Pykälän 3 momentissa olisi voimassa olevan kalastuslain tavoin säännös, joka koskee aikaisemmin saavutettua oikeutta pitää isoarysää tai muuta siihen verrattavaa sulkupydystä lähempänä loh- tai siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty. Koska tällaiset

erityiset oikeudet olisi syytä lakkauttaa, ehdotetaan momenttiin säännöstä, jonka mukaan oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta. Jos kalastuspiiri ja oikeuden haltija eivät pääse luovuttamisesta sopimukseen, kalastuspiiri voi saattaa asian hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi. Luovuttamisesta suoritettavan korvauksen osalta noudatetaan 1 ja 2 momentin säännöksiä.

3 luku.

Kalastusoikeuden vuokraaminen.

Nykyisessä kalastuslaissa sisältyvät kalastusoikeuden vuokraamista koskevat säännökset 8 §:ään. Säännökset koskevat vain sellaista kalastusoikeuden vuokraamista, jonka ei voida katsoa rajoittuvan kotitarve- tai virkistyskalastukseen. Ne ovat muutoinkin varsin väljiä. Tämän vuoksi on lakiehdotuksessa pidetty tarpeellisenä täydentää säännöksiä ja laajentaa ne koskemaan kaikkea kalastusoikeuden vuokrausta.

15 §. Pykälän 1 momenttiin on otettu yleinen säännös kalastusoikeuden vuokraamisesta. Säännöksen mukaan voi se, jolla 5 §:n mukaan on kalastusoikeus määrättyllä vesialueella, antaa tämän oikeuden vuokralle. Kalastuskunnan oikeudesta antaa kalastusoikeus vuokralle ehdotetaan säädettäväksi kahdeksannessa luvussa.

Pykälän 2 momentissa on kalastusoikeuden vuokraamisen määritelmä. Sen mukaan vuokraamisen kohteena voi olla vesialue tai sen osa taikka oikeus tiettyyn kalastuspaikkaan, määrätyn kalalajin pyydystämiseen taikka määrätynlaisen pyydyksen käyttämiseen. Sanoitunlaisen oikeuden luovuttaminen katsottaisiin vuokraamiseksi kuitenkin vain, milloin se tapahtuu vuokrana pidettävää maksua vastaan. Tällaiseksi maksuksi ei olisi luettava erilaisista kalastusluvista suoritettavia lupamaksuja, joista saatu tulo on lähinnä tarkoitettu käytettäväksi kalakannan hoitoon eikä siten ole korvausta lupaan perustuvan edun käyttämisestä.

16 §. Lakiehdotuksen johtavana ajatuksena on ammattikalastuksen sekä kalavesien tehokkaan hyväksikäytön edistäminen. Tämän vuoksi 1 momentissa ehdotetaan, että kalastusoikeutta vuokrattaessa on pyrittävä huomioimaan ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen edut. Vuokrasopimuksen ehtoja määrättäessä on py-

rittävä kalakannan järkipäraseen ja taloudelliseen hyväksikäyttöön.

Käytännössä saattaa esiintyä tapauksia, joissa vesialueen omistaja, joka itse ei huolehdi alueensa hyväksikäytöstä eikä sen kalakantojen hoidosta, ei salli myöskään muiden käyttävän aluetta niin, että sen kalastettavissa oleva tuotto tulisi asianmukaisesti talteen otetuksi. Vesien käyttämättä jättäminen saattaa vaikeuttaa esimerkiksi tarkoituksenmukaista nuotan vetämistä tai muuta vesistössä käytettyä pyyntitapaa. Ylipäätensä tällä kysymyksellä on merkitystä maamme kalavarojen hyväksikäytön ja ammattikalastuksen harjoittamisen kannalta. Siksi hallituksen mielestä olisi pyrittävä siihen, että vesialueen omistaja viime kädessä jopa lain velvoittamana vuokraa vesialueensa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että kalastusalueen hallitus voi kehottaa vesialueen omistajaa antamaan käyttämättä olevan vesialueen vuokralle. Edellytyksenä olisi, että alueen käyttämättä jättäminen olennaisesti vaikeuttaisi vesistön kalakannan hoitoa tai tarkoituksenmukaista hyväksikäyttöä taikka olisi esteenä vesistössä käytetyn pyyntitavan, kuten nuotan vetämisen edellyttämälle vesialueiden yhdessä käyttämiselle. Ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen toimintaedellytysten lisäämiseksi kyseisen kehoituksen tulisi tarkoittaa alueen vuokralle antamista ensi sijaisesti tällaista kalastusta varten. Seuraamuksena sen varalta, ettei vesialueen omistaja noudattaisi kehoitusta eikä sopimusta alueen kalakannan kalataloudellisesti tarkoituksenmukaisesta käyttämisestä muutoinkaan saataisi aikaan, olisi vesialueen omistajan velvoittaminen sallimaan korvausta vastaan edellä tarkoitettua pyyntitavan edellyttämää alueen käyttöönottoa. Toisena vaihtoehtona olisi vesialueen omistajan velvoittaminen kustantamaan toimenpiteet, jotka olisivat tarpeen vesialueen käyttämättä jättämisestä johtuvien haitallisten seurausten poistamiseksi. Omistajan velvoittamista olisi kalastusalueen haettava yleiseltä alioikeudelta, joka myös määräisi korvauksen edellä tarkoitettua alueen käyttöönottamisesta, milloin se tulisi kysymykseen. Korvaus käsittäisi vastikkeen sekä alueen käyttämisestä että sitä vastaavasta osasta pyynnin tuottamaa saalista.

17 §. Lainkohdan mukaan kalastusoikeuden vuokraamisesta olisi, jollei muuta ole säädetty, soveltuvin osin voimassa, mitä maanvuokralaisesta (258/66) on säädetty alueen vuokraamisesta sanotun lain 72 §:n mukaiseen tarkoitukseen.

Vastaava säännös on vesialueen vuokraamisen osalta vesilain 1 luvun 11 §:ssä. Mainituksa maanvuokralain pykälässä tarkoitetaan muuta maanvuokraa kuin tontinvuokraa, muuta asuntoalueen vuokraa, rakennetun viljelmän ja maatalousmaan vuokraa. Lainkohdan mukaan tällaiseen sopimukseen on sovellettava yleisiä maanvuokraa ja sitä tarkoittavaa sopimusta koskevia säännöksiä, maanvuokra-asioissa noudatettavaa menettelyä sekä maanvuokralain 7 luvussa olevia erityisiä säännöksiä. Vuokrasopimuksen muodon osalta edellä sanottu merkitsee, että kalastusoikeuden vuokraamisesta koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti. Milloin vuokraaika on enintään kaksi vuotta, vuokrasopimus voidaan kuitenkin tehdä myös suullisesti. Sopimus voidaan tehdä enintään sadaksi vuodeksi tai toistaiseksi. Ehdotettavan 17 §:n mukaan nämä säännökset koskisivat soveltuvin osin kalastusoikeuden vuokraamisesta yleensä eli siis muuhunkin tarkoituksiin kuin ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta varten, jota koskevat erityiset säännökset on otettu lakiehdotuksen 19 §:ään. Valtiolle kuuluiin kalavesiin ja kalastuksiin kohdistuvan kalastusoikeuden vuokraamisesta taas annettaisiin tarvittavat säännökset käsillä olevan pykälän 2 momentin mukaan asetuksella.

18 §. Jakamattoman tai useille yhteisesti kuuluvan vesialueen osakkaan oikeudesta hänelle vesialueella kuuluvan kalastusoikeuden vuokraamiseen ei ole lainsäädännössämme säännöksiä. Käytännössä tällaisia vuokrasopimuksia on kuitenkin tehty. Tämän vuoksi katsotaan tarpeelliseksi ottaa 18 §:ään säännös, jonka mukaan jakamattoman tai useille yhteisesti kuuluvan vesialueen osakas ei saisi — paitsi 2 momentissa mainituksa erikoistapauksessa — ilman muiden osakkaiden suostumusta tehdä sopimusta hänelle sanotulla alueella kuuluvan kalastusoikeuden vuokraamisesta. Ehdotukseen on myös selvytyden vuoksi otettu säännös, jonka mukaan muutoin on noudatettava, mitä osakkaiden päätävävallan käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta erikseen on voimassa. Viittaus tarkoittaa eräistä yhteisistä alueista ja niihin verrattavista etuuksista annetussa laissa (204/40) säädettyä menettelyä. Sen mukaan osakkaiden on, milloin he eivät voi sopia yhteisten alueiden hallinnosta ja käytöstä ja osakkaita on enemmän kuin kaksi, päätettävä tällaisista asioista osakkaiden kokouksessa. Vesialueen vuokraamiseen viittä vuotta pitemmäksi ajaksi vaaditaan kahden kol-

masosan enemmistö päätöstä tehtäessä ja tuomioistuimen vahvistus. Sellaisten useille yhteisesti kuuluvien vesialueiden osalta, jotka muodostavat itsenäisen kiinteistön, on voimassa, mitä eräistä yhteisomistussuhteista annetussa laissa (180/58) on säädetty. Näissä laeissa säädetty menettely jäisi siis lakiehdotuksen säännösten ohella edelleen voimaan.

Jotta aikaisemmin tehty vuokrasopimukset saataisiin uuden lain säännöksiä vastaavalla tavalla uudistetuiksi, ehdotetaan 132 §:ssä säädettäväksi, että 1 momentissa tarkoitettu oikeus, joka ennen uuden lain voimaantuloa on annettu vuokralle ilman muiden osakkaiden suostumusta tai sen korvaavaa laissa säädettyä menettelyä, raukeaisi vuoden kuluessa, jollei uuden lain mukaista sopimusta ole saatu aikaan.

Erityisesti maan eteläisissä osissa on vesialueita, joissa valtio on osakkaana ja joiden tehokasta käyttöä kalastukseen ei yhteisomistuksen puitteissa ole voitu toteuttaa. Valtiolla vesialueen osakkaana on yleensä katsottava olevan parhaat mahdollisuudet sekä huolehtia kalakannan hoidosta että myös valvoa, ettei sille kuuluvaa kalastusoikeutta ylitetä. Sen vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että valtiolla, milloin sille kuuluu vähintään kaksi kolmasosaa yhteisestä vesialueesta, olisi 1 momentin säännöksistä poiketen oikeus muiden osakkaiden suostumuksetta vuokrata sille vesialueen osakkaana kuuluva kalastusoikeus ammattimaisesti harjoitettavaa taikka paikkakunnan oloissa tärkeäksi katsottavaa virkistyskalastusta varten.

Osakkaalle kuuluvan kalastusoikeuden vuokraamisesta on erotettava lakiehdotuksen 63 §:n 3 momentissa mainittu tapaus, jossa osakas vain sallii toisen, esimerkiksi vieraansa käyttävän hänelle kuuluvaa kalastusoikeutta.

19 §. Pykälään sisältyvät säännökset kalastusoikeuden vuokraamisesta ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta varten. Tällainen vuokrasopimus on tehtävä kirjallisesti. Jos kalastusoikeuden vuokrasta on tehty suullinen sopimus, saisi sopimuspuoli vaatia sopimuksen vahvistamista yleisessä alioikeudessa. Kalavesien tehokkaan hyväksikäytön kannalta on tarpeen, että vuokrasopimukset saadaan määräajoin uudistettaviksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vuokrasopimukset voitaisiin tehdä enintään kahdeksikymmeneksi vuodeksi nykyisten kahdenkymmenenviiden vuoden sijasta. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säilytettäväksi nykyinen käytäntö, jonka mukaan entisellä vuokramie-

hellä on etuoikeus kalastusoikeutta koskevan vuokrasopimuksen uudistamiseen, jos kalastusoikeus sopimuksen päätyttyä annetaan uudelleen vuokralle. Uudistamisoikeuden edellytykseksi ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi, että vuokramies on kalastusta harjoittaessaan noudattanut 1 ja 2 §:n säännöksiä. Vuokraehtoihin tyytymätön vuokramies voisi, kuten nykyisenkin lain mukaan, saattaa asian tuomioistuimen tutkittavaksi. Pykälän 3 momenttiin on vuokramiehen aseman vahvistamiseksi sisällytetty säännös, jonka mukaan 1 momentissa tarkoitettu tai siinä säädetyllä tavalla vahvistettu vuokrasopimus on kiinnittämättömänäkin vesialueen uutta omistajaa sitova, vaikkei luovutuskirjaan olekaan otettu tästä erityistä määräystä.

20 §. Vuokrasopimuksen purkamista koskevat säännökset vastaavat voimassa olevan lain säännöksiä. Vesialueen omistaja voi purkaa kalastusoikeutta koskevan vuokrasopimuksen tai jättää sen uudistamatta, jos vuokramies laiminlyö vuokramaksun suorittamisen tai muutoin rikkoo velvollisuutensa taikka käyttää väärin kalastusoikeutensa ja siten vaarantaa kalakan-
tojen säilymistä. Uudeksi purkuperusteeksi ehdotetaan esityksessä omaksutun kalaveden tehokasta hyväksikäyttöä korostavan periaatteen mukaisesti sitä, että vuokramies on rikkonut lakiehdotuksen 1 ja 2 §:ään perustuvat velvollisuutensa.

4 luku.

Kalastuksen harjoittamiseen liittyvät oikeudet.

21 §. Voimassa olevan kalastuslain 18 §:n mukaan kalastusta ammattina harjoittava saa tietyillä valtiolle kuuluvilla rannoilla, saarilla ja luodoilla eräin edellytyksin käytettäväkseen maata kalastukseen liittyvien rakennusten ja rakennelmien pystyttämistä varten. Tässä tarkoitettuja alueita ovat lähinnä valtiolle kuuluvat meren saaret ja luodot, jotka eivät ole min-
kään tilan omia.

Mainittu järjestely ehdotetaan otettavaksi pääpiirtein samanlaisena tähän pykälään. Kalastusta ammattina harjoittavan oikeutta on kuitenkin sikäli laajennettu, että se kuuluisi hänelle nyt periaatteessa kaikilla valtion omistamilla meren rannoilla, saarilla ja luodoilla, joita ei ole muuhun käyttöön varattu. Menettelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että läänin-

hallitus vuokraisi yllä mainitut alueet kohtuullista korvausta vastaan.

Ehdotettavan 133 §:n mukaan nykyisen kalastuslain mukaiset oikeudet olisivat voimassa entisin ehdoin viiden vuoden ajan uuden lain voimaantulosta.

22 §. Voimassa olevan kalastuslain 19 §:n mukaan kalastusoikeuden haltija ja hänen apulaisensa saavat eräin edellytyksin ja määrätyin rajoituksin astua toisen rannalle kalastukseen liittyvien toimenpiteiden yhteydessä. Jos rannanomistaja on itse osoittanut näihin tarkoituksiin sopivan paikan, ei muuta aluetta saa niihin käyttää. Järjestely ehdotetaan pysyttäväksi ja siitä on otettu tähän pykälään säännökset.

Pykälän 3 momentissa olisi niinikään voimassa olevan kalastuslain tavoin säädetty korvauksista, joita maanomistaja saisi tässä pykälässä tarkoitetun käyttöoikeuden aiheuttamista vahingoista ja haitoista.

5 luku.

Kalan kulun ja kalakannan turvaaminen.

Kalaväylää ja kalan kulkua koskevaa sääntelyä ehdotetaan nykyiseen kalastuslakiin verrattuna lisättäväksi ja täydennettäväksi. Tarkoituksena on saada aikaan nykyistä kalastuslakia paremmin järjestetyksi kalan kulku ja väyliä koskeva sääntely. Lisäksi yhdenmukaistetaan kalastuslain ja vesilain väyläsäännöstöä.

23 §. Voimassa olevan kalastuslain tavoin pykälään ehdotetaan sisällytettäväksi kalan kulun turvaamista tarkoittavat yleissäännökset. Kalastusta harjoitettaessa olisi vältettävä toimenpiteitä, jotka estävät kalojen pääsyä toisen vesialueelle taikka rauhoituspiiriin tai muualle, missä pyynti kalakantojen turvaamiseksi on rajoitettu. Vaelluskalojen liikkumista vesistössä tai ylipäättänsä kalakantojen hoitoa ei saisi kalastusta harjoitettaessa vaikeuttaa.

24 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, missä kalaväylä sijaitsee. Ensimmäisessä momentissa viitataan myös vesilain 1 luvun 13 §:ään, jossa on valtaväylää koskevia säännöksiä järven tai meressä sijaitsevista salmissa tai kapeikoissa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että kalaväylän leveyttä tai sijaintia koskevat kysymykset voitaisiin käsitellä vesioikeuksissa hakemusasiassa. Vesioikeus ei olisi sidottu edellä

1 ja 2 momentissa mainittuihin perusteisiin, jos kalan kulun turvaamiseksi olisi kalaväylän sijainnista ja leveydestä tarpeen päättää toisella tavalla.

25 §. Vesilain 1 luvussa on säännökset valtaväylän aukipitämisestä. Pyydysten pitämistä valta- ja kalaväylässä koskeva säännöstö ehdotetaan pysyttäväksi pääpiirtein ennallaan. Vesilain 1 luvun 24 §:n 3 momentin mukaan valtaväylässä olevia pyydyksiä, jotka haittaavat kulkemista, saa siirtää paikaltaan.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan vastavasti kiellettäväksi seisovien pyydysten asettaminen valta- ja kalaväylään.

Pykälän 2 momentissa säänneltäisiin aikaisemmin laillisesti saadusta oikeudesta kiinteän pyydyksen kuten padon pitämiseen valta- tai kalaväylässä. Tällaiset oikeudet lienevät harvinaisia, mutta hallituksen mielestä ne on syytä jättää edelleen pääsääntöisesti voimaan. Jos lakiehdotuksen 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi olisi tarpeen lakkauttaa tällainen erityinen oikeus, voitaisiin oikeuden haltija velvoittaa siihen. Jollei kalastuspiiri ja oikeuden haltija pääsisi luovuttamisesta sopimukseen, kalastuspiiri voisi saattaa asian hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttaminen olisi korvattava noudattaen lakiehdotuksen 14 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan kalastuspiiri saisi myöntää luvan kiinteän kalastuslaitteen pitämiseen tilapäisesti kalaväylässä. Luvan myöntämisen edellytyksenä olisi kuitenkin, ettei toimenpide vaarantaisi kalan kulkua vesistössä.

26 §. Kalastamisesta kalatiessä sekä sen läheisyydessä on otettu tähän pykälään säännökset. Kalastuskielto koskisi myös muutakin kalan kulun turvaamiseksi rakennettua laitetta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan voimassa olevaa kalastuslakia vastaavasti, että voima- tai muuhun laitokseen vettä johtavassa kanavassa ja sadan metrin matkalla vesistön poikki rakennetun padon alapuolella kalastus olisi kielletty. Jos kalakantojen turvaaminen edellyttäisi sataa metriä pitempääkin matkaa, kalastuspiiri saisi siitä päättää. Niin ikään patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärven tai muussa tekoaltaassa tapahtuvaa kalastusta saisi kalastuspiiri rajoittaa, jos kalakantojen turvaaminen sitä edellyttäisi.

Voimassa olevan kalastuslain 46 §:ssä on säännöksiä laitteista, jotka ovat tarpeen kalojen estämiseksi joutumasta voima- tai muuhun lai-

tokseen vettä johtavaan kanavaan taikka vesijohtoon. Saman lain 47 §:ssä on myös säännöksiä, joilla pyritään turvaamaan kalakantoja vesistön rakentamishankkeiden yhteydessä.

Molemmat pykälät liittyvät kiinteästi vesistön rakentamiseen. Ne tulisi sen vuoksi sijoittaa vesistön rakentamista sääntelevään vesilakiin, sen 2 lukuun. Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi vesilain 2 luvun muuttamisesta, ja siihen on esillä olevasta osakysymyksestä otettu uusi vesilain 2 luvun 22 a §. Näin ollen pykälän kolmanneksi momentiksi olisi paikallaan ottaa viittaussäännös vesilakiin.

27 §. Pykälässä säänneltäisiin niin sanotun umpilammen, puron tai sen osan sulkemista, josta kalastuslaissa on myös määräyksiä. Sulkeminen olisi mahdollista vesioikeuden lupapäätöksellä kalastusta ja kalakannan hoitoa varten. Toimenpiteen suorittamisen edellytyksenä olisi, ettei siitä aiheudu toiselle mainittavaa haittaa. Puron tai sen osan saisi sulkea myös kalanviljelytarkoitukseen. Sulkemisesta aiheutuva vahinko olisi korvattava. Pykälän mukaan voitaisiin myös jo annettuun sulkemispäätökseen puuttua. Jos nimittäin luvan myöntämisen jälkeen sulkemisesta aiheutuisi jokin sellainen vahingollinen seuraus, jota luvan myöntämisen yhteydessä ei edellytetty ja jota ei voida pitää vähäisenä, lupa voidaan peruuttaa tai luvan ehtoja muuttaa.

Tässä pykälässä mainitut kysymykset käsitelisi vesioikeus hakemusasioina vesilain mukaisessa järjestyksessä. Lisäksi on syytä huomata, että vesilain aineellisetkin säännökset ovat voimassa myös tässä pykälässä mainituissa asioissa.

28 §. Sen varalta, etteivät tässä luvussa mainitut sääntelyt olisi kaikilta osin riittäviä kalan kulun ja kalakantojen turvaamiseksi, olisi syytä voida antaa asetusteitse pyydyksiä ja pyyntipaikkoja koskevia tarkempia säännöksiä muuallakin kuin 24—27 §:ssä tarkoitetuilla vesialueilla.

6 luku.

Pyydykset ja pyynnin harjoittaminen.

Pyydykset.

29 §. Lakiehdotuksen 1 §:ssä mainitaan, että kalakantaa tulee järkipäisesti ja taloudellisesti hyväksikäyttää. Tämän periaatteen mukaisesti ja sitä täydentäen pykälään ehdotetaan

otettavaksi yleissäännös, jonka mukaan pyyntitavat, pyydykset ja laitteet eivät saisi tarpeetomasti vahingoittaa tai tuhota kaloja taikka vaarantaa kalakannan säilymistä vesistössä. Esimerkiksi troolin taitamaton käyttö voi tuhota kalakantoja.

30 §. Asianmukaisten pyyntitapojen käyttöä tähdennetään myös tässä pykälässä. Pääpiirtein voimassa olevan kalastuslain 22 §:n mukaisesti siinä ehdotetaan kiellettäväksi muun muassa räjähdysaineiden ja ampuma-aseiden käyttö. Lisäksi huumaavien, myrkyllisten sekä vesistöä pilaavien aineiden käyttö ei olisi luvallista. Samoin sähkövirran käyttäminen kalastuksessa olisi edelleen kielletty.

Ampuma-aseilla tarkoitetaan tässä yhteydessä ampuma-aseista ja ampumatarpeista annetussa laissa (33/33) ja sen nojalla annetussa asetuksessa (34/33) tarkoitettuja aseita. Ampuma-aseena ei siten pidettäisi nuolta, harppuunaa tai asetta, jossa voimanlähteenä on jousi tai muu mekaaninen laite. Sukelluskalastus olisi siten edelleen mahdollista. Jos harppuuna tai nuoli sen sijaan saatettaisiin liikkeelle räjähdyspanoksella, olisi kysymys kielletystä kalastustavasta. Käyttämällä paineilmaa kalojen tainnuttamiseksi ja sillä tavoin helpottamalla kalastusta voidaan tuhota kalakantoja, joten paineen käytämisen kieltö on tarpeen ottaa kalastuslakiin.

Huumaavien, myrkyllisten sekä vesistöä pilaavien aineiden käyttö on myös perusteltua kieltää. Näin saataisiin esimerkiksi vettä värjäävien aineiden käyttö kiellon piiriin.

Rauhoitusajat ja pienimmät mitat.

31, 32, 34 ja 35 §. Voimassa olevassa kalastuslaissamme ei ole yleissäännöstä, jonka nojalla voitaisiin antaa pyydysten rakennetta, käyttöaikaa ja käyttötapaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Sama koskee pyydysten silmäkokoa, kalojen ja ravun rauhoitusajoja sekä niiden alimpia mittoja. Tätä asiakokonaisuutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan siirrettäväksi laista asetustasolle. Näin päästäisiin nykyistä parempaan joustavuuteen näissä asioissa. Vesistökohtaiset ja biologiset tekijät olisivat nykyistä paremmin huomioitavissa.

Lisäksi ehdotetaan 32 §:ssä, että kalastusalueen valtuuskunta voisi erityistapauksissa antaa paikallisia pyydysten silmäkokoa koskevia määräyksiä. Niin ikään kalastusalueen valtuuskunta voisi erityistapauksissa päättää paikalli-

sella tasolla siitä, että tiettynä aikana jonkin kalalajin tai ravun alin mitta olisi suurempi kuin asetuksessa säädetään. Kysymystä olisi arvioitava lakiehdotuksen 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamisen kannalta.

33 §. Vesiliikenteen ja kalastuksen etujen ristiriitatilanteita samalla vesialueella vähentää muiden muassa pyydyksen asianmukainen merkitseminen. Pyydykset tulisi merkitä asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla, jos niistä aiheutuisi häiriötä esimerkiksi veneellä liikumiselle.

Voimassa olevan kalastuslain 106 §:ssä mainittu sääntely, jonka mukaan yleisen kulkuväylän ulkopuolella olevan selvästi merkityn pyydyksen yli kulkeminen on kielletty, ehdotetaan pysytettäväksi. Samoin kalastuksen etu edellyttäisi, että konevoimalla kulkeva alus tai puutavaralautta ei saisi tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi edellä mainittua pyydystä ellei se väylän ahtauden takia ole välttämätöntä.

36 §. Lakiehdotuksen 34 §:n 2 momentissa ehdotetaan, että jonkin kalalajin tai ravun rauhoitusaikana ei vedessä saa pitää pyydytä, joka on sen pyyntiä varten tehty tai erityisesti siihen sopiva. Säännöksen täydentämiseksi ehdotetaan, että kala tai rapu, joka on rauhoitusaikana saatu muun pyynnin yhteydessä, samoin kuin alamittainen kala tai rapu on, jollei se ole sanottavasti vahingoittunut, viipymättä laskettava takaisin veteen.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Itämeren alueella kaikki ajosiimasta tai -verkosta saadut lohet, jotka siellä voimassa olevien määräysten mukaan ovat alamittaisia, on pantava takaisin veteen. Määräyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä Tukholmassa vuonna 1962 tehtyyn Itämeren lohensuojelusopimukseen sisältyviä määräyksiä. Vaikka Suomi ei ole liittynyt sopimukseen, se on pyrkinyt kuitenkin sitä noudattamaan.

Pyyntirajoitukset.

37 §. Voimassa olevan kalastuslain 51 §:n mukaisesti ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriöllä olisi myös vast'edes erityisistä syistä oikeus antaa erikoismääräyksiä, -lupia ja kieltoja. Maa- ja metsätalousministeriöllä olisi erityisistä syistä oikeus tiettyä vesistöaluetta tai sen osaa varten määrääjäksi

tai toistaiseksi antaa lupa ehdotettavassa laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa kielletyn pyydyksen tai kalastustavan käyttämiseen, rauhoitetun kalan tai ravun pyydyttämiseen sen rauhoitusaikana taikka määrättyä mitta pienenemmän kalan tai ravun pyydyttämiseen. Ministeriön poikkeuslupien antamisvalta on paikallaan ulottaa myös kalastuspiiriin ja kalastusalueen valtuuskunnan tekemiin kiello- ja rajoituspäätöksiin.

Toisaalta käytännössä saattaa ilmetä tilanteita, jolloin paikalliset olosuhteet tai tärkeät kalakannan hoitoon liittyvät näkökohdat edellyttävät muutoin luvallisen pyydyksen tai kalastustavan tilapäistä kieltämistä. Paikalliset olot tunteva valtion piiriviranomainen, kalastuspiiri olisi sopiva päättämään näistä kielloista.

38 §. Voimassa olevaan kalastuslakiimme, sen 52 §:ään, sisältyy säännöksiä siirtoistutuksia, kalanviljelyä ja tieteellistä tutkimusta varten tarvittavista poikkeuksista kalastuslain säännöksistä. Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan edelleen annettavaksi oikeus antaa mainittuja sekä ylipäättänsä kalaveden hoitoon liittyviä tarkoituksia varten kalastusoikeuden haltijan suostumuksin määräaikaista lupia pyydyttää kaloja tai rapuja ehdotettavan lain ja sen nojalla annettavan asetuksen säännöksistä poiketen.

39 §. Kalastuksen harjoittamistavasta ja ylipäättänsä siitä, miten vesialueilla käytäydytään, riippuu paljolti ranta-asukkaiden viihtyvyys. Ranta-asukkaille ei saisi aiheutua kalastuksesta tarpeetonta haittaa ja häiriötä. Siksi ehdotetaan pykälään otettavaksi kaikkea kalastusta koskeva yleissäännös, jonka mukaan kalastusta harjoitettaessa on vältettävä kaikkea sellaista, joka voi aiheuttaa rannan omistajalle tai haltijalle tarpeettomasti haittaa tai häiriötä. Lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentin säännösten toteutuminen merkitsisi onkimis- ja pilkkimisoikeuden laajenemista. Näiden oikeuksien laajetessa on hallituksen mielestä samalla aihetta kiinnittää huomiota niiden asianmukaiseen käyttämiseen. Esimerkiksi pyynnissä olevien verkko-pyydysten välittömässä läheisyydessä pilkkiminen ei ole hyväksyttävä tapa.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset, joiden mukaan ilman erityistä oikeutusta onkimista ja pilkkimistä ei ole lupa harjoittaa viittäkymmentä metriä lähempänä selvällä merkillä varustettua pyynnissä olevaa kiin-

teää tai verkkopyydystä. Myöskään toisen asutun rannan, laiturin, kylpypaikan tai muun sellaisen alueen läheisyydessä ei saisi onkia tai pilkkiä, jos siitä aiheutuisi rannan omistajalle tai haltijalle tarpeettomasti haittaa tai häiriötä. Onkimis- ja pilkkimisoikeuden käyttämisestä ei saisi aiheutua haittaa tai häiriötä jäteiden pitämiselle eikä muulle kalastukselle. Tässä yhteydessä voidaan viitata myös vastaavanlaiseen sääntelyyn vesilaissa. Vesilain 1 luvun 24 §:n mukaan jokaisella on oikeus välttämättä tarpeellonta häiriön aiheuttamista, kulkea vesistössä, missä se on avoinna.

40 §. Yhteisölle vesialueen osakkaana tai osakkaan oikeuden haltijana kuuluvaa kalastusoikeuden käyttämistä ei ole lainkaan säännelty. Tästä on aiheutunut tilanteita, joissa yhdistyksen tai muun yhteisön osuutta vastaava kalastusoikeus on ylitetty. Sääntelyn puutteesta johtuen on esitetty jopa sellainen virheellinen käsitys, että jokainen yhdistyksen tai yhteisön jäsen tai kalastusoikeuden haltijana olevan laitoksen henkilökuntaan kuuluva voisi käyttää sanottua oikeutta kokonaisuudessaan. Tällainen käsitys loukkaisi muiden osakkaiden kalastusoikeutta.

Pykälässä ehdotetaan, että yhteisön, milloin sille kuuluu vesialueen osakkaana tai osakkaalle kuuluvan oikeuden haltijana kalastusoikeus jakamattomalla vesialueella, tulee järjestää kalastuksen harjoittaminen alueella siten, ettei tuota oikeutta luvottomasti muiden osakkaiden vahingoksi ylitetä.

Apaja.

41 §. Kalastuslainsäädäntöömme on ilmeisesti jo keskiajalta lukien kuulunut nuotanvedon järjestämistä koskevat säännökset siinä tapauksessa, että tiettyä apajaa useat tahtovat käyttää samaan aikaan.

Iäks periaate ehdotetaan pysytettäväksi eli säädettäväksi, että apaja vedetään viivyttelemättä saapumisjärjestyksessä.

42 §. Talvinuotta-apajan vetokuntoon saattaminen saattaa edellyttää nuottakunnalta muutakin työpanosta kuin uittoavantojen tekemistä. Siksi ehdotetaan voimassa olevan kalastuslain 16 §:n 2 momentin mukaisesti, että muiden samaa apajaa käyttävien tulee suorittaa korvaus sille nuottakunnalle, joka pani talvinuotta-apajan vetokuntoon.

7 luku.

Rauhoituspiiri.

Nykyisen kalastuslakimme säännökset rauhoituspiireistä ovat osoittautuneet epätarkoituksen mukaisiksi ja vanhentuneiksi. Esimerkiksi rauhoituspiirien perustaminen voi tapahtua kolmella eri tavalla. Suurin osa nykyisistä rauhoituspiireistä on syntynyt vesialueiden jakotoimitusten yhteydessä ja jo ennen voimassa olevaa jakolakiä. Rauhoituspiirien perustaminen jaettavalle vesialueelle oli tuolloin pakollista. Rauhoituspiirejä koskeva säännöstö ehdotetaan kokonaan uudistettavaksi.

43 §. Rauhoituspiirin perustamisen tulisi kytkeytyä lakiehdotuksen 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Lisäksi rauhoituspiiri olisi siinä mielessä viimeinen keino, että se olisi käytettävissä vasta kun muita keinoja ei olisi sopivasti käytettävissä. Vesialue voitaisiin määrätä rauhoituspiiriksi määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Rauhoituspiirin alueena voisi tulla kysymykseen vesialue, jossa arvokkaat kalalajit kutevat tai oleskelevat tai jota ne käyttävät kulkutienä. Rauhoituspiirin perustamispäätöksen voisi parhaiten tehdä kalastusalue, koska sille tulisi kuulumaan tärkeitä kalavesien hoitoon liittyviä tehtäviä. Rauhoituspiirejä ei enää voitaisi perustaa vesialueiden jakotoimituksissa.

Pykälän 2 momenttiin on otettu eräitä keskeisiä seikkoja, joista rauhoituspiiripäätöksessä saattaisi olla tarpeen lausua. Keskeisin käytännöllinen kysymys olisi se, minä aikana ja miten kalastusta rauhoituspiirissä rajoitettaisiin. Niin ikään kiven, soran ja muun aineen ottamista koskevat kiellot saattavat tulla kysymykseen samoin kuin muunkin häiritsevän toiminnan kuten puutavaran uiton kieltäminen.

Lakiehdotuksen eräänä tavoitteena on ammattimaisen kalastuksen aseman parantaminen. Rauhoituspiirimääräykset saattaisivat eräissä tapauksissa vaikeuttaa ammattimaisen kalastuksen harjoittamista. Siksi rauhoituspiiriä koskevassa päätöksenteossa olisi riittävästi turvattava ammattimaisen kalastuksen edut. Muutoinkin vesien muuta hyväksikäyttöä kuten puutavaran uittoa ei pitäisi rajoittaa enempää kuin välttämätön tarve vaatisi.

44 §. Rauhoituspiirin perustamista koskevassa päätöksessä määrättävistä käytöstä koske-

vista rajoituksista riippuisivat myös kalaveden omistajan mahdollisuudet käyttää kalastusoikeuttaan rauhoituspiirin vesialueella. Rauhoituspiiriä koskevat määräykset saattaisivat rajoittaa tuntuvasti kalastusoikeuden käyttöä. Tämän vuoksi olisi asianmukaista, että vesialueen omistaja saisi kohtuullisen hyvityksen rauhoituspiiriä koskevien määräyksien mukanaan tuomista kalastusoikeuden käytön rajoituksista, jos ne ovat huomattavat. Hyvitys voisi olla kertakaikkinen tai vuotuinen rahakorvaus. Kalastuspiiri määräisi korvauksen samalla kun se vahvistaa kalastusalueen valtuuskunnan tekemän rauhoituspiiripäätöksen. Ottaen huomioon rauhoituspiirin perustamiseen liittyvän yleisen kalatalousedunkin tarpeet, olisi tarkoituksenmukaista, että hyvitykset suoritettaisiin valtion varoista.

45 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että rauhoituspiirin rajat voidaan tarvittaessa selvittää sitä varten pidettävässä toimituksessa, jonka maanmittausinsinööri suorittaa kalastusalueen hallituksen hakemuksesta. Tällainen selvittelytoimitus, joka siis suoritettaisiin vain tarpeen vaatiessa, ei saisi oikeusvoimaa ja siitä olisi muutoin voimassa, mitä säädetään jokoasetuksen 230 §:ssä. Kalastusalueen tulisi vastata tämän toimituksen kustannuksista, jollei valtio ottaisi niitä suorittaakseen.

Rauhoituspiirin rajat olisi merkittävä sopivalla tavalla vesialueelle tai rannalle. Tästä huolehtiminen voitaisiin antaa kalastusalueen hallituksen tehtäväksi. Asiasta on otettu säännös pykälän 2 momenttiin.

Rauhoituspiirin käyttöä koskevista rajoituksista ilmoittaminen kävisi sopivasti päinsä siten, että kalastusalueen hallituksen olisi pykälän 3 momentin mukaisesti tiedotettava niistä noudattamalla, mitä julkisista kuulutuksista on säädetty, sekä sijoittamalla tarpeen mukaan ilmoitustauluja piirin ympäristöön. Rauhoituspiirit vastaavat tarkoitustaan vain silloin, kun niiden käyttöä koskevien rajoitusten noudattamista valvotaan riittävän tehokkaasti. Myös valvonnasta huolehtiminen olisi annettava kalastusalueen hallituksen tehtäväksi.

46 §. Rauhoituspiiri voitaisiin perustaa 43 §:n mukaan ainoastaan määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Käytännössä saattaa ilmetä tarvetta rauhoituspiirin edelleen pysyttämiseen tai siirtämiseen toiseen paikkaan. Siksi ehdotetaan, että kalastusalueen hallitus voisi tehdä vähintään kolme kuukautta ennen 43

§:ssä mainitun määräajan päättymistä asiasta ehdotuksen kalastusalueen valtuuskunnalle. Piirin pysyttämistä taikka siirtämistä koskeva päätös olisi tehtävä noudattaen 43 ja 44 §:n säännöksiä.

Sekä jo muodostetut että vastaisuudessa muodostettavat rauhoituspiirit olisi voitava lakkauttaa, jos se on tarkoituksenmukaista. Jo muodostettujen rauhoituspiirien lakkauttaminen voimassa olevan lainsäädännön suomin keinoin on hankalaa. Esimerkiksi vesialueen jaossa perustetun rauhoituspiirin lakkauttaminen edellyttäisi joko uutta vesialueen jakotoimitusta tai erillisen lain säätämistä.

Pykälän 2 momentiksi ehdotetaan säännöksiä, joiden mukaan kalastusalueen valtuuskunta voisi päättää rauhoituspiirin lakkauttamisesta riippumatta siitä, milloin ja miten piiri on perustettu. Lakkauttamispäätöstä ei tarvitsisi alistaa kalastuspiirin vahvistettavaksi. Lakkauttamispäätöksestä olisi tiedotettava siten kuin julkisista kuulutuksista on säädetty ja lakkauttamispäätös tulisi voimaan tiedottamisen tapahduttua. Määräajaksi perustettu rauhoituspiiri lakkaisi ilman erityistä päätöstä määräajan kulluttua umpeen, jollei piiriin pysyttävää päätöstä ole tehty.

Pykälän 3 momentin mukaan rauhoituspiirin lakkauttamisen seurauksena ne vesialueen käytön rajoitukset, jotka rauhoituspiiriä perustettaessa määrättiin, lakkaisivat. Vesialueen oikeudelliseen asemaan tai omistussuhteisiin rauhoituspiirin lakkauttamisesta ei luonnollisesti aiheudu muutoksia.

47 §. Rauhoituspiiri saattaa sijaita sellaisella vesialueella, joilla joudutaan suorittamaan toimenpiteitä muun muassa kaavoituksen ja liikenneolojen järjestämiseksi. Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa kaupungin olisi pitänyt asemakaavan muutoksen toteuttamista varten perata järvenpohjaa uimarannaksi, mutta samalla paikalla olevan rauhoituspiirin käyttöä koskevat rajoitukset ovat estäneet perkaustyön suorittamisen. Niin ikään uutta maantietä varten ei ole voitu tehdä pengerrystä rikkomatta rauhoituspiirin käyttöä koskevia määräyksiä. Yleistä etua palvelevan hankkeen toteuttamisen esteenä rauhoituspiiri ei saisi olla. Jos kalastusalueen valtuuskunta ei suostuisi lakkauttamaan tai supistamaan rauhoituspiiriä taikka muuttamaan sen käyttöä koskevia rajoituksia, olisi asianomaiselle viranomaiselle varattava laissa keinot toimia. Ehdotuksen mukaan viran-

omainen saisi hakea vesioikeudelta rauhoituspiiriin lakkauttamista. Vesioikeuden tulisi harkita rauhoituspiiriin tai sitä koskevien käytörajoitusten suhdetta hankkeeseen liittyviin etuihin.

Vesioikeuden rauhoituspiiriä koskevan lakkauttamispäätöksen estämättä kalastusalueen valtuuskunta saattaisi tehdä päätöksen perustaa uudelleen rauhoituspiiri lakkautetun piiriin sijaan. Sen vuoksi ehdotetaan 2 momenttiin otettavaksi säännös siitä, että alueen määrääminen uudelleen rauhoituspiiriksi edellyttää vesioikeuden lupaa.

Vesioikeuden tässä pykälässä tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saataisiin hakea muutosta niin kuin vesilaissa on säädetty muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hakemusasiassa. Valituksen tekemiseen oikeutettujen joukko olisi syytä rajata kosemaan ainoastaan pääosapuolia, viranomaisia ja kalastusalueen valtuuskuntaa. Tällä tavoin saataisiin asian käsittely muutoksenhakuasteessa joutuisammaksi ja järjestely lienee riittävä myös oikeusturvan toteutumisen kannalta. Tätä koskeva ehdotus on pykälän 3 momentissa.

8 luku.

Kalastuskunta.

Tehtävät ja järjestäytyminen.

Kalastuskunnat ovat saavuttaneet vakiintuneen aseman kuntatason kalatalousyhteisöinä maassamme. Kalastuskuntia koskeva säännöstö on aihetta säilyttää kalastuslainsäädännössä. Säännöstöä olisi muutettava eräiltä osin vastaamaan paremmin nykyisiä olosuhteita. Lisäksi kalastuskunnat olisi nivellytettävä perustettavaan uuteen kalastusaluehallintoon.

48 §. Voimassa olevan kalastuslain mukaan yhteisen kalaveden osakkaat muodostavat kalastuskunnan. Kalastuskuntaa koskevaa perussäännöstä, joka lakiehdotuksessa sisältyy 3 §:n 1 momenttiin, ehdotetaan selvyiden vuoksi tarkistettavaksi siten, että yhteisen kalaveden asemesta käytetään sanoja "useille kiinteistöille kuuluva kalavesi". Kalastuskuntaa ei siten voisi muodostaa tapauksessa, jossa pelkästään vesitiluksia käsittävällä tilalla eli vesitilalla on useita omistajia tai jossa useiden yhteisesti omistamaan tilaan kuuluu oma vesialue.

Ehdotettavan 48 §:n 1 momentissa luetaan kalastuskunnalle kuuluvat päätehtävät. Yhdennukaisesti nykyisen kalastuslainsäädännön kanssa kalastuskunnan keskeisimpänä tehtävänä voitaneen pitää kalastuksen harjoittamisen ja kalakannan hoidon järjestämistä alueellaan. Tällöin kalastuskunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota lakiehdotuksen 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Kalastuskunnan tulee lisäksi suorittaa sille kalastusaluehallinnon piirissä kuuluvat ja muut laissa säädetty tehtävät.

Pykälän 2 momentissa viitataan lakiehdotuksen 64 §:ään, jossa säännellään eräiden kalastuskunnalle kuuluvien tehtävien siirtämisestä kalastusalueelle. Kalastuskunnalle kuuluvat tehtävät, jotka koskevat kalakannan hoitoa ja kalastuksen järjestämistä, voitaisiin kalastuskunnan päätöksellä siirtää kalastusalueelle.

49 §. Voimassa olevan kalastuslain mukaan on kalastuskunnan järjestäytymisen edellytyksenä, että vesioikeudelliseen kylään kuuluvien vesialueiden rajat on määrätty sitä varten suoritettussa rajankäyntitoimituksessa. Vaikka nämä toimitukset on nykyisin yleensä suoritettu, on maassamme kuitenkin vielä sellaisia kyliä, joiden vesialueiden rajoja ei ole käyty. Kun nämä rajat maakaaren 12 luvun 4 §:n ja väilirajasta vedessä annetun lain 1 §:n mukaan ovat kuitenkin tällöinkin määritettävissä, rajankäyntiä ei enää tarvitse pitää kalastuskunnan järjestäytymisen edellytyksenä. Jos josakin yksityisessä tapauksessa syntyy epätietoisuutta kalastuskunnan rajoista, voisi kalastuskunta tai sen osakas asetukseen otettavan säännöksen perusteella hakea alueen rajojen selvittämistä jakoasetuksen 230 §:n mukaisessa toimituksessa.

Järjestäytyvän kalastuskunnan säännöt vahvistaisi nykyisessä laissa mainitun lääninhallituksen sijasta kalastuspiiri, mistä säännös ehdotetaan otettavaksi 1 momenttiin. Siihen on myös otettu uusi säännös sen tapauksen varalta, että kalastuspiiri vapauttaa kalastuskunnan järjestäytymisestä. Kalastuskunnan osakaiden on tällaisessa tapauksessa yhteisesti päätettävä kalastuskunnalle kuuluvista asioista tai uskottava niiden hoitaminen valtuuttamalleen toimitsijamiehelle.

Jos kalastuskunta ei ole ollut nykyisen lain mukaan järjestäytynyt, sen osakkaat ovat kuitenkin voineet eräistä yhteisistä alueista ja

niihin verrattavista etuuksista annetun lain, jäljempänä yhteisäluelaki, mukaisesti asettaa vesialueen pysyvän hallinnon alaiseksi taikka valita uskotun miehen huolehtimaan sitä koskevista asioista. Pykälän 2 momentin mukaan kalastuskunnalle kuuluvat tehtävät voisi tällaisessa tapauksessa suorittaa sanotussa yhteisäluelaissa tarkoitettu hallintoelin.

50 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan nykyisessäkin laissa olevaa säännöstä, jonka mukaan kunnanhallituksen määräämä pätevä henkilö kutsuu kalaveden osakkaat päättämään kalastuskunnan järjestäytymisestä.

Pykälän 2 momentin mukaan kokouskutsun sisällöstä ja sen tiedottamisesta on vastaavasti voimassa, mitä yhteisäluelain 4 §:ssä on säädetty. Kokouksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan kunnan varoista ja kunnalla on oikeus periä kustannukset takaisin kalastuskunnalta. Momentin säännökset vastaavat voimassa olevan lain säännöksiä.

51 §. Voimassa olevan kalastuslain mukaan kalastuskunta ei saa tehdä velkaa. Tässä suhteessa kalastuskunta poikkeaa eräistä sitä muistuttavista yhteisöistä. Yksityisistä teistä annetun lain (358/62) 22 §:ssä tarkoitettujen tieosakkaiden muodostama tiekunta voi lain 62 §:n mukaan muun muassa tehdä tarpeellisia sitoumuksia tienpitoa varten. Samoin on yhteismetsälain (485/69) 3 §:ssä tarkoitettulla yhteismetsän osakaskunnalla oikeus tehdä sitoumuksia tehtäviensä toteuttamiseksi. Niin ikään edellytetään tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta annetun lain (47/21) 20 §:ssä, että laissa tarkoitettu tilusrauhotusyhdistys voi tehdä velkaa.

Kalastuskunnan tehokas toiminta edellyttää, että se voi hankkia varoja toimintaansa varten. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälään säännöstä, jonka mukaan kalastuskunta voisi tehdä toimintaansa varten tarpeellisia sitoumuksia. Lisäksi ehdotetaan, että kalastuskunta voisi sanotussa tarkoituksessa hankkia itselleen irtainta omaisuutta. Nykyisen kalastuslain 59 §:ssä edellytetään kalastuskunnalla olevan puhevalta kalaveden käyttöä ja hoitoa koskeissa asioissa. Selvyyden vuoksi ehdotetaan, että tästä otetaan pykälään nimenomainen maininta. Yhteisen vesialueen omistusoikeutta koskevien asioiden osalta kalastuskunnalla sitä vastoin ei ole puhevaltaa. Siten kalastuskunta ei voisi esittää vaa-

timuksia esimerkiksi kylän vesialueen jaon edellytyksiä koskevassa asiassa.

Kalastuskunnan kokous ja johtokunta.

52 §. Perussäännökset asioiden käsittelystä kalastuskunnan kokouksessa ehdotetaan otettaviksi kalastuslakiin. Tarkemmat säännökset ja määräykset näistä asioista annettaisiin asetuksessa ja kalastuskunnan säännöissä.

Pykälän 1 momentin mukaan kalastuskunnan päättävävaltaa käyttää kuten nykyisinkin kalastuskunnan kokous. Kokous voi olla joko varsinainen tai ylimääräinen. Koska varsinainen kokous on kalastuskunnan toiminnan kannalta varsin tärkeä, esitetään momenttiin otettavaksi määräys siitä, että tällainen kokous on pidettävä ainakin kerran vuodessa. Nykyisin varsinaisen kokouksen ajankohdasta määrätään kalastuskunnan säännöissä.

Voimassa olevassa kalastuslaissa on kalastuskunnan kokousten koollekutsujasta säädetty ainoastaan ylimääräisten kokousten osalta, jotka kalastuskunnan johtokunnan esimiehen on kutsuttava koolle. Kun hänen tehtäviinsä kuuluu myös varsinainen kokousten koolle kutsuminen, ehdotetaan 2 momenttiin säännöstä, jonka mukaan kalastuskunnan kokouksen kutsuu koolle johtokunnan esimies tai hänen estyneenä ollessaan varaesimies. Pykälän 2 momenttiin on myös sisällytetty voimassa olevan kalastuslain säännös, jonka mukaan kalastuskunnan kokouksessa ei saa ratkaista asiaa, josta kokouskutsussa ei ole ilmoitettu.

Pykälän 3 momentiksi ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan kokouksen koollekutsumistavasta, asiain käsittelystä kokouksessa sekä pöytäkirjan pitämisestä määrätään kalastuskunnan säännöissä.

53 §. Johtokunnan esimiehen on nykyisen kalastuslain mukaan kutsuttava kalastuskunnan osakkaat ilmoitettua asiaa varten ylimääräiseen kokoukseen, jos vähintään yhtä kymmenettä osaa kalastuskunnan äänimäärästä edustavat osakkaat sitä pyytävät. Jollei kokousta ole pidetty kuukauden kuluessa siitä, kun esimies sai todistettavasti tiedon pyynnöstä, lääninhallitus oikeuttaa jonkun hakijoista kutsumaan kokouksen koolle. Nämä säännökset on pysytetty sellaisinaan 53 §:ssä, kuitenkin siten täydennettyinä, että lääninhallituksen sijaan tulee kalastuspiiri. Lisäksi ehdotetaan säännöksiä täydennettäväksi siten, että kalas-

tuspiirille on tehtävä asiasta hakemus. Kalastuspiiriin olisi ennen asian ratkaisemista varattava johtokunnan esimiehelle tilaisuus tulla kuulluksi. Kun kalastuskunnan kokouksen tai johtokunnan päätökseen tyytymättömällä kalastuskunnan osakkaalla olisi 67 §:n mukaan oikeus määrääjassa vaatia kalastuskunnan kokoukselta päätöksen oikaisemista ja kun oikaisuvaatimuksen käsittelemistä varten jouduttai- siin tarvittaessa kutsumaan koolle ylimääräinen kokous, on pykälään otettu maininta tällaisesta ylimääräisestä kokouksesta. Ylimääräinen kokous olisi tällöin pidettävä kuukauden kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimus on esitetty johtokunnan esimiehelle. Jollei kokousta tässä määrääjassa pidettäisi, kalastuspiiri oikeuttaisi hakemuksesta hakijan tai oikaisuvaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

54 §. Voimassa olevan kalastuslain mukaan kullakin kalastuskunnan osakkaalla on kalastuskunnan kokouksessa vesialueosuutensa mukainen äänimäärä, jolleivät kaikki osakkaat toisin sovi. Tämä periaate ehdotetaan pysytettäväksi pykälän 1 momentissa siten täydennettynä, että muunlaista äänivallan jakautumistapaa voidaan käyttää silloin, kun kaikki kalastuskunnan kokouksessa läsnä olevat osakkaat siitä sopivat tai kalastuskunnan säännöissä on asiasta määrätty. Momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, joka rajoittaa äänivallan käyttöä siten, ettei kukaan saa kokouksessa äänestää enemmällä kuin puolella läsnä olevien yhteisestä äänimäärästä. Tällainen määräys on tarpeen, jotta kalastuskunnan kokouksissa lisättäisiin myös pienten osuuksien omistajien mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksiin. Säännös on ehdoton, joten kalastuskunnan säännöissä tai kokouksen päätöksellä ei siitä voida poiketa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan pysytettäväksi voimassa olevan lain säännös, jonka mukaan osakasta voisi edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Kukaan ei kuitenkaan saisi esiintyä useamman kuin yhden osakkaan asiamiehenä.

55 §. Vesialueosuuksista, joiden mukaan osakkaiden äänimäärä kalastuskunnan kokouksissa sekä osakkaiden velvollisuus osallistua kustannuksiin samoin kuin pyydysyksikköjen jakaantuminen osakkaiden kesken pääsääntöisesti määräytyy, ilmenee käytännössä usein epäselvyyttä. Tämä johtuu varsinkin siitä, että ositet-

taessa tiloja, joilla on ollut osuus jakokunnan yhteisiin vesialueisiin, ei kaikille tällöin muodostuneille uusille tiloille aina ole tullut kuulumaan sanottua osuutta. Tällaisen epätietoisuuden mahdollisuus on otettu huomioon voimassa olevan kalastuslain 58 §:n 2 momentissa, jonka mukaan kalastuskunnan kokouksen on joko kehotettava riittämättömän selvityksen äänimäärästään esittänyttä osakasta toimittamaan tarvittavan lisäselvityksen tai pyydettyä asianomaiselta maanmittauskonttorilta riidanalaiset osakkaiden vesialueosuudet osoittava luettelo. Tällaisen selvityksen hankkimista ei ole tarkoituksenmukaista jättää osakkaan tehtäväksi. Kalastuskunnan kokouksen olisi epäselvissä tapauksissa pyydettyä maanmittauskonttorilta vesialueosuudet osoittava luettelo. Se olisi edelleen annettava maksutta. Sen tapauksen varalta, ettei luettelo voida antaa maanmittauskonttorissa olevien tietojen perusteella, säädetään voimassa olevan kalastuslain 58 §:n 3 momentissa, joka vastaa yhteisalueain 6 §:n 4 momenttia, että maanmittausinsinööreille voidaan hankkia määräys kalastuskunnan osakasluettelon laatimiseen paikalla pidettävässä kokouksessa. Tämä menettely ehdotetaan pysytettäväksi. Luettelon laatiminen tulisi tällöin tapahtumaan jakoasetuksen 230 §:ssä tarkoitettussa katselmuksen luontoisessa maanmittaustoimituksessa, johon ei voida hakea muutosta. Toimitus ei saa lainvoimaa, joten sen tulos voidaan tarvittaessa myöhemmin ottaa tarkistettavaksi. Kun jakolakiin on sen muuttamisesta annettulla lailla (52/75) lisätty uusi 231 b §, jonka mukaan maanmittauskonttorin määräyksestä voidaan tarvittaessa toimittaa jaon täydentäminen sen seikan selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi, millä tiloilla on osuus tilojen yhteiseen alueeseen ja kuinka suuri kukin tilan osuus on, ehdotetaan, että kalastuskunnan osakasluettelo tulisi voida laatia myös tällaisessa, lainvoiman saavassa toimituksessa. Luettelon laatimista voisi kummassakin tapauksessa hakea kalastuskunta tai yhteisen vesialueen osakas ja siitä aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin kalastuskunnan varoista.

56 §. Voimassa olevan kalastuslain 62 §:ssä säädetyt kalastuskunnan kokouksessa noudatettavat äänestysäännöt, joiden mukaan asiat ratkaistaan yksinkertaisella ääntenenemmistöllä, ehdotetaan pysytettäväksi sellaisinaan pykälän 1 momentissa. Sen mukaan äänten jakautuessa tasan päätökseksi tulee pääluvun mukaan las-

ketun enemmistön mielipide. Siinä tapauksessa, että äänet myös täten laskien menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan mielipide.

Milloin on kysymys yhteisen vesialueen käytämisestä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas itse tai hänen kalastusoikeutensa haltija kalastaa vesistössä, vaaditaan päätöksen tekemiseen voimassa olevan kalastuslain mukaan kalastuskunnan kokouksessa, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelta äänestyskseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista. Jos taas asia koskee osakkaiden suoritettavaksi tarkoitettun maksun määrittämistä, vaaditaan päätöksen tekemiseen vain kahden kolmasosan enemmistö. Nämä tapaukset ehdotetaan rinnastettaviksi niin, että maksunkin osalta myös vähintään yhden kolmannuksen äänestäneistä osakkaista on kannatettava päätöstä. Säännökseen ehdotetaan lisäksi sellaista selvennystä, että osakkaan kalastusoikeuden haltijan asemesta puhutaan siitä, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan. Tätä periaatetta olisi noudatettava myös silloin, kun halutaan päättää, että osakkaiden pyydysyksiköt ositellaan muutoin kuin vesialueosuuksien perusteella. Samoin vaadittaisiin määränenemmistö, jos kalastuskunta 64 §:n mukaisesti päättäisi siirtää tehtävänsä kalastusalueen suoritettaviksi. Tätä tarkoittavat säännökset on otettu pykälän 2 momenttiin. Sanonnalla "käytettävissä oleva" tarkoitetaan äänimäärää, jota laskettaessa on otettava huomioon 54 §:n 1 momentissa oleva säännös, jonka mukaan kukaan ei saa äänestää enemmällä kuin puolella kokouksessa läsnäolevien yhteenlasketusta äänimäärästä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kalastuskunnan toiminnan kannalta tärkeä sääntöjen muuttamista tarkoittava asia on käsiteltävä kahdessa kalastuskunnan kokouksessa ja että siitä tehty päätös on alistettava kalastuspiirin tarkastettavaksi. Voimassa olevan kalastuslain säännös, jonka mukaan kalastuskunnan säännöissä voidaan määrätä kalastuskunnan kokouksen toimitettavissa vaaleissa noudatettavaksi suhteellista vaalitapaa, on vailla käytännöllistä merkitystä ja esitetään jätettäväksi pois lakiehdotuksesta.

57 §. Pykälän 1 momentin mukaan kalastuskunnan johtokunta ja sen esimies sekä varaesimies valitaan, kuten voimassa olevankin lain mukaan, kalastuskunnan kokouksessa. Jatkuvuu-

den turvaamiseksi ehdotetaan kuitenkin, että jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan ja että heistä puolet on kunakin vuonna erovuorossa. Milloin johtokunnassa on pariton luku jäseniä, tulisi kalastuskunnan säännöistä käydä ilmi kuinka monen heistä peräkkäisinä vuosina olisi katsottava olevan erovuorossa.

Sen tapauksen varalta, että kalastuskuntaan kuuluu enintään viisi osakasta, ehdotetaan nykyisen kalastuslain mukaisesti säädettäväksi, että kalastuskunta voi toimia ilman johtokuntaa, jolloin kalastuskunnan kokous hoitaa johtokunnalle kuuluvat tehtävät. Kalastuskunnan on tällöin kuitenkin valittava itselleen esimies ja varaesimies. Nämä säännökset on otettu pykälän 2 momenttiin.

58 §. Pykälään on otettu voimassa olevan kalastuslain säännökset johtokunnan tehtävistä

Johtokunnan tehtäviä ehdotetaan täsmennettäväksi niin, ettei nykyisin asetuksessa olevaa säännöstä tarvita. Johtokunta on kalastuskunnan toimeenpaneva toimielin, jolle kuuluu huolehtiminen kalastuskunnan asioista. Sen tulee valvoa kalastuskunnan etua, tehdä kalastuskunnan kokoukselle kalastuskunnan toimintaa koskevia ehdotuksia, panna täytäntöön kalastuskunnan kokouksen päätökset sekä huolehtia päätösten tiedottamisesta asianomaisille. Niin ikään johtokunnan asiana on pitää huolta kalastuskunnan taloudesta ja omaisuudesta, edustaa kalastuskuntaa kalaveden käyttöä ja hoitoa koskevissa asioissa yksityistä osakasta ja kolmatta henkilöä kohtaan sekä valvoa kalastuskunnan sääntöjen ja päätösten noudattamista.

59 §. Pykälän mukaan haasteen, julkisen viranomaisen käskyn tai muun tiedonannon on katsottava tulleen kalastuskunnan ja sen johtokunnan tiedoksi, kun se on laillisessa järjestyksessä toimitettu kalastuskunnan esimiehelle tai varaesimiehelle. Näiden tulee huolehtia asian saattamisesta hyvissä ajoin osakkaiden tietoon. Säännös vastaa voimassa olevan lain säännöksiä.

Maksut ja kalavesien käyttö.

60 §. Pykälä sisältää säännöksiä kalastuskunnan osakkaiden suoritettavaksi kalaveden hoitoa ja muita kalastuskunnan menoja varten määrättävästä maksusta. Maksun suuruus määrättyä pääsääntöisesti osakkaan vesialueosuiden mukaan. Sen sijaan pyydysyksikkömäärä ei olisi kuten voimassa olevan lain mukaan

maksun määrätymisperusteena. Kalastuskunnan säännöissä voitaisiin vahvistaa muikin kuin vesialueosuuksien mukainen maksun suuruuden määrätymisperuste, mikä ei nykyisin ole ollut mahdollista. Tällaisena perusteena voisi olla esimerkiksi osakkaiden lukumäärä. Maksun määräämistä koskevan päätöksen tekemiseen vaaditaan ehdotuksen 56 §:n mukaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelle äänestyskeskukseen osaa ottaneiden äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista.

Pykälän 2 momentin mukaan saadaan kyseessä oleva maksu ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä ja sen maksuunpanosta valittaa niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/61) ja asetuksessa (368/61) on säädetty, asianomaiselle lääninhallitukselle. Tältä osin on kalastuslain sanontaa täsmennetty ja samaan yhteyteen liitetty valittamista koskeva viittaus.

61 §. Voimassa olevassa kalastuslaissa ei ole säännöksiä siitä, miten jakamattoman vesialueen käyttö jakautuu yhtäältä osakkaiden ja toisaalta muiden aluetta eri perustein käyttävien henkilöiden kesken. Tämän käytännössä paljon epätietoisuutta aiheuttaneen puutteen korjaamiseksi esitetään pykälään yhteisen kalaveden käyttöä koskevaa säännöstä. Sen mukaan yhteisen kalaveden käyttö määräytyy pyydysyksikköjen perusteella. Kalaveden osalle laskettua pyydysyksikköjen kokonaismäärää jaettaessa on otettava huomioon sen osakkaat sekä muut, joilla laillisen perusteen nojalla on oikeus harjoittaa kalastusta sanotulla vesialueella. Viimeksi mainittu ryhmä käsittää muun muassa kalastusoikeuden vuokraajat sekä ne, jotka 9 §:ssä tarkoitetun luvan nojalla tai 13 §:ssä mainitun oikeuden perusteella harjoittavat vesialueella kalastusta. Kalaveden osalle tulevaa pyydysyksikköjen kokonaismäärää laskettaessa on lähtökohtana pidettävä kyseisen vesialueen arvioitua tuottoa. Tarpeen mukaan on otettava huomioon myös alueella yleisen kalastusoikeuden perusteella kalastavat henkilöt.

62 §. Voimassa olevassa kalastuslaissa ei ole yhteisen kalaveden käyttöä koskevia säännöksiä, vaan ne on sijoitettu kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annettuun asetukseen. Hallitus pitää kalaveden käyttöä koskevia säännöksiä niin keskeisinä, että ne ehdotetaan sijoitettaviksi lakiin.

Pykälän mukaan osakkaiden pyydysyksiköt jakautuvat heidän vesialueosuuksiensa mukaisesti, jollei yhteisen kalaveden käytöstä toisin päätetä. Sanonnalla "osakkaiden pyydysyksiköt" tarkoitetaan sitä, että kunkin osakkaan pyydysyksikkömäärä käsittää hänen itse käyttämänsä pyydysyksiköt vähennettynä niillä muiden kalastusta harjoittavien pyydysyksiköillä, joiden käytettäväksi sanottu osakas on vuokrannut tai muutoin luovuttanut osan hänelle kuuluvasta kalastusoikeudesta. Pyydysyksikköjen jakaminen vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla vaatisi 56 §:n mukaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelle äänestyskeskukseen osaa ottaneiden käytettävissä olevasta yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista. Säännökset vastaavat edellä mainitun asetuksen säännöksiä muutoin, paitsi että asetuksen mukaan pyydysyksikköjen jakaminen vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla nykyisin vaatii kaikkien osakkaiden suostumuksen. Muutos on tehty menettelyn saamiseksi nopeammaksi ja joustavammaksi.

63 §. Pykälässä säännellään yhteistä kalavettä koskevan kalastusoikeuden vuokraaminen. Nykyinen kalastuslaki ei sisällä vastaavia säännöksiä. Pykälän 1 momentin mukaan kalastusoikeus yhteisessä kalavedessä voidaan antaa vuokralle. Päätöksen vuokraamisesta tekee kalastuskunnan kokous, jonka olisi tällöin pyrittävä edistämään ammattimaisesti harjoitettua kalastusta. Momenttiin on lisäksi otettu nykyisessäkin kalastuslaissa oleva säännös kalastuskunnan oikeudesta päättää vesialueen käyttämisestä toisin kuin, että kukin osakas itse tai se, joka laillisesti käyttää hänen oikeuttaan, harjoittaa tällä vesialueella kalastusta. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi kalastuksen harjoittamista kalastuskunnan osakkaiden yhteiseen lukuun.

Tässä tarkoitetun päätöksen tekemiseen vaaditaan 56 §:n mukaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelle äänestyskeskukseen osaa ottaneiden käytettävissä olevasta yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista. Saadun tulon jakamiseksi ehdotetaan momentissa säädettäväksi, että siltä osin kuin tuloa ei tarvita kalastuskunnan menoihin, se jaetaan osaksten kesken heidän vesialueosuuksiensa mukaan, elleivät kaikki osakkaat toisin sovi.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan se, mitä 16 §:n 2 momentissa

on säädetty vesialueen omistajasta, koskee yhteisen kalaveden osalta kalastuskuntaa. Tältä osin viitataan 16 §:n perusteluihin.

Lakiehdotuksen 18 §:ssä puhutaan jakamattoman tai useille yhteisesti kuuluvan vesialueen osakkaalla olevan kalastusoikeuden vuokraamisesta. Siitä on erotettava tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettu tapaus, jossa osakas sallii toisen henkilön käyttävän hänelle osakkaana kuuluvaa kalastusoikeutta tai osaa siitä. Se olisi luvallista, jollei tätä oikeutta kalastuskunnan kokouksen päätöksellä esimerkiksi kalataloudellisista syistä rajoiteta. Rajoittamisvaltaa ei kalastuskunta kuitenkaan saisi käyttää sen osakkaiden yhdenvertaisuutta loukkaavalla tavalla.

64 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan kalastuskunta voisi siirtää sille kuuluvat kalakannan hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat tehtävät kalastusalueelle. Järjestelyä pidetään tarkoituksenmukaisena, koska kalastusalue tulisi lakiehdotuksen 68 §:n mukaan käsittämään sellaisen kalataloudellisesti yhtenäisen alueen, jonka kalastusoloja järjestettäessä on asianmukaista soveltaa yhtenäisiä toimenpiteitä. Siirtämistä koskevan päätöksen tekee kalastuskunnan kokous ja päätöksen edellytyksenä on 56 §:n mukaan, että sitä kannattaa vähintään kaksi kolmannelta äänestykseen osaa ottaneiden käytettävissä olevasta yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista.

Pykälän 2 momentin mukaan kalastuskunnan ja kalastusalueen kesken on toimitettava selvittely asian vaatimista toimenpiteistä. Koska kalastusalueesta on tarkoitus muodostaa keskeinen kalastuksesta ja kalakannan hoidosta huolehtiva yhteisö, ehdotetaan momentissa säädettyä, että kalastusalue on yleensä velvollinen ottamaan tehtävät vastaan. Kalastuskunnan kokouksen päätös olisi oikeudellisesti valtuutus, jonka perusteella kalastusalue voisi toimia siirretyissä asioissa. Tehtävät voitaisiin siirtää toistaiseksi tai määräajaksi.

65 §. Nykyisen kalastuslain mukaan kalastuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että kalastuskunnan johtokunta voi julistaa osakkaan tai muun henkilön, joka on tuomioistuimessa tuomittu rangaistukseen kalastusta koskevien säännösten rikkomisesta, määräajaksi menettämään oikeutensa kalastaa kalastuskunnan kalavedessä. Tällainen kurinpitokeino ehdotetaan

pysytettäväksi eräin tarkistuksin ja sitä koskeva säännös otettavaksi lakiin.

Pykälän mukaan kalastuksen kieltämisoikeutta ei rajoiteta tapauksiin, joissa kalastusta koskevien määräysten rikkominen on todettu tuomioistuimen päätöksellä, vaan kiello voidaan antaa aina kun kalastuskunnan osakas tai muu henkilö on johtokunnan harkinnan mukaan syyllistynyt mainitunlaiseen rikkomukseen. Kiello annetaan määräajaksi, kuitenkin enintään kahdeksi vuodeksi. Kiello on ymmärrettävä siten, ettei henkilö, johon se on kohdistettu, ole oikeutettu lähettämään toista henkilöä kalastamaan sijastaan. Tässä tarkoituksessa pykälässä puhutaan kalastusoikeuden käytön eikä kalastamisen kieltämisestä. Päätöstä on noudatettava, kun se on annettu asianomaiselle tiedoksi.

Kieltopäätöstä ei nykyisin voida saattaa viranomaisen tutkittavaksi, mitä on pidettävä oikeusturvan kannalta arveluttavana. Tämän vuoksi ehdotetaan 2 momentissa säädettyä, että se, jolta on kielletty kalastusoikeuden käyttäminen, voi hakea kalastuspiiriltä kiellon kumoamista. Kalastuspiiri voi kumota kiellon, jos perusteita sen voimassa pitämiseen ei ole.

Oikeudenkäynti ja päätöksen oikaiseminen.

66 §. Yhteisiä kalavesiä koskevasta oikeudenkäynnistä säädetään nykyisen kalastuslain 59 §:ssä. Kalastuskunnan johtokunta ei saa panna vireille oikeudenkäyntiä ilman kalastuskunnan kokouksen päätöstä. Päätöstä kokouksessa vastustanut kalastuskunnan osakas on velvollinen osallistumaan oikeudenkäynnin kustannuksiin enintään sillä määrällä, mikä vastaa hänelle osakkaana oikeudenkäynnistä koitunutta etua. Milloin johtokunta tai kalastuskunnan kokous on päättänyt, ettei kalavettä koskevaan oikeudenkäyntiin ryhdytä, olisi osakkaalla kuitenkin oikeus ajaa asiassa kannetta omissa nimissään. Mitä siten voitetaan, tulee kalastuskunnan hyväksi, ja kukin osakas olisi saamansa edun arvoon asti velvollinen ottamaan osaa oikeudenkäynnistä aiheutuneisiin kustannuksiin. Nämä säännökset, jotka vastaavat yhteisäluelain 21 §:ssä olevia säännöksiä, on otettu pykälän 1 ja 2 momenttiin, kuitenkin siten täydennettyinä, että johtokunnallakin voisi olla oikeus päättää oikeudenkäyntiin ryhtymisestä, jos kalastuskunnan säännöissä on niin määrätty.

Vesioikeudellisten lupahakemusten käsittelyn yhteydessä samoin kuin varsinaisissa vesialueita koskevissa oikeudenkäynneissä esiintyy usein kysymys siitä, kenelle on määrättävä maksettavaksi vesialuetta kohdanneesta vahingosta tai vesialueen käyttöön liittyvästä haitasta suoritettava korvaus.

Vaikka onkin asianmukaista, että yhteisen vesialueen arvon alentumisesta maksettava korvaus kuuluu jakokunnalle (vesialueen omistajille), hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että sellainen korvaus, joka joudutaan suorittamaan sanotulla vesialueella harjoitettavan kalastuksen taikka kalakannan hoidon estymisestä tai vaikeutumisesta, voitaisiin määrätä maksettavaksi vaihtoehtoisesti yhteisen kalaveden käyttöä ja hoitoa koskevissa asioissa puhevaltaa käyttävälle kalastuskunnalle. Tämän mukaisesti ehdotetaan pykälän 3 momentissa säädettäväksi, että milloin korvausta tuomitaan tai määrätään maksettavaksi vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, joka luvattomasti tai laillisen luvan nojalla suoritetusta toimenpiteestä aiheutuu yhteiselle kalavedelle, siinä harjoitetulle kalastukselle tai kalakannan hoidolle, korvaus voidaan määrätä maksettavaksi kalastuskunnalle käytettäväksi sanotunlaisten vahingollisten vaikutusten ehkäisemistä tai vähentämistä tarkoittaviin taikka muihin kalastuksen hyväksi suoritettaviin toimenpiteisiin. Säännös ei ole ehdoton, vaan se sallii korvauksen määräämisen tällaisestakin vahingosta maksettavaksi jakokunnalle, jos tuomioistuin katsoo, että sellainen ratkaisu paremmin vastaa vahingonkorvauksen tarkoitusta.

67 §. Voimassa olevan kalastuslain mukaan voi kalastuskunnan osakas, joka katsoo, että kalastuskunnan tai sen johtokunnan päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain tai asetuksen vastainen tahi ylittää kalastuskunnan toimivallan tai loukkaa hänen oikeutensa, moittia päätöstä yleisessä alioikeudessa. Moitekanne on usein tarpeettoman hankala keino oikaisua saamiseksi. Tämän vuoksi pykälässä ehdotetaan, että oikaisua voitaisiin ensi kädessä pyytää kalastuskunnan kokoukselta, jolle näin suotaisiin mahdollisuus tarkistaa ja tarvittaessa korjata sekä itsensä että johtokunnan tekemät, osakkaan virheelliseksi katsomat päätökset. Oikaisuvaatimus, joka nykyisessä laissa mainittujen moiteperusteiden lisäksi voisi perustua myös siihen, että päätös

on kalastuskunnan sääntöjen vastainen, samoin kuin vaatimus, joka tarkoittaa kalastuskunnan kokouksen tai johtokunnan pöytäkirjaan tehdyn merkinnän oikaisemista, olisi joko suullisesti tai kirjallisena esitettävä johtokunnan esimiehelle 30 päivän kuluessa siitä kun osakas sai päätöksestä tai merkinnästä tiedon. Tarvittaessa olisi oikaisuvaatimuksen käsittelemistä varten pidettävä ylimääräinen kokous, jonka koolle kutsuminen tapahtuisi 53 §:n 1 tai 2 momentin mukaisesti. Siinä tapauksessa, ettei oikaisuvaatimus johtaisi sen esittäjää tyydyttävään tulokseen, hänen olisi käännettävä tuomioistuimen puoleen. Oikaisuvaatimuksesta annettua kalastuskunnan kokouksen päätöstä on moitittava yleisessä alioikeudessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä vireille pantavalla kanteella. Kanne on pantava vireille kalastuskuntaa vastaan, koska tässä vaiheessa kysymys on kalastuskunnan kokouksen päätöksen moittimisesta. Vastaavanlaisesta moittimismahdollisuudesta säädetään uittoyhdistyksen osalta vesilain 5 luvun 76 §:n 2 momentissa.

9 luku.

Kalastusalue.

Kalastusaluejako ja sen toteuttaminen.

Kalavesiemme tarkoituksenmukaista käyttöä ja hoitoa vaikeuttaa vesialueiden pirstoutuneisuus. Maassamme on yli 7 000 kalastuskuntaa. Kalavesien käyttöä ja hoitoa koskevissa kysymyksissä kalastuskuntien keskinäistä yhteistointia ei ole riittävästi saatu aikaan. Kalastushoitoyhtymien lukumäärä on jäänyt verraten pieneksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että maamme vesialueet jaettaisiin erityisiin alueisiin kalatalouden edistämiseksi ja muiden kalastuslakerahdotuksen 1 §:n tavoitteiden toteuttamiseksi. Alueita kutsuttaisiin kalastusalueiksi ja niillä olisi omat hallintoelimensä. Tätä tarkoittava perussäännös sisältyy 3 §:n 2 momenttiin.

68 §. Vesialueiden jako kalastusalueisiin tapahtuisi 3 §:n 2 momentin mukaan pääsääntöisesti omistussuhteista riippumatta. Ehdotettavan 68 §:n 1 momentin mukaan jaon olisi kuitenkin noudatettava kunnallista jaotusta. Kalastusalueen tulisi käsittää kalataloudellisesti yhtenäinen alue. Aluetta muodostettaessa olisi

kiinnitettävä huomiota siihen, että alueen kalastusoloja järjestettäessä voitaisiin soveltaa yhtenäisiä toimenpiteitä. Kalastusalueet tulisivat hallituksen käsityksen mukaan olemaan veraten laajoja, jopa suuren järven kokoisia.

Kalastusaluejako ei koskisi kuitenkaan kaikkia vesialueita. Meressä ulapan rannalla ja saariston ulkopuolella oleva yleinen vesialue voisi jäädä jaon ulkopuolelle jolleivät edellä mainitut tavoitteet poikkeuksellisesti vaatisi sen sisällyttämistä sanottuun jakoon. Asianomainen kalastuspiiri hoitaisi kalastusaluehallintoon kuuluvat tehtävät tällaisen meressä olevan yleisen vesialueen osalta, joka jäisi kalastusaluejaon ulkopuolelle.

Sisävesialueella olevat kalavedet eivät myöskään aivan kauttaaltaan tulisi sisältymään kalastusaluejakoon. Jaon ulkopuolelle voitaisiin harkinnanvaraisesti jättää sellainen joki tai puro, jolla on ainoastaan vähäinen kalataloudellinen merkitys. Lisäksi sellainen yhden tilan alueella oleva järvi tai lampi, joka on umpinainen tai jonka yhdistää muuhun vesistöön ainoastaan oja tai puro, mitä myöten kala ei sanottavasti kulje, voidaan jättää jaon ulkopuolelle.

69 §. Vesialueiden jakaminen kalastusalueisiin tapahtuisi tarkoituksenmukaisimmin viranomaisen aloitteesta. Maa- ja metsätalousministeriö asettaisi kussakin kalastuspiirissä kalastusaluejakoa ja alueiden rajoja koskevan ehdotuksen tekemistä varten lautakunnan. Lautakunnan, jonka yksityiskohtaisesta kokoonpanosta säädettäisiin asetuksella, tulisi olla vesienomistajien, kalastuselinkeinon harjoittajien, kalastusalan järjestöjen, kunnallisanalan järjestöjen sekä niiden valtion viranomaisten edustus, jotka hoitavat kalastusasioita. Lautakunnan tulisi valmistelutyönsä aikana kuulla kalastusalan järjestöjä sekä tarpeen mukaan viranomaisia. Ennen kuin kalastuspiiri vahvistaisi kalastusaluejaon ja sen rajat, tulisi sen kuulutusmenettelyin varata tilaisuus niille, joita asia koskee, esittää huomautuksensa ehdotuksesta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että 1 ja 2 momentissa mainittua menettelyä käytettäisiin soveltuvien osin myös silloin, kun jo vahvistettuun kalastusaluejakoon olisi aiheutta olosuhteiden muututtua tai muusta erityisestä syystä puuttua. Kalastuspiiri ratkaisisi tällaisen asian hakemuksesta, jonka voisi tehdä kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija.

Kalastusalueen muodostamista koskeva kalastuspiirin päätös on merkittävä kalatalouden edistämiseen ja lakiehdotuksen keskeisiin tavoitteisiin liittyvä ratkaisu. Tämän ja asianosaisten oikeusturvan vuoksi 123 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tässä pykälässä tarkoitettuun kalastuspiiriin päätökseen saisi hakea muutosta maa- ja metsätalousministeriöstä noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

Kalastusalueen toimielimet.

70 ja 71 §. Kalastusalueen toiminta edellyttää toimielimiä. Päättäntävaltaa käyttävä toimielin olisi valtuuskunta, johon jäsenet valittaisiin määräajaksi. Valtuuskunnan kokoonpanon tulisi perustua yhtäältä vesialueiden omistukseen sekä toisaalta muiden etupiirin edustukseen. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että kalastushoitoyhtymät, jotka tämän lakiehdotuksen mukaan lakkautetaan, perustuvat lähinnä pelkästään kalastuskuntien keskinäiseen sopimukseen.

Vesialueiden omistukseen perustuva edustus valtuuskunnassa määräytyisi periaatteessa vesioikeudelliseen kylään tai sitä vastaavaan yksinäistaloon kuuluvien jakamattomien tai jaettujen vesialueiden omistuksen perusteella 70 §:ssä seuraavasti.

Pykälän 1 momentin mukaan kiinteistöjen yhteisen kalaveden osalta asianomainen kalastuskunta valitsisi valtuuskuntaan yhden jäsenen (1 kohta). Ne kylään tai yksinäistaloon kuuluvan vesialueen omistajat, jotka eivät muodosta kalastuskuntaa, taas valitsisivat pitämässään kokouksessa yhden yhteisen edustajan. Tällainen tilanne olisi olemassa silloin, kun kylässä tai muussa jakokunnassa on toimitettu vesialueen jako taikka kun yksinäistaloa, jolle kuuluu vesialue, ei ole ositettu. Viimeksi mainitussa tapauksessa vesialuetta edustaisi kalastusalueen valtuuskunnassa yksinäistalon omistajan tai omistajain valitsema henkilö (2 kohta). Milloin taas kylään kuuluva tila, jolla on oma vesialueensa, tai vesitila kuuluu useille yhteisesti, käyttävät vaalissa tilan osalta puhevaltaa sen osakkaat yhdessä.

Valtion metsämaiden äärellä kylänrajain sisäpuolella sijaitsevien, tiloihin kuulumattomien vesialueiden osalta asianomainen valtion viran-

omainen, tavallisesti metsähallitus, määräisi valtuuskunnan yhden jäsenen (3 kohdan a alakohda). Siinäkin tapauksessa, että sanotunlaista valtiolle kuuluvaa vesialuetta olisi kalastusalueen piirissä useita eri palstoja, olisi edustajia vain yksi. Milloin sen sijaan kalastusalueeseen kuuluisi useamman kuin yhden viranomaisen hallinnassa ja hoidossa olevia vesialueita, ehdotetaan 71 §:n 2 momentissa säädettäväksi, että jäsenen määräisi maa- ja metsätalousministeriö muita edellä tarkoitettuja viranomaisia kuultuana.

Vastaavasti määräisi asianomainen valtion viranomaisen, tässä tapauksessa kalastuspiiri, kalastusalueeseen 68 §:n mukaan kuuluvien, kylänrajain ulkopuolella sijaitsevien eli valtion omistamien yleisten vesialueiden osalta yhden edustajan (3 kohdan b alakohda ja 119 § 2 mom.).

Muiden etupiirien kuin vesialueiden omistajain, eli kalastusta ammattinaan sekä virkistystarkoituksessa harjoittavien edustajien nimeämisessä kalastusalueen valtuuskuntaan olisi käytännöllisistä syistä tämä tehtävä uskottava kalastusalueella toimiville asianomaista alaa edustaville toimielimille. Asetuksella olisi säädettävä, mitä toimielimiä tässä yhteydessä tarkoitetaan. Ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen osalta tulisivat tässä kysymykseen kalastusalan neuvontajärjestöt, joina nykyisin toimivat sisävesialueilla maatalouskeskukset ja merialueilla kalastajaliitot. Ennen kuin kalastusta ammattinaan harjoittavien edustaja valtuuskuntaan valitaan olisi kuultava sanottuja kalastajia edustavia paikallisia järjestöjä (4 kohta). Vastaavasti taas virkistyskalastajia edustavan jäsenen valitsisivat asetuksella erikseen säädettävät näiden kalastajien eduista huolehtivat järjestöt (5 kohta). Asiantuntijajäsenenä valtuuskuntaan kuuluisi kalastusalan neuvontatyötä paikkakunnalla hoitavan toimielimen edustaja (6 kohta).

Kalastusalueen valtuuskunnan jäsenten lukumäärä saattaisi suuresti vaihdella riippuen lähinnä siitä, miten monta kalastuskuntaa on kalastusalueen piirissä. On mahdollista, että kalastuskuntien tai kyliin taikka yksinäistaloon kuuluvien vesialueiden omistajien edustus valtuuskunnassa jäisi alle kolmanneksen valtuuskunnan jäsenten kokonaismäärästä. Tällöin saattaisi syntyä sellainen epäkohta, että kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman ja ohje-

säännön vahvistaminen sekä kalastusalueen toimintaa varten kannettavien maksujen määrääminen tapahtuisi vastoin vesialueiden omistajien kantaa, vaikka heidän velvollisuutenaan olisi 2 §:n mukaan ensi kädessä vastata kalastuksen ja kalakannan hoidosta asianomaisella vesialueella. Tämän vuoksi ehdotetaan 71 §:n 1 momentissa säädettäväksi, että kalastuskunnat ja ne vesialueiden omistajat, jotka eivät muodosta kalastuskuntaa, voisivat yhdessä valita valtuuskuntaan niin monta vesialueiden omistajia edustavaa jäsentä, että näiden määrä ylittää kolmanneksen valtuuskunnan jäsenten lukumäärästä.

72 §. Kalastusalueen tehtäväpiiriin kuuluisivat kalastusalueen päättävävaltaan liittyvät asiat. Ensinnäkin sen tehtäviin kuuluisi kalastusalueen ohjesäännön hyväksyminen ja esittäminen kalastuspiiriin vahvistettavaksi. Edelleen sen tulisi valita kalastusalueen hallitus. Keskeisiä valtuuskunnalle kuuluvia tehtäviä olisivat myös 79 §:ssä tarkoitetun käyttö- ja hoitosuunnitelman vahvistaminen sekä rauhoituspiireistä päättäminen. Lisäksi valtuuskunnan olisi päätettävä kalastusalueen toiminnan rahoitusta varten kannettavista maksuista, käsiteltävä hallituksen laatima toimintakertomus ja selvitys varojen käytöstä edelliseltä toimintavuodelta ja päätettävä niiden ehkä aiheuttamista toimenpiteistä.

Valtuuskunnan tehtäväpiiriin tulisi kuulumaan myös sekä valtuuskunnan omien että hallituksen päätösten oikaisemista koskevat asiat. Pykälässä mainittu tehtävien luettelo ei olisi tyhjentävä, vaan valtuuskunnan olisi käsiteltävä myös ne asiat, jotka lain ja kalastusalueen ohjesäännön mukaan muutoin sille kuuluvat. Tällaisia asioita ovat lakiehdotuksen mukaan esimerkiksi eräät pyydyksiä, pyyntitapoja, rauhoitusaikoja sekä pyydetävän saaliin alimpia mитоja koskevat asiat.

Kalastusaluehallinnolle tulisi lakiehdotuksen mukaan kuulumaan lähinnä julkisoikeudellisia tai niihin verrattavia tehtäviä. Kalastuskunnan kalastuksen harjoittamista ja kalakantojen hoitoa koskevat tehtävät ovat luonteeltaan ainakin osaksi julkisoikeudellisia. Nämä tehtävät kalastuskunta voisi siirtää 64 §:n mukaan kalastusalueelle. Muutoin kalastuskunta hoitaisi kalastusasioissa jakamattoman vesialueen osakkaiden etuja, joista esimerkkinä mainittakoon osakkaiden kalastusoikeuden käyttämisestä päättämi-

nen. Kalastusalueen ja kalastuskunnan toimivaltarajojen täsmentämiseksi ehdotetaan pykälän 2 momentissa säädettäväksi, että kalastusalueen valtuuskunta ei saa ottaa käsiteltäväkseen asiaa, joka koskee yksityistä oikeutta vesialueeseen tai kalastuksen harjoittamiseen taikka tällaisen oikeuden perustetta ja sisältöä. Valtuuskunta ei saisi puuttua säännöksessä tarkoitettuihin yksityisoikeudellisiin asioihin, mutta tämä ei silti estäisi sitä suorittamasta lakiehdotuksen mukaisia tehtäviä silloinkaan, kun ne koskevat yksityistä kalastuksen harjoittajaa.

73 §. Kalastusalueiden valtuuskuntien ensimmäinen kokous kutsuttaisiin koolle viranomaisen aloitteesta. Kalastuspiiri kutsuisi kokouksen koolle sen jälkeen kun vesialueiden jako kalastusalueisiin ja alueiden rajat on vahvistettu. Kokoukseen liittyvien valmistelutehtävien hoitamiseksi ja myöhemminkin kalastuspiirin tulisi voida saada apua asianomaisilta kunnanhallituksilta sekä maanmittausviranomaisilta.

74 ja 75 §. Pykälät sisältävät säännökset valtuuskunnan koollekutsumis- ja päätöksentekotavoista.

76 §. Pykälä sisältää säännökset hallituksen valitsemisesta ja järjestäytymisestä. Kalastusalueen valtuuskunta valitsisi kalastusalueen hallituksen kahden vuoden ajaksi siten, että puolet olisi vuosittain erovuorossa.

Erillisen vesialueen käsittävissä pienehköissä kalastusalueissa on erillinen hallitus tarpeeton. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että enintään kahdeksanjäseninen valtuuskunta hoitaisi myös hallituksen tehtävät.

77 §. Kalastusalueen hallituksen tehtäviä koskeva 1 momentin luettelo ei olisi tyhjentävä, vaan hallitus saisi käsitellä muitakin tämän lakiehdotuksen, valtuuskunnan päätöksen tai ohjesäännön mukaisia asioita. Kalastusalueen hallitus olisi kalastusalueen yleinen hallintoelin. Sille kuuluisi tavanmukaisten hallintotehtävien lisäksi valtuuskunnassa käsiteltävien asioiden valmistelutehtävät sekä valtuuskunnassa ja viranomaisissa tehtyjen päätösten tiedottaminen.

Tärkeä hallituksen tehtävä olisi huolehtia kalastuslain ja sen nojalla annettavien säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta. Edelleen hallitus edustaisi kalastusaluetta ja käyttäisi sen puolesta puhevaltaa tuomioistuimissa ja muun viranomaisen luona. Edustaminen ja pu-

hevallan käyttö koskisi luonnollisesti asioita, jotka liittyvät kalastusalueen oikeuteen tehdä sitoumuksia sekä hankkia omaisuutta (82 §). Kalastusalue ei saisi käyttää puhevaltaa sellaisissa asioissa, jotka koskevat vesialueiden omistussuhteita, yksityistä oikeutta kalastuksen harjoittamiseen ynnä muita yksityisoikeudellisia kysymyksiä.

Kalastusalueen hallituksen tulisi toimittaa kalastuspiirille alueen toimintaa koskevia tietoja sekä kerätä sille kalastuksen harjoittamista ja tuottoa koskevia selvityksiä.

Niin ikään tulisi hallituksen huolehtia vesialueiden omistajain ja kalastuskuntien kalastusalueen suoritettavaksi siirtämien tehtävien hoitamisesta. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi lakiehdotuksen 9 §:ssä tarkoitettujen lupien antaminen ja maksujen periminen niistä. Hallituksen tulisi lisäksi huolehtia muistakin tehtävistä, jotka sille kalastuslain mukaan kuuluvat tai määrättäisiin kalastusalueen ohjesäännössä taikka valtuuskunnan päätöksellä.

Valtuuskunnan alaisena ja sille vastuuvollisena hallituksen tulisi kunakin vuonna laatia ja esittää valtuuskunnan hyväksyttäväksi seuraavaa vuotta koskeva toimintasuunnitelmansa sekä siihen liittyvä tulo- ja menoarvio. Valtuuskunnalle kuuluvan valvontatehtävän suorittamista varten olisi hallituksen samoin kunakin vuonna laadittava edellistä vuotta koskeva toimintakertomus selvityksineen varojen käytöstä ja, sitten kun valtuuskunnan valitsemat tilintarkastajat ovat antaneet lausuntonsa, esitettävä se valtuuskunnan käsiteltäväksi.

Ohjesääntö sekä käyttö- ja hoitosuunnitelma.

78 §. Yksityiskohtaiset määräykset kalastusalueen toiminnan järjestämiseksi ehdotetaan annettaviksi kalastusalueen ohjesäännössä. Kalastusalueen valtuuskunta hyväksyisi ohjesäännön ja esittäisi sen kalastuspiiriin vahvistettavaksi niin kuin 72 §:ssä on ehdotettu säädettäväksi.

Ohjesääntöön olisi lähinnä otettava määräykset sellaisista seikoista, jotka yleensä tulevat esille erilaisten yhteisöjen toiminnassa. Niinpä kalastusalueen ohjesäännössä olisi mainittava alueen nimi ja sen hallinnon kotipaikka sekä yleispiirtein ne vesialueet, jotka kalastusalueeseen kuuluvat. Ohjesäännössä olisi edelleen määrättävä valtuuskunnan jäsenten valitsemis-

tapa, valtuuskunnan varsinaisten kokousten ajat, valtuuskunnan kokousten koollekutsumistapa ja asioiden käsittelyjärjestys näissä kokouksissa. Hallituksesta ohjesäännössä olisi määrättävä sen jäsenten lukumäärä ja montako heistä kunakin vuonna on erovuorossa. Määräykset hallituksen toiminnan järjestämisestä, asioiden käsittelystä hallituksen kokouksissa sekä asiakirjojen allekirjoittamisesta kalastusalueen puolesta sisältyisivät niin ikään ohjesääntöön. Ohjesäännöstä tulisi myös käydä ilmi, mitä toimihenkilöitä kalastusalueen palveluksessa on, heidän tehtävänsä ja palkkauksensa sekä miten heidät otetaan toimeensa. Niin ikään ohjesäännössä määrättäisiin hallituksen jäsenille mahdollisesti maksettavista palkkioista, varojen käytön ja tilinpidon perusteista, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen määrääjasta sekä tilien tarkastamisesta, kalastusalueelle kuuluvan tai sen käytössä olevan omaisuuden hoitamisesta, kalastusalueelle tulevien maksujen perusteista ja niiden perimisen järjestämisestä.

Maksujen perusteet olisi määrättävä huomioon ottaen, että niistä kertyvät varat on tarkoitettu käytettäväksi kalastusalueelle kuuluvien tehtävien hoitamisesta johtuviin menoihin siltä osin kuin valtionapu tai muut käytettävissä olevat varat eivät näitä menoja peitä.

Ohjesäännössä voitaisiin lisäksi mainita muitakin kalastusalueen toimintaa koskevista tarpeellisiksi katsottavista seikoista. Tällainen seikka saattaisi esimerkiksi olla 70 §:n 1 momentissa mainittu kalastusalueen valtuuskunnan asiantuntijajäsenen valitsemista koskeva määräys.

79 §. Lakiehdotuksen keskeisimpiä tavoitteita on vesialueiden mahdollisimman suuren pysyvän tuottavuuden saavuttaminen sekä kalakantojen nykyistä järkipäisempi ja taloudellisempi hyväksikäyttäminen. Lisäksi lakiehdotuksessa tähdennetään kalakantojen hoidon ja lisäämisen merkitystä sekä ympäristön suojeluun liittyviä arvoja. Näiden kaikkien tavoitteiden toteuttamiseksi on tarpeen saada aikaan kalavesien käyttöä ja hoitoa koskevaa suunnittelua. Kalastusaluehallinnon perustamisen ehkä kaikkein tärkein peruste on saada tarkoituksenmukainen suunnitteluyksikkö hoitamaan käyttö- ja hoitosuunnitelmiin liittyvät tehtävät. Käyttö- ja hoitosuunnitelmia on jo eräin paikoin saatu aikaan.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kalastusalueen tulisi kalastuspiirin määräämän ajan kuluessa ottaa käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma. Suunnitelma sisältäisi selvityksen kalastusalueen kalakantojen tilasta sekä hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat yleiset suuntaviivat.

Seikoista, joita suunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, on säännöksiä 2 momentissa. Kalavarojen määrä ja tila sekä nykyinen käyttö ja käytön perusteet olisi ensin selvitettävä. Näiden perustietojen pohjalta hahmoteltaisiin kalastusalueen kalakantojen hoitoa ja käyttöä koskevat yleiset tavoitteet. Sen jälkeen kalastusalue pohtisi eri suunnitelmavaihtoehtoja sekä kustannuksia. Suunnitelman laadinnan keskeisimpänä ohjeena olisi pidettävä lakiehdotuksen 1 §:n tavoitteita sekä muitakin ehdotettavan lain säännöksiä. Kalastusalueen eri osia varten olisi myös mahdollista laatia omat suunnitelmat.

80 §. Kalastusalueen hallitus laatisi ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Tarkoituksenmukaisuussyistä kalastuspiiri voi kehottaa kalastusalueita yhteistoimintaan tapauksessa, jossa sama suunnitelma olisi hyväksyttävissä kahta tai useampaa vierekkäistä kalastusaluetta varten. Kalastusalue voisi myös itse ehdottaa yhteistä valmistelua.

81 §. Suunnitelman vahvistaminen kuuluisi kalastusalueen valtuuskunnan tehtäviin. Päätöstä olisi kannatettava vähintään kaksi kolmannesta läsnä olevista valtuuskunnan jäsenistä. Jollei ehdotusta vaada vahvistetuksi, asia olisi alistettava kalastuspiiriin päätettäväksi. Kalastuspiiriin tulisi kuulla asianomaisia viranomaisia, vesien omistajia sekä kalastusalan järjestöjä. Kalastuspiiri voisi tehdä välttämättömiä muutoksia ehdotukseen noudattaen lakiehdotuksen 79 §:n säännöksiä.

82 §. Vahvistettu käyttö- ja hoitosuunnitelma olisi ohjeena kalastusalueen kalavesien hoidossa ja kalastuksen järjestämisessä. Kalastusalueen valtuuskunnan tai hallituksen jäsen ei olisi ehdottomasti velvollinen noudattamaan käyttö- ja hoitosuunnitelmaa. Kuitenkin poikkeaminen suunnitelmasta saisi tapahtua ainoastaan perustellusta, pätevistä syistä. Viranomaisen ja kalastusalueen vesialueella toimivien kalastuskuntien tai jaetun vesialueen omistajien toimintaa vahvistettu käyttö- ja hoitosuunnitel-

ma ohjaisi sikäli, että heidän tulisi tarpeen mukaan ottaa se huomioon.

10 luku.

Maksut ja päätöksen oikaiseminen.

83 §. Kalastusalueiden tarkoituksenmukainen toiminta edellyttää varoja. Valtion varojen lisäksi kalastusalueiden tulisi saada varoja myös niiltä, jotka käyttävät hyväkseen kalastusalueen kalavesiä. Maksujen perusteet ja periminen määrättäisiin kalastusalueen ohjesäännössä. Maksujen määrät riippuisivat käytettävien pyydysten tehosta ja lukumäärästä. Maksua ei perittäisi lakiehdotuksen 6 §:n 1 momentissa, 7 §:n 1 momentissa ja 8 §:n 1 ja 2 momentissa mainitun yleisen kalastusoikeuden perusteella kalastavilta eikä 9 §:ssä mainitun laajennetun kalastusoikeuden käyttäjiltä. Jokainen erityisen oikeuden perusteella kalastava olisi siten velvollinen osallistumaan kalastusalueen toiminnan rahoitukseen. Näin ollen kalaveden osakkaat saattaisivat joutua suorittamaan maksun sekä kalastusalueelle että sellaiselle kalastuskunnalle, joka itse huolehtii kalaveden hoidosta. Maksun suuruus olisi tällöin mitoitettava siten, ettei se muodostu kalaveden osakkaille kohtuuttoman suureksi.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettyä varojen rahastoinnista. Jos kalastusalueelle jäisi ylimääräisiä varoja, ne käytettäisiin kalatalouden edistämiseen kalastusalueella.

Pykälän 3 momentissa on säännöksiä sen tapauksen varalta, että vahvistetun käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttaminen vaikeutuisi jonkun henkilön tahallisen toimenpiteen tai laiminlyönnin seurauksena. Tällöin kalastusalue voisi kanteella yleisessä alioikeudessa vaatia rikkojalta menettelyn seurauksena syntyneiden kustannusten korvausta.

84 §. Kalastusalueella olisi lakiehdotuksen mukaan toimielimet ja hallintoa varten säännöstö. Kalastusalueella tulisi hallituksen mielestä olla oikeuskelpoisuus, jotta se voisi tarkoituksenmukaisesti suoriutua tehtävistään. Kalastusalue olisi oikeushenkilö. Se voisi tehdä sitoumuksia ja sillä voisi olla sekä irtainta että kiinteää omaisuutta.

85 §. Pykälässä on säännöksiä kalastusalueen valtuuskunnan ja hallituksen päätösten oikaisemisesta ja moittimisesta.

Kalastuspiiri.

86 §. Julkisen hallinnon piiriin kuuluvat kalataloutta koskevat asiat käsitellään nykyisin maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosastossa. Kalatalousalan kehittämisen suurimpana puutteena on se, ettei hallinnonalalla ole piirihallintoa. Tämän vuoksi hallitus pitää tärkeänä, että kalataloushallintoa tehostetaan perustamalla piirihallinto, jonka tehtäväksi annetaan alueellista asiantuntemusta edellyttävät hallinto- ja suunnittelutehtävät. Kalastuspiirien perustamistarve tulee erityisen selvästi esille kalastusalueiden toimintaa järjestettäessä. Kalastusalueet olisi saatettava yhtenäisen ja keskitetyn ohjauksen alaisiksi sekä siten luotava hyvät edellytykset kalavesien hoitoa ja käyttöä nykyisin rasittavan hajanaisuuden ja epäyhtenäisyyden poistamiselle.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettyä, että kalastusalueiden toiminnan ohjaamista ja valvontaa sekä muiden kalastushallinnon alaan kuuluvien tehtävien suorittamista varten maa ja jaettaisiin kalastuspiireihin. Kalastuspiirit ehdotetaan muodostettaviksi lääninjoon pohjalta siten, että kukin lääni muodostaisi yhden kalastuspiirin.

Kalastuspiirien hallinnon järjestämistä tutkitessa on vertailtu vaihtoehtoisina ratkaisuna toisaalta täysin erillisten piiritoimistojen perustamista ja toisaalta piirihallinnon sijoittamista jonkun jo olemassa olevan piirihallinto-organisaation yhteyteen, jolloin selvityksen kohteena ovat olleet lähinnä lääninhallitus, vesipiiri ja maatalouspiiri. Hallitus katsoo, että sekä kustannussyistä että hallinnon tehokkuuden kannalta kalastuspiirihallinto tulee sijoittaa mahdollisimman itsenäisenä jonkun muun organisaation yhteyteen.

Hallitus pitää kalastuspiirihallinnon tarkoituksenmukaisimpana sijoituspaikkana maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvaa maatalouspiirin piiritoimistoa.

Pykälän 2 ja 3 momentissa on säännökset kalastuspiirin henkilökunnasta. Niiden nojalla on mahdollista perustaa melko laaja ja tehokas organisaatio, johon täydessä laajuudessa ei tässä vaiheessa liene taloudellisia mahdollisuuksia. Kalastuspiirien toiminta on tar-

koitus aloittaa mahdollisimman pienin kustannuksin. Kalastuspiiriin palkattaisiin aluksi vain piiribiologi. Toiminnan myöhemmin laajentuessa voitaisiin perustaa myös muita momentissa mainittuja virkoja ja toimia.

87 §. Pykälä sisältää luettelon kalastuspiirin tehtävistä. Kalastuspiiriin tulisi pitää huolta siitä, että kalastusaluehallinto sen toimialueella toteutetaan. Piiriin tulisi avustaa kalastusalueita sekä perustamisvaiheessa että myös myöhemmin. Erityisesti tulisi piiriin antaa asiantuntija-apua kalastusalueiden valmistelussa ohjesääntöjään sekä käyttö- ja hoitosuunnitelmiaan. Valvontaviranomaisena kalastuspiiriin olisi huolehdittava, että kalastusalueet toimivat lain ja ohjesääntönsä määräysten mukaisesti sekä täyttävät niille kuuluvat tehtävät. Puutteita ja epäkohtia havaitessaan piiriin tulisi ryhtyä toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi. Erityisesti piiriin olisi valvottava, että kalastusaluetta varten vahvistettua käyttö- ja hoitosuunnitelmaa asianmukaisesti ryhdytään toteuttamaan ja että sitä muutoinkin noudatetaan. Tärkeän osan kalastuspiiriin tehtävistä muodostaisi sen alueella neuvontajärjestöjen saamien valtionavustusten käytön valvonta ja kalastusalaa koskevan neuvontatyön edistäminen. Sanottuun tarkoitukseen piiriin alueelle osoitettujen valtion varojen jakaminen ja niiden käytön valvonta kuuluisi niin ikään piiriin tehtäviin. Piiriin olisi edelleen käsiteltävä ne moninaiset muut asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalatalousviranomaisten ja kalastusalueiden välillä.

Edellä mainittujen tehtävien lisäksi kalastuspiiriin tulisi hoitaa ne asiat, jotka ehdotettavan lain ja sen nojalla annettavan asetuksen mukaan muutoin sille kuuluvat. Tällaisia ovat esimerkiksi eräät kalastusoikeuden käyttämistä, kalan kulun turvaamista, pyydyksiä ja pyyntitapoja, rauhoituspiirejä sekä kalastuskuntia koskevat asiat.

Tarkemmat säännökset kalastuspiireistä ja niiden tehtävistä annettaisiin pykälän 2 momentin mukaan asetuksella.

11 luku.

Kalatalouden edistäminen.

88 §. Nykyisen kalastuslain 83 §:n mukaan 16 vuotta täyttänyt henkilö ei saa harjoittaa

kalastusta, kotikunnassa tapahtuvaa onkimista lukuun ottamatta, ellei hän tai hänen ruokakuntansa ole suorittanut kalastuksenhoitomaksua. Kalastuksenhoitomaksun suuruus vahvistetaan laissa, mutta valtioneuvostolla on valta muuttuneiden olosuhteiden vaatiessa korottaa kalastuksenhoitomaksua laissa mainittuun enimmäismäärään.

Kalastuksenhoitomaksujen nykyisen lain mukaista käyttämistä kalatalouden edistämiseen selvitetään 91 §:n perustelujen yhteydessä.

Kalastuksenhoitomaksun perimistä on edelleenkin pidetty välttämättömänä varojen hankkimiseksi niitä käyttötarkoituksia varten, jotka on mainittu lakiehdotuksen 92 §:ssä. Hallituksen mielestä kalastuksenhoitomaksusta annettuja säännöksiä tulisi tarkistaa siten, että maksu olisi henkilökohtainen jokaisen 18 vuotta täytäneen osalta mukaanluettuna nykyään maksun suorittamisesta vapautetut pyynnissä mukana olevat apuhenkilöt. Kalansaalitilastomme laaditaan suoritettujen kalastuksenhoitomaksujen lukumäärään pohjautuen, joten tilaston luotettavuuden kannalta on välttämätöntä, että se mahdollisimman tarkoin perustuisi kalastusta harjoittavien todelliseen lukumäärään.

Koska kalavesien hoitotyöhön liittyy olennaisesti rapukantojen hoito, hallitus pitää perusteltuna, että myös ravustusta harjoittavan on suoritettava kalastuksenhoitomaksu.

Nykyisen kalastuslain säännöksellä, jonka mukaan vieraiden valtioiden lähetystöjen ulkomainen henkilökunta sekä hallituksen vieraat voidaan vapauttaa kalastuksenhoitomaksun suorittamisesta, ei ole ollut käytännöllistä merkitystä. Tämän vuoksi sitä ei ole otettu lakiehdotukseen.

Kalastuksenhoitomaksun määrä tulisi olemaan edelleen viisitoista markkaa. Valtioneuvostolla olisi kuitenkin oikeus olosuhteiden niin vaatiessa päätöksellään korottaa maksua enintään viideksikymmeneksi markaksi.

89 §. Pykälän mukaan 9 §:ssä mainitun pilkintämaksun suuruus määrättäisiin valtioneuvoston päätöksellä. Pilkintämaksun suuruus kytkettäisiin valtiolle tulevan kalastuksenhoitomaksun suuruuteen siten, että se olisi puolitoista kertaa valtion kalastuksenhoitomaksun määrä. Tämän lisäksi maksun kannosta aiheutuvat kustannukset olisi huomioitava erikseen maksun määrässä.

Pilkintämaksuista kertyneiden tulojen jakamista koskevat säännökset ovat pykälän 2 mo-

mentissa. Sen mukaan mainitut tulot jaetaan lyhentämättöminä kalastusalueille, jotka jakavat ne edelleen vesialueen omistajille. Maksuja jaettaessa tulisi ottaa huomioon alueen kalavesien pinta-ala, kalaveden ja kalakantojen hyväksi suoritettut toimenpiteet, siihen kohdistunut kalastusrasitus sekä valvonnan tarpeet. Varat jaettaisiin maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman pistelaskuperustan mukaisesti kalastuskunnille ja vesialueiden omistajille. Kalastuspiirin yhteyteen tultaisiin perustamaan eri eturyhmiä edustava neuvottelukunta, joka tekisi esityksen maksujen jakamisesta.

90 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan kalastuksenhoitomaksun suorittamisesta todistukseksi annettu kalastuskortti on pidettävä kalastusta harjoitettaessa mukana. Kuten nykyisinkin olisi kalastuskorttina, jota vakiintunutta nimitystä siis ehdotetaan laissakin käytettäväksi, kuitenkin jäävä osa siitä tilillepanokortista, jota käyttäen maksu on suoritettu. Kuitti olisi vaadittaessa näytettävä vesialueen omistajalle ja kalastusoikeyden haltijalle sekä sille, jonka tehtävänä on valvoa kyseisellä alueella kalastuksesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Tällainen henkilö on esimerkiksi valan tehnyt kalastuksenvalvoja, josta on säännöksiä lakiehdotuksen 96 §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan vastaavia säännöksiä pilkintäkortista.

91 §. Pykälään ehdotetaan otettaviksi nykyisen kalastuslain 101 §:ssä olevat säännökset, jotka koskevat kalatalouden edistämistä tarkoittavan määrärahan ottamista valtion tulo- ja menoarvioon sekä määrärahan käyttämistä. Säännöksiä on tarkistettu eräiltä osin samalla kun niihin on tehty lakiehdotuksen vaatimat muutokset.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännös kalastuksenhoitomaksujen kertymää vastaavan määrärahan ottamisesta valtion tulo- ja menoarvioon.

Pykälän 2 momentissa säännellään kalastuksenhoitomaksuista kertyneiden varojen käyttö. Siinä otetaan huomioon uusina varojen saajina kalastusalueet, joille voitaisiin myöntää avustusta kalavesien hoitoa tarkoittavasta toiminnasta aiheutuvia kuluja varten. Määrärahaa kullekin kalastuspiirille osoitettu osa käytettäisiin momentissa tarkemmin lueteltuihin tarkoituksiin. Hallitus tähdentää, että kalastus-

piirit eivät kilpailisi kalastusalueiden, kalastuskuntien ja kalastusalan järjestöjen kanssa tähän määrärahaan sisältyvistä varoista, vaan niiden menot ja niiden toiminnasta johtuvat kustannukset suoritettaisiin tulo- ja menoarvioon otettavasta erityiseltä momentilta.

12 luku.

Kalastustuotteita koskevia säännöksiä.

92 §. Pykälän säännökset rauhoitusaikana tai alamittaisina pyydettyjen kalojen myymisestä tai myymisen valmistelusta vastaavat voimassa olevan kalastuslain 86 §:n säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan kaloja tai rapua ei saa niiden rauhoitusaikana myydä eikä muutoinkaan ryhtyä toimenpiteisiin niiden myyntiä varten. Momentissa oleva viittaus jäljempänä säädettyihin poikkeuksiin tarkoittaa niitä tapauksia, joissa maa- ja metsätalousministeriö on myöntänyt poikkeuksia asetuksella säädetystä taikka kalastuspiirin tai kalastusalueen valtuuskunnan päätöksellä annetusta rauhoitusaikaa tai alinta mittaa koskevasta määräyksestä.

Pykälän 2 momentissa kielletään alamittaisena pyydetyn kalan ja ravun myyminen tai sen myymisen valmistelu muunakin kuin rauhoitusaikana.

93 §. Pykälään sisältyvät poikkeussäännökset vastaavat eräin tarkistuksin voimassa olevan kalastuslain 87 §:n säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan ei 92 §:ssä säädetty kielto koskisi kalaa tai rapua, jota saadaan pyytää rauhoitusaikaa tai alinta mittaa koskevasta säännöksestä tai määräyksestä poiketen maa- ja metsätalousministeriön 37 §:n mukaisen luvan nojalla. Kielto ei koskisi myöskään kalaa, joka on kasvatettu kalanviljelylaitoksessa, kasvatuslammikossa tai kalanviljelyä varten erotetussa vesistönosassa.

Pykälän 2 momentin mukaan tulee sen, jolla on oikeus poiketa kiellosta, voida osoittaa oikeutensa valvontaa suorittavalle viranomaiselle.

Rauhoitusaikana tai alamittaisena myytävän kalan tai ravun merkitsemisestä voidaan pykälän 3 momentin mukaan antaa säännöksiä asetuksella.

94 §. Pykälässä on pysytetty eräin tarkistuksen nykyisen kalastuslain 88 §:n säännökset.

Pykälän 1 momentin mukaan kielletään asetuksella säädettyä mittaa pienemmän kalan tuonti muuta tarkoitusta kuin istuttamista, tieteellistä tutkimusta tai kauttakulikutavarana kuljettamista varten. Samoin kielletään tuoreen, asetuksella rauhoitetun kalan ja ravun maahan tuominen rauhoitusaikana. Asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä kieltojen soveltamisesta.

Pykälän 2 momenttiin otetulla säännöksellä kielletään muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai sen hedelmöitetyn mädin maahantuonti ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa. Säännöksellä pyritään suojaamaan vesistöjen alkuperäisiä kalakantoja.

95 §. Pykälä vastaa voimassa olevan kalastuslain 90 §:ää.

Kalan ja ravun sekä niistä valmistettujen tuotteiden käsittelystä, pakkauksesta, kuljettamisesta ja kaupasta sekä käsittelyn ja kaupan valvonnasta voidaan pykälän 1 momentin mukaan antaa asetuksella tarkempia säännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voisi ryhtyä toimenpiteisiin tarttuvien kala- ja raputautien leviämisen estämiseksi. Annettavat kiellot ja rajoitukset kohdistuisivat etenkin kalojen ja rapujen vientiin ja tuontiin, kauppaan sekä siirtoistutustoimintaan.

13 luku.

Valvonta, talteen ottaminen ja virka-apu.

96 §. Pykälässä luetellaan ne viranomaiset, joiden tulee valvoa, että kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan. Näitä ovat ennen muuta poliisi, erityisesti eräpoliisi, sekä kalastusviranomaiset. Kalastusviranomaisilla tarkoitetaan lakiehdotuksen 118 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosastoa ja kalastuspiirejä sekä näiden viranomaisten asianomaisia virkamiehiä. Sama koski myös niitä metsähallinnon virkamiehiä, joiden asiana on huolehtia valtiolle kuuluvista kalavesistä ja niissä harjoitetusta kalastuksesta.

97 §. Paikallisesta valvonnasta huolehtiminen olisi pykälän mukaan lähinnä valan teh-

neen kalastuksenvalvojan asiana. Lakiehdotuksen 137 §:n mukaan se, mitä laissa säädettäisiin kalastuksenvalvojasta, koski myös nykyisen lain mukaisesti valan vannonutta kalastuksen vartijaa. Kalastuksenvalvoja ei olisi virkamies, vaan kalastuspiirin, kunnan, kalastusalueen, kalastuskunnan, vesialueen omistajan tai kalastusoikeuden haltijan asettama osaksi julkisluonteista tehtävää hoitava toimihenkilö. Momentissa on edelleen säännökset kalastuksenvalvojan valan vannomisesta sekä merkistä tai tunnuskortista, jonka avulla kalastuksenvalvoja osoittaa toimivaltansa.

98 §. Pykälässä on säännös virka-avusta, jota poliisiin ja kalastusviranomaisten tulee antaa, milloin yksityinen, jonka kalastusoikeutta on loukattu, sitä pyytää. Kalastuksenvalvojasta taas ehdotetaan säädettäväksi, että tämä on velvollinen toimialueellaan pyydetessä avustamaan vesialueen omistajaa ja kalastusoikeuden haltijaa näiden oikeutta loukkaavan menettelyn selvittämiseksi. Tällainen säännös on katsottu tarpeelliseksi, koska yksityisen useinkin on vaikeata ryhtyä asianmukaisen selvityksen puuttuessa toimenpiteisiin oikeuttaan loukanneita vastaan.

99 §. Rajavesistöissä ja Suomen merialueella kuuluisi valvonta pykälän 1 momentin mukaan 96 §:ssä mainittujen viranomaisten ohella myös tulli- ja rajavartiolaitosviranomaisille.

Suomen kalastusvyöhykkeellä huolehtisivat valvonnasta pykälän 2 momentin nojalla Suomen kalastusvyöhykkeestä annetun lain mukaan rajavartio-, poliisi-, tulli- ja kalastusviranomaiset. Asetuksella voitaisiin lisäksi säätää, että sotilasviranomaiset antavat tämän valvonnan suorittamista varten tarvittavaa virka-apua.

100 §. Pykälä vastaa nykyisen lain 95 §:ää. Sen mukaan poliisilla tai kalastusviranomaisella samoin kuin valan tehneellä kalastuksenvalvojalla on oikeus tarkastaa, että vedessä tai veneessä sekä rannalla tai suojassa oleva pyydys on säännösten ja määräysten mukainen. Heillä on myös oikeus tarkastusta varten päästä kalaa tai rapuja kaupaksi pitävän henkilön varastoon.

Pykälän 2 momentin mukaan olisi, kuten nykyisinkin, poliisin tai valan tehneen kalastuksenvalvojan poistettava kalaväylään tai muualle vesistöön laittomasti pantu kalanpyydys. Poistaminen merkitsee yleensä sitä, että pyydys otetaan talteen ja sen suhteen

menetellään niin kuin lakiehdotuksen 101—104 §:ssä on sanottu. Milloin kielletyllä alueella kalastanut 107 §:n mukaisesti tuomittaisiin rangaistukseen, olisi luvattomasti käytetty pyydys tuomittava valtiolle menetetyksi.

Pykälän 3 momentissa on kysymys pyydyksestä, joka lain tai siihen perustuvien määräysten mukaan on katsottava kielletyksi. Milloin tällainen pyydys tavataan joko vedessä tai tarkastusta 1 momentin mukaisesti suoritettaessa joko vedessä tai rannalla, se on viranomaisen tai kalastusvalvojan toimesta hävitettävä tai tehtävä kalastukseen kelvottomaksi. Milloin vain osa pyydystä on määräysten vastainen, kohdistuu mainittu toimenpide vain tähän osaan.

101 §. Laissamme on vanhastaan ollut säännöksiä, joiden mukaan luvattomaan pyyntiin syyllistyneeltä voidaan ottaa talteen tällaisessa toiminnassa käytetyt pyyntivälineet ja niillä saatu saalis. Tähän ja seuraaviin pykäliin on otettu vastaavanlaiset säännökset, jotka kuitenkin eräiltä osin poikkeavat nykyisen kalastuslain talteenottoa koskevista säännöksistä.

Pykälän 1 momentti koskee kahdenlaisia tapauksia, joissa kalastaminen on luvaton tai kiellettyä. Toisaalta on kysymys tilanteista, joissa yksityistä kalastusoikeutta loukataan tai se ylitetään. Toisaalta taas pykälässä tarkoitetaan kalastusta kielletyssä paikassa tai kielletynä aikana taikka kielletyn pyydyksen tahi pyyntitavan käyttämistä. Kaikissa näissä tapauksissa olisi vesialueen omistajalla, osakkaalla tai kalastusoikeuden haltijalla samoin kuin valan tehneellä kalastusvalvojalla tai eräpoliisilla oikeus verekseltä ottaa talteen tällaisessa kalastuksessa käytetty pyydys sekä saatu saalis, samoin kuin vene tai muu kulkuväline, josta käsin pyyntiä harjoitetaan.

Valtiolle kuuluvilla vesialueilla ja muuallakin, missä kalastusoikeus kuuluu valtiolle, sanottu tehtävä kuuluisi pykälän 2 momentin mukaan sille poliisille tai muulle viranomaiselle, jonka asiana on valvoa kalastusta koskevien määräysten noudattamista.

Säännöksessä puhutaan veneen ohella muusta kulkuvälineestä, josta pyyntiä harjoitetaan. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi autoa, jolla pyyntipaikalle tullaan tai jolla saalis kuljetetaan pois. Talteenotto-oikeus edellyttää, että kulkuvälinettä on todella käytetty itse pyyntitoiminnassa.

102 §. Pykälään ehdotetaan otettaviksi tarkemmat säännökset siitä, miten 101 §:n nojalla talteenotetun pyydyksen, saaliin tai kulkuneuvon suhteen olisi meneteltävä. Milloin talteenotto aiheutuu teosta, joka on virallisen syytteen alainen tai josta asianomistaja haluaa nostettavaksi syytteen, olisi talteenotettu tavara, saalista lukuun ottamatta, mahdollisimman pian luovutettava poliisiviranomaisen säilytettäväksi tai jos tämä ei hankaluudetta käy päinsä, pyydetävä sanotulta viranomaiselta ohjeita säilyttämisestä. Saaliin osalta meneteltäisiin tavalla, josta on säädetty 104 §:ssä.

Edellä mainitut pyydystä ja kulkuneuvoa koskevat säännökset johtuvat siitä, että jos asiassa nostetaan syyte, niin tuomioistuimen on määrättävä, miten mainittujen tavaroiden suhteen on meneteltävä. Pykälän 2 momentti taas koskee niitä tapauksia, joissa syytettä ei nosteta. Tällöin saisi vesialueen omistaja tai osakas taikka kalastusoikeuden haltija, joka on ottanut pyydyksen ja kulkuvälineen talteen, pitää ne hallussaan, kunnes niiden käyttäjä on suorittanut niistä lunastuksen, jonka suuruus säädetään asetuksella. Hänen olisi kuitenkin ilmoitettava talteen ottamisesta poliisille. Jollei lunastusta suoriteta kuukauden kuluessa siitä, kun talteen ottamisesta on poliisiviranomaiselle ilmoitettu, saisi talteenottaja tavaransa omakseen. Jos tavaransa omistaja kuitenkin katsoo talteen ottamisen tapahtuneen lainvastaisesti, hän voisi nostaa asiasta kanteen yleisessä alioikeudessa.

Pykälän 3 momentti koskee tapausta, jossa tavaransa on ottanut talteen kalastusvalvoja tai valvontaa suorittava viranomainen, eikä rikoksesta nosteta syytettä. Tällöin saisi lunastuksen periä itselleen se, joka on ottanut tavaransa talteen. Kysymys virkamiehen suorittaman talteenoton lainmukaisuudesta voitaisiin kuitenkin tällaisessa tapauksessa saattaa ylemmän viranomaisen ratkaistavaksi. Tällaisena viranomaisena olisi kalataloushallinnon osalta joko kalastuspiiri tai maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosasto sekä poliisin kohdalta paikallinen poliisipäällikkö tai lääninhallitus. Milloin taas kalastusvalvojan katsotaan tavaraa talteen ottaessaan menettäneen virheellisesti, voitaneen tällainenkin kysymys saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Säännöksillä, jotka antavat mahdollisuuden myös valvontaviranomaiselle ja kalastusvalvojalle saada itselleen talteenotetusta pyydyksestä tai kulkuneuvosta suoritettava lunastus,

on pyritty järjestelyyn, joka lisää asianomaisten kiinnostusta valvontatehtävän suorittamiseen.

103 §. Milloin talteenotettu tavara on edellä olevien säännösten mukaan tullut viranomaisen säilytettäväksi tai viranomaisen taikka kalastusvalvojan talteenottamaa tavaraa ei lunasteta eikä tällaisen tavaran omistajaa vuoden kuluessa saada tietoon, viranomaisen olisi myytävä tavara. Itse tavara ei siis näissä tapauksissa tulisi talteenottajan omaisuudeksi. Myynnistä saadut varat tulisivat valtiolle.

104 §. Luvattomasti kalastettaessa saatu saalis, joka on otettu talteen, on luonnollisista syistä asetettava eri asemaan kuin pyydykset ja kulkuvälineet. Jollei saalista voida heti käyttää tai myydä taikka esimerkiksi jäädyttämällä säilöä, se menettää arvonsa ja joudutaan hävittämään. Nämä seikat ehdotetaan otettavaksi huomioon pykälän 1 momentissa, joka koskee sekä talteen otettua että muutakin luvattomasti saatua saalista. Momentti koskee kalastusta tai ravunpyyntiä, joka on luvaton sen johdosta, että sitä on harjoitettu toisen kalavedessä tai muutoin loukkaamalla toisen oikeutta. Tällaisessa yksityisen oikeutta loukkaavassa pyynnissä saatu saalis olisi menetetty ja kuuluisi siitä riippumatta, onko pyyntiä ehkä muustakin syystä pidettävä kiellettynä, sille, jonka oikeutta on loukattu. Sama koskisi saaliin arvoa, milloin itse saalis ei ole tallella tai se on jo ehtinyt pilaantua. Jos asiassa on nostettu syyte, tuomioistuimien joko toteaa asianomistajan ottaneen saaliin haltuunsa tai, jos näin ei ole laita, määrää rikoksentehtäjän korvaamaan saaliin arvon asianomistajalle.

Pykälän 2 momentissa taas käsitellään tapauksia, joissa saalis on toiselle kuuluvaa oikeutta loukkaamatta saatu muusta syystä luvattomaksi katsottavaa pyyntiä harjoittamalla. Kun kysymyksessä on lain tai voimassa olevien säännösten tai määräysten vastainen menettely, niin tällainen saalis tai sen arvo kuuluisi valtiolle. Kun samassa säilytyspaikassa saattaa olla sekä laillisesti että laittomasti pyydettyä kalaa, momentissa selitetään, että laittomasti pyydettyä katsotaan koko sellainen samassa laatikossa, sumpussa tai muussa säiliössä oleva saaliserä, jonka painosta vähintään yksi kymmenesosa on edellä mainituin tavoin laittomasti pyydettyä.

Pykälän 3 momentissa on tarkempia säännöksiä saaliista, joka 2 momentin mukaan

tulisi valtiolle. Tällaisen saaliin talteen ottamisesta olisi viipymättä ilmoitettava paikkakunnan poliisille, jonka tulisi huolehtia sen myymisestä. Jollei myyminen ole mahdollista, viranomaisen olisi määrättävä miten saaliin kansa on meneteltävä. Jos on pelättävissä, että saalis pilaantuu jo ennen kuin sen osalta voidaan ryhtyä muihin toimenpiteisiin, saisi talteenottaja sen myydä, sitten kun kaksi esteetöntä henkilöä on sen arvioinut. Myynnistä kertyneet varat olisi toimitettava poliisille. Jos asiassa nostetaan syyte, tuomioistuimen tulisi määrätä myynnistä kertyneet varat valtiolle menetetyiksi. Jos saalista ei ole voitu myydä, olisi sen arvo tuomittava valtiolle menetetyksi.

105 §. Vaikka kalastusoikeuden haltija yleisesti katsoen noudattaisikin kalastuksen harjoittamista sääteleviä säännöksiä ja määräyksiä, hän saattaa kuitenkin harjoittaa tai sallia harjoitettavan kalastusta tai ravustusta siten, että kala- tai rapukannan säilyminen vesistössä vaaraantuu tai että sanottu pyynti ilmeisesti vahingoittaa toisen kalastusta taikka haittaa kalastuksenhoitotoimenpiteitä. Tällaisten tilanteiden varalta ehdotetaan pykälään säännöstä, jonka mukaan kalastuspiiri voi kieltää kalastusoikeuden haltijaa toistaiseksi, enintään kahden vuoden ajaksi käyttämästä kalastusoikeuttaan tai sitä rajoittaa. Ennen tällaisen kiellon tai rajoituksen määräämistä on asianomaisille varattava tilaisuus antaa selvityksensä asiasta. Kalastuspiiriin päätöstä olisi noudatettava kun se on annettu kalastusoikeuden haltijalle tiedoksi, mutta jos tämä ei tyydy päätökseen, joka tarkoittaa kalastusoikeuden käytön kieltämistä, päätös olisi saatettava maa- ja metsätalousministeriön vahvistettavaksi, ja ministeriö voisi, jos syytä siihen on, kumota päätöksen tai sitä muuttaa.

106 §. Pykälä sisältää säännöksen virkaavusta, johon voitaisiin turvautua niissä tapauksissa, joissa joku laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuvan velvollisuutensa. Lääninhallitus voisi viranomaisen ilmoituksesta tai sellaisen henkilön hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa uhkasakolla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään hänen kustannuksellaan. Asianomaiselle olisi ennen päätöksen tekemistä varattava tilaisuus selityksen antamiseen.

14 luku.

Rangaistusssäännökset.

107 §. Pykälässä on säännökset kalastusrikkomuksesta. Kalastusrikkomuksen piiriin kuuluisivat tapaukset, joissa on kysymys kielletyn kalastustavan tai pyydyksen käyttämisestä, kalastamisesta paikassa, jossa se on kielletty tai rauhoitus- tai muutoin luvattomana aikana taikka vastoin viranomaisen tai tuomioistuimen määräämää kieltoa tai rajoitusta. Edelleen kalastusrikkomus olisi alamittaisen kalan tai ravun pyytäminen, ilman kalastuskorttia kalastaminen sekä rauhoitusaikana kalojen ja rapujen myyminen tai myynnin valmistelu.

108 §. Kalastusrikkomusta törkeämpi tekomoito olisi kalastusrikos. Teon tunnusmerkkeinä olisivat lakiehdotuksen 30 §:ssä mainitun kielletyn kalastustavan, kuten räjähdysaineiden käyttäminen kalastuksessa, sekä 107 §:ssä mainitun kalastusrikkomuksen piiriin kuuluvan toiminnan harjoittaminen huomattavassa laajuudessa.

109 §. Pykälä vastaa voimassa olevan kalastuslain 97 §:n säännöstä vahingon aiheuttamisesta kalavedelle. Pykälässä on kuitenkin kriminalisoitu sekä tahallinen että tuottamuksellinen vaaran tai vahingon aiheuttaminen kalavedelle tai kalakannalle. Koska kysymyksessä on ympäristörikos, olisi vaaran aiheuttamisen kalavedelle kriminalisoiminen perusteltua.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan ankarampaa rangaistusasteikkoa silloin kun tahallaan tai törkeästä tuottamuksesta aiheutetaan vakavaa vaaraa tai vahinkoa kalavedelle tai kalakannalle.

110 §. Pykälässä on säännökset konfiskaatiosta. Kalastusrikkomukseen tai kalastusrikokseen syyllistynyt olisi tuomittava menettämään valtiolle luvattomasti käyttämänsä tai kielletyt pyyntivälineet. Kalastusrikokseen syyllistynyt olisi lisäksi tuomittava menettämään vene tai muu kulkuväline, josta pyyntiä on harjoitettu, jollei se olosuhteet huomioon ottaen ole kohtuutonta. Tällöin menettämisseuraamusta ei tarvitsisi tuomita tai se voitaisiin rajoittaa osaan omaisuudesta. Kulkuvälineen menettäminen edellyttäisi ehdotuksen mukaan, että sitä todella on käytetty itse pyyntitoiminnassa. Esimerkiksi autoa, jolla pyyntipaikalle on saavuttu, ei voitaisi tämän pykälän nojalla tuomita menetyksi.

Jos menetettäväksi tuomittu omaisuus on siirtynyt toiselle, hukattu tai hävitetty, voitaisiin sen arvo tai osa siitä tuomita valtiolle menetetyksi.

111 §. Pykälässä viitataan rikoslain 33 luvun 13 §:ään, joka ehdotetaan muutettavaksi esitykseen sisältyvällä erillisellä lakiehdotuksella.

112 §. Jos rikos kohdistuu ainoastaan yksityiseen oikeuteen, ei rikos olisi virallisen syytteen alainen, vaan asianomistajarikos.

113 §. Pykälässä on eräitä menettelytapasäännöksiä. Rikoslain niitä säännöksiä, joissa on säädetty Suomen ulkopuolella tehdyn, Suomeen kohdistuvan rikoksen syytteen saattamisesta ja siitä tuomitsemisesta, koskisi myös kalastusrikosta, jos se on tehty Suomen aluevesien ulkopuolella. Lisäksi pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että syyte kalastusvyöhykettä koskevien määräysten rikkomisesta pantaisiin vireille oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 22 §:n mukaan määräytyvässä laillisessa tuomioistuimessa kun rikos on tehty Suomen ulkopuolella.

15 luku.

Erinäiset säännökset.

114 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös, jonka mukaan Suomen kalastusvyöhykkeestä ja sillä harjoitettavasta kalastuksesta säädetään erillisessä laissa. Laki Suomen kalastusvyöhykkeestä on annettu vuonna 1974 ja sitä on muutettu viimeksi vuonna 1978 annetulla lailla (433/78).

Hallitus pitää tarkoituksenmukaisena pysyttää kalastusvyöhykettä koskevat pääsäännökset kalastuslaista erillisinä, koska kalastusvyöhyke tultaneen yleismaailmallisen kehityksen mukaisesti muuttamaan talousvyöhykkeeksi, jolloin kalastusta koskevat säännökset muodostavat vain osan vyöhykettä sääntelevistä säännöksistä ja määräyksistä.

115 §. Suomen valtakunnan alueeseen kuulumattomana kalastusvyöhyke on hallinnollisen jaotuksen ja siten myös kalastuspiiri- ja kalastusaluejaon ulkopuolella. Lakiehdotuksen mukaisten, kalakantojen hyväksikäyttöä ja hoitoa koskevien periaatteiden soveltaminen edellyttää säännöksiä siitä, mikä viranomainen kalastusvyöhykkeellä huolehtii kalastuspiirille ja kalas-

tusaluehallinnolle Suomen kalastusvyöhykkeellä kuuluvista tehtävistä. Hallitus ehdottaa, että lukuun ottamatta niitä tehtäviä, joista säädetään 32 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 35 §:n 2 momentissa, tehtäviä hoitaisi se kalastuspiiri, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa kalastusvyöhykkeestä sijaitsee. Se poikkeus, joka edellä erikseen mainittujen lakiehdotuksen säännösten osalta on tehty, merkitsee, ettei näitä säännöksiä lainkaan voida soveltaa kalastusvyöhykkeellä, vaan siellä noudatettavat erityissäännökset on annettava asetuksella.

116 §. Pykälässä käsitellään kalastusta koskevia kansainvälisiä sopimuksia ja niiden sekä kalastuslainsäädännön välistä suhdetta. Säännökset vastaavat pääasialliselta sisällöltään nykyisiä säännöksiä. Pykälän 1 momentissa olevan pääsäännön mukaan kalastuslain säännökset ovat voimassa myös valtakunnan rajalla olevien vesistöjen ja vastaavasti myös Suomen merialueiden osalta, jollei vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ole säädetty. Tällainen poikkeus koskee Tornionjoen vesistöä ja joen suun edustalla olevaa merialuetta sekä Tenojokea ja eräitä muita Norjan ja Suomen rajavesistöjä. Myös Suomen ja Neuvostoliiton välisessä rajavesistösopimuksessa on kalan kulun ja kalakannan turvaamista tarkoittavia määräyksiä.

Pykälän 2 momenttiin on otettu nykyisen kalastuslain 108 §:n 2 momentissa oleva säännös. Sen mukaan, milloin kansainvälinen sopimus sitä edellyttää tai kalakannan turvaaminen tai muu siihen verrattava erityinen syy vaatii, voidaan asetuksella antaa säännöksiä, jotka koskevat Suomen kansalaisten aluevesiemme ulkopuolella harjoittamaa kalastusta tai äyriäisten pyyntiä.

Asetuksenantovaltaa ehdotetaan pykälän 3 momentissa laajennettavaksi koskemaan säännöksiä, joiden avulla Suomen aluevesillä tai niiden ulkopuolella, myös kalastusvyöhykkeellä, harjoitettavaa pyyntiä tarvittaessa, erityisesti kansainvälisen sopimuksen sitä edellyttäessä, voidaan rajoittaa. Tällä tarkoitetaan lähinnä rajoituksia, jotka johtuvat Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa olevien kalastuskiintiötä koskevien määräysten soveltamisesta.

Pykälän 4 momentissa viitataan Itämeren ja Belttien kalastusta ja elollisten luonnonvarojen säilyttämistä koskevan yleissopimuksen mukaisesti perustetun Kansainvälisen Itämeren ka-

lastuskomission suositusten voimaansaattamisesta vuonna 1975 annettuun lakiin. Vastaavanlainen laki on annettu vuonna 1976 Koillis-Atlantin kalastuskomission suositusten voimaansaattamisesta.

117 §. Lakiehdotus koskee, samoin kuin nykyinen kalastuslakikin, kalastuksen harjoittamista ja rapujen pyyntiä yksinomaan luonnonvesissä ja niihin rinnastettavilla vesialueilla. Nimenomaisesti puhutaan luonnonvesistä lakiehdotuksen 35 §:n 1 momentissa, joka koskee kalojen ja rapujen alimpia sallittuja mitta-ja. Luonnonvesien vastakohtana taas mainitaan 93 §:n 1 momentin 2 kohdassa kalanviljelylaitos ja kasvatuslammikko.

Epäselvyyksien välttämiseksi on pykälään, joka liittyy vesilain 1 luvun 1 §:n 2 momentin ja 2 §:n säännöksiin, otettu luonnonvesien määritelmä. Sen mukaan luonnonvesillä tarkoitetaan vesistöjä ja niitä pienempiä luonnollisia vesiuomia. Kun viime aikoina on eri tarkoituksia varten toimeenpantujen säännöstely-yritysten toteuttamiseksi vesistöjen yhteyteen syntynyt lukuisia tekojärviä ja muita tekoaltaita ja kun saattaa syntyä epätietoisuutta siitä, soveltuvatko lakiehdotuksen säännökset niilläkin harjoitettavaan kalastukseen ja mahdolliseen rapujen pyyntiin, ehdotetaan pykälään otettavaksi maininta, jonka mukaan se mitä luonnonvesistä on sanottu, koskee myös sellaista tekojärveä tai muuta tekoallasta, joka liittyy vesistöön siten, että kala voi sinne vapaasti päästä. Kalan vapaasti pääsemisellä tarkoitetaan tässä sitä, että vaikka veden juoksu tekojärvestä ja siis myös kalan kulku sieltä onkin säännöstelypaddon vuoksi estynyt alavirran suuntaan, kala kuitenkin pääsee vapaasti tekojärveen ylävirran puolella olevilta vesiltä.

Tekojärvestä ja muusta tekoaltaasta puhutaan myös kalan kulun turvaamista koskevassa lakiehdotuksen 26 §:ssä. Näitä vesialueita kosketaan niin ikään kalastusoikeutta koskevan perussäännöksen, lakiehdotuksen 5 §:n, perustelujen yhteydessä.

Vesilain 1 luvun 3 §:n mukaan koskee se, mitä sanotussa laissa on säädetty vesistöistä, vastaavasti myös merta. Tämä periaate soveltuu kalastuksenkin harjoittamiseen. Asian luonteesta johtuen sanotusta säännöstä on kuitenkin olemassa poikkeuksia. Niinpä lakiehdotuksessa on meren osalta erityisiä säännöksiä esimerkiksi kalastusoikeutta koskevissa 6 §:ssä,

8 §:n 2 momentissa ja 12 §:ssä ja kalastus-alueita koskevassa 68 §:n 2 momentissa. Tähän liittyen ehdotetaan 2 momentiksi säännöstä, jonka mukaan lakiehdotuksen vesistöä koskevat säännökset tarkoittavat myös merta, jollei muuta ole säädetty.

118 §. Kalastusviranomaisesta puhutaan kalastuksesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa koskevissa 96—100 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan kalastusviranomaisilla tarkoitetaan niitä valtion viranomaisia, jotka huolehtivat kalastushallinnosta ja kalastuslainsäädännön täytäntöönpanoon kuuluvista tehtävistä. Näitä viranomaisia olisivat maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosasto ja kalastuspiirit virkamiehineen. Kalastusviranomaisia eivät sitä vastoin olisi kaikki valtion viranomaiset, jotka valvovat valtiolle kuuluvilla vesialueilla kalastuksesta annettujen määräysten noudattamista. Kuitenkin ehdotetaan, että niitä metsähallinnon virkamiehiä, joiden tehtävänä on hoitaa metsähallituksen hallinnassa olevia valtiolle kuuluvia kalavesiä ja huolehtia niillä tapahtuvasta kalastamisesta, olisi pidettävä lakiehdotuksessa tarkoitettuina kalastusviranomaisina.

Oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain 4 §:n 1 momentin ja vesihallinnosta annetun lain (18/70) 1 §:n 1 momentin mukaan yleiset vesialueet ovat vesihallituksen hallinnassa ja hoidossa. Säännösten osalta on syntynyt epätietoisuutta siitä, koskevatko ne myös kalastusta yleisellä vesialueella. Koska kalastukseen liittyvät asiat eivät vesihallinnosta annetun lain 1 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan kuulu vesihallituksen toimivaltaan, hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että yleiset vesialueet olisivat kalastusta koskevien asiain osalta maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosaston ja sen alaisten kalastuspiirien hallinnassa ja hoidossa. Tätä tarkoittava säännös on otettu pykälän 2 momenttiin.

119 §. Voimassa olevan kalastuslain 4 §:n 1 momentin mukaan luetaan loheksi, jollei toisin ole säädetty, myös taimen, järvitaimen ja purotaimen eli tammukka. Tämä määritelmä ehdotetaan pysytettäväksi pykälän 1 momentissa, kuitenkin siten tarkistettuna, että taimenen asemesta puhutaan meritaimenesta, jota ekologisin perustein voidaan pitää omana, järvitaimenesta erotettavana rotuna.

Lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa puhutaan vanhaa, jo

keskiajalta peräisin olevaa käsitettä käyttäen lohi- tai siikapitoisesta vesistöstä. Sen valta, että syntyisi epätietoisuutta, millaista vesistöä on pidettävä lohi- tai siikapitoisena, ehdotetaan pykälän 2 momenttiin otettavaksi tällaisen vesistön määritelmä. Sen mukaan lohi- tai siikapitoisena pidetään jokea tai muuta vesistöä, jota nämä kalalajit käyttävät nousu- tai vaellustienään taikka johon niitä on merkittävässä määrin istutettu. Kalastuspiiriin tulisi tarvittaessa ratkaista, onko vesistöä pidettävä lohi- tai siikapitoisena.

120 §. Lakiehdotuksen 92 §:n mukaan ei tuoreita kaloja tai rapuja 93 §:ssä mainituin poikkeuksin saa niiden rauhoitusaikana myyntiä varten varastoida, kuljettaa tai lähettää, pitää kaupan taikka maksusta tarjoilla. Samoin kielletään 94 §:n 1 momentissa tuoreen, asetuksella rauhoitetun kalan ja ravun maahan tuominen rauhoitusaikana.

Kun saattaa syntyä epätietoisuutta siitä, millaista kalaa sanotuissa lainkohdissa tarkoitetaan, ehdotetaan pykälässä säädettäväksi, että tuoreena ei ole pidettävä kalaa tai rapua, jota pyynnin jälkeen pakastamalla, lisäaineilla tai muulla vastaavalla tavalla on käsitelty säilyvyyden parantamiseksi. Sen sijaan sellaista kalaa tai rapua, jota ei ole edellä mainituissa lainkohdassa tarkoitettulla tavalla käsitelty, olisi pidettävä "tuoreena", vaikka se esimerkiksi lämpimän sään vaikutuksesta on menettänyt myyntiarvoaan.

121 §. Kalojen tai rapujen istuttaminen vesialueelle voi joissakin tapauksissa aiheuttaa seurauksia, joita ei ole tarkoitettu. Näin käy esimerkiksi silloin, kun istutettu kalalaji tuhoaa vesistössä aikaisemmin olleen hyödyllisen kalaston. Taitamattomasti suoritettu istuttaminen voi myös johtaa epäonnistumiseen, josta on seurauksena taloudellisia menetyksiä. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälässä säädettäväksi, että kalastuspiirin lupa on hankittava, milloin vesialueelle istutetaan kala- tai rapulajeja, joita siellä ei ennestään ole tai alueelle suoritetaan siirtoistutus.

122 §. Pykälä vastaa pääasialliselta sisällöltään voimassa olevan kalastuslain 100 §:ää. Sen mukaan voidaan erimielisyyks, joka koskee vesialueen käyttämistä kalastukseen ja siitä toiselle aiheutuvaa vahinkoa tai haittaa sekä muun lakiehdotukseen perustuvan oikeuden hyväksikäyttöä tai velvollisuuden laiminlyöntiä, sikäli kun jonkin asian osalta ei muuta ole säädetty, saattaa riita-asiana yleisen alioikeu-

den ratkaistavaksi. Velvollisuus, jonka laiminlyömistä tässä tarkoitetaan, saattaa koskea muun muassa kalastuksen ja kalakannan hoitoa ja kanteen voi tällaisessa tapauksessa panna vireille esimerkiksi asianomainen kalastuskunta.

123 §. Pykälään ehdotetaan otettaviksi lakiehdotuksen mukaisia päätöksiä koskevat muutoksenhakusäännökset. Hallituksen mielestä kalastusta ja kalavesien hoitoa koskevissa asioissa on tarkoituksenmukaista soveltaa tuomioistuinten ja viranomaisten päätöksiä koskevia normaaleja muutoksenhakusäännöksiä.

Tämän mukaisesti saataisiin pykälän 1 momentin mukaan yleisen alioikeuden lakiehdotuksen mukaisessa asiassa antamaan päätökseen hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta alioikeuden päätökseen on oikeudenkäymiskaarissa säädetty.

Pykälän 2 momentin mukaan lakiehdotuksen tarkoittamassa asiassa annettuun vesioikeuden päätökseen saataisiin hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin vesilaissa on säädetty muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hakemusasiansa annettuun vesioikeuden päätökseen. Siitä, kenellä on oikeus hakea muutosta vesioikeuden rauhoituspiirin lakkauttamista koskevaan päätökseen, on säädetty 47 §:n 3 momentissa.

Lakiehdotuksen tarkoittamassa asiassa annettuun kalastuspiirin päätökseen ja 106 §:ssä tarkoitettuun lääninhallituksen päätökseen saataisiin pykälän 3 momentin mukaan hakea muutosta noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

124 §. Ulkosaariston ja sisäsaariston välisellä rajalla meressä kylänrajan sisäpuolella on vanhastaan ollut kalastuksen harjoittamisen kannalta tärkeä merkitys, koska ulkosaaristossa ovat tiettyssä laajuudessa saaneet kalastaa muutkin kuin vesialueen osakkaat. Tämä voimassa olevan kalastuslain 4 §:n 2 momenttiin perustuva oikeus on erityisesti koskenut silakan pyyntiä. Puheena olevan rajan selvittämisestä säädetään sanotun lain 99 §:n 1 ja 3 momentissa. Selvittäminen suoritetaan kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen 39 §:n 2 momentin mukaan maanmittaustoimittuksena noudattamalla soveltuvien osin, mitä rajankäynnistä on voimassa.

Edellä tarkoitettua kalastusoikeutta koskeva säännös on otettu lakiehdotuksen 8 §:n 2 momenttiin. Vaikka ulkosaariston ja sisä-

saariston välinen raja onkin jo selvitetty suurimmalla osalla niitä merenrantavesiämme, missä tuolla rajalla on merkitystä, saattaa sanotun rajan määrittäminen vieläkin tulla joissakin paikoin kysymykseen. Kun jakolakiin on vuonna 1975 annetulla lailla (52/75) lisätty uusi 231 a §, jonka mukaan voidaan toimittaa jaon täydentäminen muun muassa milloin jokin tila- ja rekisterijärjestelmään kuuluva asia on epäselvä, voitaisiin mainitun rajan selvittäminen suorittaa tällaisessa toimituksessa. Merenrannikoillamme tapahtuva maan kohominen aiheuttaa sen, että tässä tarkoitettu raja olisi nykyisen lain mukaisesti voitava edelleenkin tarvittaessa määrätä uudelleen. Näillä perusteilla ehdotetaan pykälässä säädettäväksi, että milloin 8 §:n 2 momentissa lausutun säännön soveltamiseksi on tarpeen selvittää, mitkä vesialueet sijaitsevat ulkosaaristossa, tällainen selvitys suoritetaan jakolain 231 a §:ssä tarkoitettua toimituksessa. Selvityksen tulosta olisi noudatettava, kunnes asiasta olosuhteiden muuttua ehkä määrättäisiin toisin uudessa toimituksessa. Selvitys suoritettaisiin valtion kustannuksella.

125 §. Pykälä vastaa eräin tarkistuksin nykyisen kalastuslain 68 §:ää, jossa säädetään yhteisen vesialueen osakkaille kuuluvasta valasta päättää kalastuskunnan kokouksessa eräistä tätä aluetta koskevista asioista, milloin sanottua aluetta ei ole pantu yhteisalueen alaisen hallinnon alaiseksi.

126 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että maa- ja metsätalousministeriö voisi määrätä kalastuksen harjoittajat ja kalastuskunnat antamaan kalastusalueelle ja kalastuspiirille selviä kalastusta ja sen tuottoa koskevia tietoja, joita ne tarvitsevat suunnitellessaan ja toteuttaessaan kalastuselinkeinon ja kalatalouden kehittämistä tarkoittavia toimenpiteitä.

127 §. Pykälässä oleva viittaus tarkoittaa ensi sijassa lakiehdotukseen liittyvää valmis-teilla olevaa ehdotusta kalastusasetukseksi.

16 luku.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.

128 §. Pykälä sisältää lain voimaantulosäännöksen. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valmistaviin toimenpiteisiin uuden lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa.

129 §. Pykälässä luetellaan ne lait ja asetukset, jotka uudella lailla kumottaisiin. Tärkeimmät niistä ovat luonnollisesti 28 päivänä syyskuuta 1951 annettu kalastuslaki sekä sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 28 päivänä joulukuuta 1951 annettu asetus. Niin ikään pykälässä on säännöksiä eräistä edelleen voimaan jäävistä asetuksista ja ministeriön päätöksistä.

130 §. Maassamme on noin 5 000 järjestäytyntä kalastuskuntaa. Tämän lisäksi vesistöisemme on suuri joukko sellaisia useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvia kalavesiä, joiden osakkaat eivät tähän mennessä ole huolehtineet järjestäytymisestä kalastuskunnaksi ja joiden osalta uuden lain pyrkimyksenä on saada sanottu laiminlyönti korjatuksi. Kun ei voida pitää asianmukaisena, että viimeksi mainitut tulisivat toimimaan toisten sääntöjen mukaisesti kuin aikaisemman lain nojalla järjestäytyneet kalastuskunnat, ehdotetaan pykälässä säädettäväksi, että näiden kalastuskuntien on viipymättä uudistettava sääntönsä ja järjestettävä toimintansa lakiehdotuksessa määrättyllä tavalla. Järjestäytymättä olevien kalastuskuntien taas olisi ensi tilassa järjestäydyttävä ehdotuksen 49 §:n mukaisesti. Kalastuspiirin tulisi valvoa näiden säännösten noudattamista tarvittaessa turvautumalla lääninhallituksen määrättävään uhkasakkoon.

131 §. Kalastushoitoyhtymät, joiden perustamista nykyinen kalastuslaki edellyttää, eivät ole täyttäneet niille tarkoitettua tehtävää ja niitä on toiminnassa varsin vähän. Tämän vuoksi hallitus ehdottaa pykälän 1 momentissa säädettäväksi, että ne lakkautetaan ja että niiden tehtävät siirretään asianomaiselle kalastusalueelle. Kalastushoitoyhtymän omaisuus siirrettäisiin, mikäli yhtymän säännöissä ei ole muuta määrätty, asianomaisille kalastuskunnille.

Yhtymän valtuuskunnan tulee 2 momentin mukaan päättää sanotuista siirroista ja muista toiminnan lopettamiseen liittyvistä tehtävistä.

132 ja 133 §. Säännökset koskevat näiden aikaisemman lain aikana syntyneiden käyttöoikeuksien lakkaamista. Ehdotuksen 132 §:n osalta viitataan 18 §:n ja 133 §:n osalta 21 §:n perusteluihin.

134 §. Nykyisistä rauhoituspiireistä olisi lain voimaantultua suoritettava selvitys. Pykälän 1 momentissa olisivat säännökset tästä selvityksestä. Kukin kalastusalue selvittäisi oman alueensa rauhoituspiirit ja arvioisi sen

jälkeen, onko vanha rauhoituspiiri edelleen tarpeellinen. Sitten kalastusalue tekisi joko sen pysyttämistä tai lakkauttamista koskevan päätöksen. Jos piiri pysytetään edelleen, olisi tällöin 43 §:n mukaisesti määrättävä aika, enintään kymmenen vuotta, minkä alue pysyisi rauhoituspiirinä.

Pykälän 2 momentissa on säännöksiä siitä, miten maanmittausviranomaisten tulisi toimia 1 momentissa ehdotetun rauhoituspiirejä koskevan selvityksen yhteydessä. Niiden tulisi avustaa kalastusaluetta selvityksen suorittamisessa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan vielä säädettäväksi, että jollei rauhoituspiiriä koskevaa selvitystä ole suoritettu kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta, katsottaisiin piiri lakkanneeksi. Säännöksen avulla "vanhojen" rauhoituspiirien aseman selvittäminen ei lykkäytyisi enää. Kolmen vuoden määräajan pitäisi riittää selvityksen suorittamiseen.

135 §. Maanmittausviranomaisten tulisi poistaa rauhoituspiirejä koskevat merkinnät maarekisteristä sitä mukaa kuin kalastusalueiden hallitukset tiedottavat rauhoituspiirien lakkaamisesta tai lakkauttamisesta. Jollei merkinnän poistaminen kävisi päinsä, ehdotetaan, että maanmittauskonttori määräisi maanmittausinsinöörin selvittämänä toimituksessa ne seikat, jotka merkinnän poistaminen vaatisi.

Pykälän 2 momentin mukaan myös vesi-oikeuden tulisi ilmoittaa lainvoimaisesta rauhoituspiirin lakkauttamispäätöksestä asianomaiselle maanmittauskonttorille.

136 §. Jo olemassa olevaan rauhoituspiiriin tulisi soveltaa uuden lain säännöksiä. Jos kuitenkin "vanhaa" piiriä varten on annettu käytörajoituksia, olisi tarkoituksenmukaista pitää ne voimassa. Jos niitä olisi aihetta muuttaa, kalastusalueen valtuuskunnan tulisi toimia 43 §:ssä ehdotetulla tavalla.

137 §. Säännös aiheutuu siitä, että nykyisessä kalastuslaissa tarkoitettujen valan tehneiden kalastuksenvartijain tilalle tulisivat lakiehdotuksen mukaan valan tehneet kalastusvalvojat, jota nimitystä siis aikaisemmin sanottuun tehtävään otettujen henkilöiden olisi uuden lain voimaan tultua käytettävä.

138 §. Lakiehdotus sisältää säännöksiä, joiden soveltaminen saattaa merkitä että aikaisemmin lailliseksi katsottu pyydys ei lain tultua voimaan enää vastaa siinä tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Koska pyydysten uudistaminen voi eräissä tapauksissa vaatia

suuria kustannuksia, ehdotetaan pykälässä säädettäväksi, että aikaisemmin hankittuja laillisia pyydyksiä on lupa käyttää kolmen vuoden ajan lain voimaantulosta.

1.3. Laki vesilain 2 luvun muuttamisesta.

Voimassa olevan kalastuslain 46 ja 47 §:ään sisältyy eräitä kalakantaa suojaavia säännöksiä. Niiden mukaan on voima- tai muuhun laitokseen vettä johtavaan kanavaan taikka vesijohtoon asetettava sellaiset laitteet, jotka estävät kaloja joutumasta laitokseen. Tällainen laite voi olla esimerkiksi välppäaita. Edelleen on sanotuissa lainkohdissa säädetty, että kanavaa, vesijohtoa tai kalatietä kuiville laskettaessa on siinä olevat kalat viipymättä päästettävä takaisin veteen ja että vesistöön rakennettaessa ei vettä ilman erityistä tarvetta saa siten nostaa taikka laskea eikä muutoinkaan niin menetellä, että kalakantaa hävitetään tai aiheutetaan kalastukselle muuta vahinkoa.

Kun edellä mainitut säännökset liittyvät läheisesti vesistöön rakentamiseen, olisi hallituksen mielestä tarkoituksenmukaista, että ne siirrettäisiin kalastuslaista vesilakiin. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön käsittävään vesilain 2 lukuun lisättäisiin uusi 22 a §, jonka mukaan vettä käyttävän laitoksen tulokanavaan tai vesijohtoon olisi asetettava välppäaita tai muu laite, joka estää kaloja joutumasta laitokseen. Tällainen laite voitaisiin, kuten nykyisinkin pitää nostettuna vesistön ollessa jäätyneenä ja jäiden lähdön aikana. Maa- ja metsätalousministeriön asiana olisi antaa tarkempia määräyksiä näistä laitteista. Samassa pykälässä ehdotetaan vielä säädettäväksi, että kanavaa, vesijohtoa ja vesialuetta kuiville laskettaessa on siinä olevat kalat viipymättä laskettava takaisin veteen.

Edelleen ehdotetaan edellä mainitusta syystä muutettavaksi vesilain 2 luvun 3 §:n 1 momenttia, jossa asetetaan eräitä edellytyksiä vesistöön rakentamiselle. Edellytysten joukkoon olisi lisättävä kalakannan hävittämisen kieltö.

1.4. Laki rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Rikoslain 33 luvun 13 §:n 1 momentissa säädetään rangaistus toiselle kuuluvan kalastus-

oikeuden loukkaamisesta. Lainkohdassa luetaan useita tämän rikoksen tunnusmerkistön toteuttavia tekoja ja mainitaan yhtenä niistä kalastamisen veteen kuuluvalla rauhoitetulla alueella.

Rauhoitusmääräyksillä ei pyritä suojaamaan yksityiselle kuuluvaa kalastusoikeutta, vaan asianomaisella vesialueella olevaa kenellekään kuulumatonta kalakantaa sinänsä. Määräykset on annettu siten yleisen edun ja kaikkien kalastajien hyväksi. Sen vuoksi luvatonta kalastamista rauhoitetulla alueella koskeva rangaistus-säännös ei hallituksen mielestä sovellu hyvin rikoslain 33 luvun 13 §:ään. Tämän johdosta ehdotetaan mainitun pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että siitä jätetään pois maininta luvattomasta kalastamisesta rauhoitetulla alueella. Momenttiin ehdotetaan samalla tehtäväksi vähäisiä kieliasua koskevia muutoksia.

Rauhoituspiiriä koskevia määräyksiä rikkoen suoritettu kalastus tulisi edelleenkin olemaan rangaistava teko. Tästä on otettu säännös kalastuslakiehdotuksen 107 §:ään joka sisältää rangaistusmääräyksiä muunlaisesta kuin yksityisen oikeutta loukaten suoritetusta sanotun laki-ehdotuksen vastaisesta kalastamisesta.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.

Kalastuslain uudistamisen johdosta on tarpeellista kumota kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annettu asetus, joka korvataan uudella kalastusasetuksella sekä valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä ja kalastamisesta valtiolle kuuluvissa kalavesissä annettu asetus, jonka sisältämät säännökset otettai-siin osittain uuteen kalastuslakiin, osittain uuteen kalastusasetukseen.

Kalastuslain uudistamisen yhteydessä tul-tai-siin lisäksi antamaan asetus kalastuspiireistä sekä asetus kalastusta ammattimaisesti harjoit-tavista pidettävästä rekisteristä.

3. Voimaantulo.

Säännökset on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian niiden tultua hyväksy-tyiksi. Koska kalastuslakiehdotus sisältää orga-

nisaatiouudistuksia, joiden toteuttaminen edellyttää laajoja hallinnollisia järjestelyjä sekä tarvittavien määrärahojen saamista valtion tulo- ja menoarvioon, säännöksiä ei voida saattaa voimaan heti hyväksymisen jälkeen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että jo ennen kalastuslain voimaantuloa voidaan ryhtyä tarpeellisiin valmistaviin toimenpiteisiin sen täytäntöönpanemiseksi.

4. Säättämisjärjestys.

Laki yleisestä kalastusoikeudesta on luonteeltaan kalastuslain säätämiseksi tarpeellinen val-

tuuslaki, joka on säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyssä järjestyksessä. Perustuslainsäätämisyjärjestystä vaativat kysymykset on tarkemmin käsitelty lain yksityiskohtaisissa perusteluissa kohdassa 1.1.

Jos laki yleisestä kalastusoikeudesta hyväksytään, voidaan kalastuslaki hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Kalastuslain säätämisyjärjestyksen valintaa on niin ikään käsitelty tarkemmin lain yksityiskohtaisissa perusteluissa 8 ja 9 §:n kohdalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki yleisestä kalastusoikeudesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Lailla voidaan säätää, että:

1) jokaisella kunnassa muutoin kuin tilapäisesti asuvalla on oikeus harjoittaa onkimista kunnassa olevilla vesialueilla sekä jokaisella alle 18 vuotiaalla henkilöllä oikeus harjoittaa onkimista ja pilkkimistä kaikkien kalastuspiirien alueilla;

2) jokaisella kunnassa muutoin kuin tilapäisesti on asuvalla on oikeus harjoittaa muiden, kuoreen, silakan ja kilohailin pyyntiä verkolla ja pintatruolilla meressä niillä kunnassa kylänrajain sisäpuolella olevilla vesialueilla, jotka sijaitsevat ulkosaaristossa tai aavaa selkää vastassa;

3) edellä 2 kohdassa tarkoitetuilla vesialueilla on jokaisella kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuvalla oikeus harjoittaa koukkukalastusta;

4) jokaisella kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuvalla on oikeus saada lupa harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta vesialueen omistajan määrämällä tavalla; sekä että

5) jos vesialueen käyttämättä jättäminen olennaisesti vaikeuttaisi vesistön kalakannan hoitoa tai sen kalataloudellista hyväksikäyttöä, alueen omistaja voidaan velvoittaa korvausta vastaan sallimaan sen käyttöön ottaminen.

2 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Tällä lailla kumotaan yleisen kalastusoikeuden laajentamisesta 28 päivänä syyskuuta 1951 annettu laki (504/51).

2.

Kalastuslaki.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku.

Yleiset säännökset.

1 §.

Kalastusta harjoitettaessa on pyrittävä vesialueiden mahdollisimman suureen pysyvään tuottavuuteen. Erityisesti on pidettävä huolta siitä, että kalakantaa käytetään hyväksi järkipärasesti ja ottaen huomioon kalataloudelliset näkökohdat, sekä huolehdittava kalakannan hoidosta ja lisäämisestä. Tällöin on vältettävä toimenpiteitä, jotka voivat vaikuttaa vahingollisesti tai haitallisesti luontoon tai sen tasapainoon.

2 §.

Kalastusoikeuden haltija on ensi kädessä velvollinen järjestämään kalastuksen ja kalakannan hoidon niin, että 1 §:ssä mainitut tavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon.

Valtiolle kuuluvien kalavesien ja kalastusten osalta on 1 momentissa säädetty velvollisuus sillä valtion viranomaisella, jonka hallinnassa vesialue tai kalastus on.

3 §.

Useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvan kalaveden osakkaat muodostavat kalastuskunnan, jonka toimielimiä ovat kalastuskunnan kokous ja johtokunta.

Kalatalouden edistämistä ja muiden 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamista varten vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista riippumatta kalastusalueisiin. Kalastusalueen hallinnon toimielimiä ovat sen valtuuskunta ja hallitus.

Valtion kalataloushallintoa hoitaa maa- ja metsätalousministeriö. Kalatalouden aluehallintoa varten maa on jaettu kalastuspiireihin.

4 §.

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään kalastusoikeudesta, koskee soveltuvin osin myös oikeutta pyytää rapuja. Helmisimpukan pyynnin kieltämisestä on säädetty erikseen.

Nahkiaisen pyynti luetaan kalastukseksi, ja se mitä tässä laissa säädetään kaloista, koskee,

jollei säännöksestä muuta ilmene, vastaavasti myös nahkiaista.

2 luku.

Kalastusoikeus.

5 §.

Oikeus harjoittaa kalastusta ja määrätä siitä kuuluu vesialueen omistajalle, jollei tätä oikeutta ole luovutettu toiselle tai jollei jäljempänä tässä laissa muuta säädetä. Oikeus kalastaa vesilain (264/61) 1 luvun 6 §:n 1 momentissa mainitun vesialueen rajan ulkopuolella olevalla tulvalueella, milloin se on veden peittämä, kuuluu vesialueen omistajalle.

6 §.

Yleisellä vesialueella meressä sekä Suomen kalastusvyöhykkeellä on jokaisella Suomen kansalaisella oikeus harjoittaa kalastusta. Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaisilla on tällä vesialueella oikeus kotitarve- ja virkistyskalastukseen.

Kalastuspiiri voi antaa järjestysmääräyksiä 1 momentissa tarkoitettun kalastuksen harjoittamisesta. Tällöin on erityisesti otettava huomioon, ettei muu kalastus saa kyseisellä alueella kohtuuttomasti haitata tai vaikeuttaa siellä ammattimaisesti harjoitettavaa pyyntiä taikka heikentää sen edellytyksiä.

Milloin ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen tarve sitä edellyttää, voi kalastuspiiri tällaisen kalastuksen harjoittamista varten vuokrata 1 momentissa tarkoitettulla vesialueella olevan lohen tai taimenen pyyntipaikan taikka antaa määrääjäksi luvan sen käyttämiseen.

7 §.

Yleisellä vesialueella järvessä on jokaisella järveen ulottuvassa kunnassa muutoin kuin tilapäisesti asuvalla oikeus harjoittaa onkimista, pilkkimistä ja muuta koukkukalastusta.

Muusta kalastuksesta 1 momentissa mainittu vesialueella päättää kalastusalueen valtuuskunta. Päätöstä tehtäessä on otettava huomioon erityisesti ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen tarpeet.

8 §.

Jokaisella kunnassa muutoin kuin tilapäisesti asuvalla on oikeus harjoittaa onkimista kunnassa kylänrajain sisäpuolella olevilla vesialueilla lukuun ottamatta lohi- tai siikapitoisten vesistöjen koskia ja virtapaikkoja sekä niitä vesialueita, joilla kalastaminen on muun säännöksen nojalla kielletty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu henkilö saa myös harjoittaa muikun, kuoreen, silakan ja kilohailin pyyntiä verkolla ja pintatruolilla meressä niillä kunnassa kylänrajain sisäpuolella olevilla vesialueilla, jotka sijaitsevat ulkosaa-ristossa tai aavaa selkää vastassa. Tällaisilla vesialueilla on myös jokaisella kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuvalla oikeus harjoittaa koukukalastusta, ei kuitenkaan pitkälläsiimalla eikä heittouistimella.

Mitä edellä on säädetty kylänrajain sisäpuolella olevista vesialueista, koskee sekä yhteisiä että jaettuja kalavesiä.

Tässä pykälässä tarkoitettua kalastusta ei saa harjoittaa niin, että kalaveden omistajan tai vuokraajan tavanomaisilla apaja- ja isorysäpaikoilla harjoittama kalastus estyy tai häiriintyy.

9 §.

Jokaisella kylässä muutoin kuin tilapäisesti asuvalla on oikeus saada lupa harjoittaa kotitarve- ja virkistyskalastusta vesialueen omistajan osoittamalla alueella ja hänen määräämällään tavalla. Tällaisen luvan saaja on velvollinen suorittamaan siitä vesialueen omistajalle kohtuullisen maksun. Jos maksun määrästä ei sovita, asia voidaan saattaa kalastuspiiriin ratkaistavaksi.

Onkimista ja pilkkimistä saa kalastuspiiriin alueella 8 §:n 1 ja 4 momentissa mainituin poikkeuksin harjoittaa henkilö, joka on suorittanut tähän kalastukseen mainitulla alueella oikeuttavan pilkintämaksun. Alle 18-vuotiaalla on kuitenkin oikeus pilkintämaksua suorittamatta harjoittaa onkimista ja pilkkimistä kaikkien kalastuspiirien alueella. Mitä tässä momentissa on sanottu onkimisesta ja pilkkimisestä, ei kuitenkaan koske kilpailuja tai muita vastaavia järjestettyjä tilaisuuksia, vaan niitä varten on saatava kalastusoikeuden haltijan lupa.

10 §.

Edellä 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lupia ei saa myöntää eikä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusta harjoittaa siten, että vesialueen omistajan, vuokramiehen tai sanotulla

alueella kalastusta ammattimaisesti harjoittavan mahdollisuus kalastusoikeutensa hyväksi käyttämiseen kohtuuttomasti vaikeutuu.

Vesialueen omistaja voi siirtää 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lupien antamisen ja maksujen perimisen kalastusalueen tehtäväksi.

Mitä 9 §:ssä ja tämän pykälän 2 momentissa on säädetty vesialueen omistajasta, koskee useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvan kalaveden osalta kalastuskuntaa.

11 §.

Jos 1 §:ssä mainitut tavoitteet tai erityiset syyt vaativat, on kalastuspiirillä oikeus määrättyllä alueella rajoittaa 8 §:ssä ja 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusta tai 9 §:n 1 momentissa mainittujen lupien myöntämistä taikka kieltää ne määräajaksi.

Kalastusalueen valtuuskunta voi vesialueen omistajan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan kalaveden tuoton pienuuden vuoksi tai muusta pätevästä syystä määrätä 1 momentissa tarkoitettua kiellon tai rajoituksen enintään kolmen kuukauden ajaksi. Milloin kiello tai rajoitus on tarpeen toistuvasti, määräys on alistettava kalastuspiiriin vahvistettavaksi.

12 §.

Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla siellä, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat sen hallinnassa. Tarkempia säännöksiä niiden käytöstä samoin kuin kalastuksen harjoittamisesta kylänrajain sisäpuolella valtiolle meressä ja sisävesissä kuuluvilla vesialueilla annetaan asetuksella, jolloin ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen ja paikallisen väestön etu on ensi sijassa otettava huomioon.

13 §.

Ylimuistoisella nautinnalla tai muulla perusteella laillisesti saatu erityinen oikeus kalastuspaikkaan tai kalastukseen toisen kylän rajain sisällä tahi kylänrajain ulkopuolella jää edelleen voimaan sellaisena kuin sitä on vanhastaan käytetty. Ylimuistoinen nautinta kalastuspaikkaan on kuitenkin voimassa ainoastaan, milloin paikalliset rajat voidaan luotettavasti osoittaa.

Jollei oikeutta kalastuspaikkaan tai kalastukseen toisen kylän vesialueella ole alueen piirirajaa käytäessä hyväksytty, on sitä koskeva kante pantava vireille yleisessä alioikeudessa kolmen vuoden kuluessa siitä, kun rajankäynti on saanut lainvoiman.

Milloin kalastusoikeudesta on tuomioistui-
men päätöksellä tai muutoin laillisesti mää-
rätty toisin kuin tässä laissa edellä on sää-
detty, sellaista määrystä on edelleen nouda-
tettava.

14 §.

Sillä, jonka omistamalla vesialueella toisella
on rasitteena kalastusoikeus, on valta lunastaa
tämä oikeus suorittamalla sen täysi arvo. Jollei
arvoa muutoin voida määrätä, katsotaan sen
vastaavan saadun saaliin perusteella laskettua
kaksikymmenkertaista viimeisten viiden vuoden
aikana harjoitetun kalastuksen keskimääräistä
vuotuista puhdasta tuottoa.

Lunastamista koskeva erimielisyys voidaan
saattaa riita-asiana vesioikeuden ratkaistavaksi.
Jos kalastusoikeuden arvosta ei sovita, tulee
vesioikeuden määräämän kahden esteettömän
henkilön ennen asian ratkaisemista toimittaa
sitä varten tarvittava arvioiminen.

Jos jollakin on aikaisemmin saavutettu oikeus
pitää isoarysää tai muuta siihen verrattavaa
sulkupydyistä lähempänä lohi- tai siikapitoisen
joen suuta kuin siitä on säädetty, tällaisen
oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan
sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä
säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jollei-
vät kalastuspiiri ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, kalastuspiiri voi saat-
taa asian hakemuksella vesioikeuden ratkaista-
vaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava
korvaus noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa
on säädetty.

3 luku.

Kalastusoikeuden vuokraaminen.

15 §.

Se, jolla on kalastusoikeus määrättyllä vesi-
alueella, voi antaa sen vuokralle. Kalastuskun-
nan oikeudesta antaa kalastusoikeus vuokralle
säädetään 63 §:ssä.

Kalastusoikeuden vuokraamisella tarkoitetaan
tässä laissa vesialueen vuokraamista kalastuksen
harjoittamista varten taikka muutoin maksua
vastaan tapahtuvaa oikeuden luovuttamista tiet-
tyyn kalastuspaikkaan tahi määrätyn kalalajin
pyydyttämiseen tai määrätynlaisen pyydyksen
käyttämiseen. Tässä tarkoitettuna maksuna ei
pidetä kalastukseen oikeuttavasta luvasta tai
lupatodistuksesta suoritettavaa maksua.

16 §.

Kalastusoikeutta vuokrattaessa on, milloin
edellytykset siihen ovat olemassa, otettava eri-
tyisesti huomioon ammattimaisesti harjoitetta-
van kalastuksen edut. Vuokraehtoja määrät-
täessä on pyrittävä siihen, että kalakantaa käy-
tetään hyväksi järkiperaisesti ja kalataloudel-
liset näkökohdat huomioon ottaen.

Milloin jonkin vesialueen käyttämättä jättä-
minen olennaisesti vaikeuttaisi vesistön kala-
kannan hoitoa tai sen kalataloudellista hyväk-
sikäyttöä taikka olisi esteenä nuotan vetämi-
selle tai muulle vesistössä käytetyn pyyntitavan
edellyttämälle vesialueiden yhdessä käyttämi-
selle, kalastusalueen hallitus voi kehottaa vesi-
alueen omistajaa antamaan sen vuokralle ammat-
timaisesti harjoitettavaa kalastusta varten.

Jollei vesialueen omistaja noudata 2 momen-
tissa mainittua kehotusta eikä sopimusta alueen
kalakannan kalataloudellisesti tarkoituksenmu-
kaisesta käyttämisestä muutoinkaan saada
aikaan, yleinen alioikeus voi kalastusalueen
hakemuksesta velvoittaa vesialueen omistajan
korvausta vastaan sallimaan 2 momentissa tar-
koitetun pyyntitavan edellyttämän alueen käyt-
töön ottamisen tai kustantamaan ne muut toi-
menpiteet, jotka ovat tarpeen vesialueen käyt-
tämättä jättämisestä johtuvien haitallisten seu-
rausten poistamiseksi.

17 §.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa tai sen nojalla
kalastusoikeuden vuokraamisesta säädetään, on
tällaisesta vuokraamisesta soveltuvin osin nou-
datettava, mitä maanvuokralaissa (258/66) on
säädetty alueen vuokraamisesta sanotun lain
72 §:n mukaiseen tarkoitukseen.

Valtiolle kuuluvien kalavesien ja kalastusten
vuokraamisesta on tämän lain säännösten lisäksi
voimassa, mitä siitä asetuksella säädetään.

18 §.

Yhteisen vesialueen osakas ei saa ilman
muiden osakkaiden suostumusta tehdä sopi-
musta hänelle sanotulla alueella kuuluvan ka-
lastusoikeuden vuokraamisesta. Muutoin on
voimassa, mitä osakkaiden päätävällä käyt-
ttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omai-
suuden osalta on muualla laissa säädetty.

Mitä 1 momentissa on sanottu, ei estä val-
tiota yhteisen vesialueen osakkaana, milloin
sen osuus on vähintään kaksi kolmasosaa sano-

tusta vesialueesta, vuokraamasta kalastus-
keutta, joka vastaa tätä osuutta tai sen osaa,
ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta taikka
paikkakunnan oloissa tärkeäksi katsottavaa vir-
kistyskalastusta varten.

19 §.

Kun kalastusoikeus annetaan vuokralle
ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta var-
ten, on vuokrasopimus tehtävä kirjallisesti ja
määräajaksi, vähintään viideksi ja enintään
kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Jos tällaisesta
kalastusoikeuden vuokrasta on sovittu suulli-
sesti, saa sopimuspuoli yleisessä alioikeudessa
vireille pantavalla kanteella vaatia tehtyä sopi-
musta vahvistettavaksi. Vahvistettu vuokrasopi-
mus on yhtä pätevä kuin laillisesti tehty kir-
jallinen vuokrasopimus.

Jos kalastusoikeudesta on tehty 1 momen-
tissa tarkoitettu vuokrasopimus, on vuokra-
miehellä, joka kalastusta harjoittaessaan on nou-
dattanut mitä 1 ja 2 §:ssä on säädetty, oikeus
sopimuksensa uudistamiseen. Vuokramies, jolta
tämä oikeus evätään tai joka on tyytymätön
uudistamista varten esitettyihin vuokraehtoihin,
voi saattaa asian kanteella yleisen alioikeuden
tutkittavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tai siinä
säädetyllä tavalla vahvistettu vuokrasopimus
on kiinnittämättömänäkin myös vesialueen
uutta omistajaa sitova, vaikkei alueen luovutus-
kirjaan olekaan otettu tästä erityistä määräystä.

20 §.

Vesialueen omistaja voi purkaa kalastusoi-
keutta koskevan vuokrasopimuksen tai jättää
sen uudistamatta, jos vuokramies muistutuk-
sesta huolimatta käyttää väärin kalastusoikeut-
taan, laiminlyö vuokramaksun suorittamisen
tai muutoin rikkoo sopimukseen tai tämän lain
1 ja 2 §:ään perustuvat velvollisuutensa.

Purkamista koskeva asia on erimielisyyden
sattuessa pantava vireille kanteella yleisessä
alioikeudessa.

4 luku.

Kalastuksen harjoittamiseen liittyvät oikeudet.

21 §.

Kalastusta ammattinaan harjoittavalla on val-
tiolle kuuluvilla meren rannoilla, saarilla ja
luodoilla, joita ei ole varattu muuhun käyttöön,

oikeus saada lääninhallituksen osoituksen mu-
kaan ja sen vahvistamin kohtuullisin ehdoin
vuokralle maa-alue kalastuksessa tarvittavia säi-
lytystiloja ja pyydysten kuivattamista sekä am-
matin harjoittamisessa välttämätöntä tilapäistä
majoittumista varten.

22 §.

Kalastusoikeuden haltijalla ja hänen apulai-
sillaan on, milloin se pyydysten laskemista,
nostamista ja kokemista varten on tarpeen, oi-
keus astua toisen maalle, ei kuitenkaan tontille,
rakennuspaikalle, puutarhaan eikä uimarannalle,
sekä panna pyydyksiään kuivamaan toisen ran-
nalle, paitsi edellä mainituille ja muille erityi-
seen käyttöön otetuille alueille ja viljelyksessä
olevalle maalle. Jos rannanomistaja on osoitta-
nut näihin tarkoituksiin sopivan paikan, ei
muuta aluetta saa niihin käyttää.

Rannanomistajan tulee osoittaa kalastusoikeu-
den haltijalle maansa kautta kulkuyhteys kala-
vedelle, jollei tämä muutoin voi sinne sopivasti
päästä, sekä tarvittaessa paikka veneen maalle
vetämistä ja kiinnittämistä varten.

Maanomistajalla on oikeus saada korvaus
edellä tässä pykälässä tarkoitettusta käyttöoikeu-
desta johtuvasta vahingosta ja haitasta. Jollei
käyttöoikeudesta tai korvauksesta sovita, asia
voidaan kanteella saattaa yleisen alioikeuden
ratkaistavaksi.

5 luku.

Kalan kulun ja kalakannan turvaaminen.

23 §.

Kalastusta harjoitettaessa on vältettävä toi-
menpiteitä, jotka estävät kalan pääsyn toisen
vesialueelle taikka rauhoituspiiriin tai muualle,
missä pyynti kalakannan turvaamiseksi on ra-
joitettu, taikka vaikeuttavat vaelluskalan liik-
kumista vesistössä tai kalakannan hoitoa.

24 §.

Joessa sekä vesilain 1 luvun 13 §:ssä tar-
koitetussa salmessa tai kapeikossa on pidettävä
valtaväylä auki kalan kulkua varten niin kuin
vesilaissa on säädetty.

Missä joki yhtyy mereen tai järveen, valta-
väylän jatkeena on kalaväylä, joka käsittää sy-
vimmällä kohdalla kolmanneksen kysymyksessä
olevan vesialueen leveydestä ja ulottuu niin

kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu.

Kysymys kalaväylän leveydestä ja sijainnista voidaan vesilain mukaisella hakemuksella saat-
taa vesioikeuden käsiteltäväksi. Vesioikeus voi,
milloin se kalan kulun turvaamiseksi on tar-
peen, hakemuksesta määrätä kalaväylän levey-
destä tai sijainnista toisin kuin edellä on sa-
nottu. Kalaväylän rajat voidaan selvittää ja mer-
kitä kartalle jakoasetuksen 230 §:ssä tarkoite-
tussa toimituksessa.

Milloin viranomainen on hakenut 3 momen-
tissa tarkoitettua toimitusta, suoritetaan toi-
mituskustannukset valtion varoista.

25 §.

Kalaväylän avoinna pitämisestä ja sulkemi-
sestä on voimassa, mitä vesilaissa on säädetty
valtaväylästä. Lukuun ottamatta pitkäsiimaa
ja muuta koukkupyydystä, joka valtaväylässä ei
haittaa kulkemista, on valtaväylä ja kalaväylä
myös pidettävä vapaana seisovista kalanpyydyk-
sistä. Valtaväylässä ja kalaväylässä tulee liik-
kuvallakin rihmapyydyksellä kalastaa siten, että
yli puolet väylän leveydestä on vapaana.

Aikaisemmin laillisesti saatu oikeus kiinteän
pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä jää
edelleen voimaan. Tällaisen oikeuden haltija
voidaan kuitenkin velvoittaa luopumaan sano-
tusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä
mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jol-
leivät kalastuspiiri ja oikeuden haltija pääse lu-
ovuttamisesta sopimukseen, kalastuspiiri voi saat-
taa asian hakemuksella vesioikeuden ratkaista-
vaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava
korvaus noudattaen, mitä 14 §:n 1 ja 2 mo-
mentissa on säädetty.

Kalastuspiiri voi myöntää luvan kiinteän
kalastuslaitteen pitämiseen tilapäisesti kalaväy-
lässä, milloin tällainen toimenpide ei vaaranna
kalan kulkua vesistössä.

26 §.

Kalatiessä sekä sadan metrin matkalla sen
tai kalan kulun turvaamiseksi rakennetun muun
laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen ka-
lastus kielletty.

Kalastusta ei saa harjoittaa voima- tai muu-
hun laitokseen vettä johtavassa kanavassa eikä
sadan metrin matkalla vesistön poikki rakenne-
tun padon alapuolella. Kalastuspiiri voi, milloin
kalakannan turvaaminen sitä edellyttää, kieltää
kalastuksen padon alapuolella pitemmältikin

kuin sadan metrin matkalla samoin kuin myös
patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvessä
tai muussa tekoaltaassa.

Laitteista, jotka ovat tarpeen kalojen estämi-
seksi joutumasta voima- tai muuhun laitokseen
vettä johtavaan kanavaan taikka vesijohtoon,
samoin kuin siitä, mitä vesistöön rakennettaes-
sa sekä vesistöstä vettä johdettaessa muutoinkin
on otettava huomioon kalakannan ja kalan ku-
lun turvaamiseksi sekä kalastuksen etujen suo-
jelemiseksi, säädetään vesilaissa.

Kalastuspiiri voi sopiviksi katsomillaan eh-
doilla myöntää helpotuksia kiellosta harjoittaa
kalastusta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla
alueilla.

27 §.

Mikäli vesilain säännöksistä ei muuta johdu,
saa pienehkön järven, jonka ainoastaan puro
yhdistää muuhun vesialueeseen, vesioikeuden
luvalla sulkea kalastusta ja kalakannan hoitoa
varten, jollei siitä ole toiselle mainittavaa hait-
taa. Samoin edellytyksin saa puron tai sen osan
sulkea mainittuja tarkoituksia tai kalanviljelyä
varten. Lupa voidaan korvauksetta peruuttaa
tai sen ehtoja muuttaa, jos sulkemisesta aiheu-
tuu muu kuin vähäiseksi katsottava vahingol-
linen seuraus, jota lupaa myönnettäessä ei ole
edellytetty. Sulkemisesta aiheutuva vahinko on
korvattava.

Tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan ve-
sioikeudessa vireille hakemuksella noudattaen,
mitä vesilaissa on säädetty.

28 §.

Asetuksella voidaan antaa pyydyksiä ja pyyn-
tipaikkoja koskevia tarkempia säännöksiä ka-
lan kulun turvaamiseksi muuallakin kuin 24—
27 §:ssä tarkoitetuilla vesialueilla.

6 luku.

Pyydykset ja pyynnin harjoittaminen.

Pyydykset.

29 §.

Kalastusta harjoitettaessa on vältettävä sel-
laisten pyydysten, laitteiden tai kalastustapojen
käyttämistä, jotka tarpeettomasti vahingoittavat
tai tuhoavat kaloja taikka vaarantavat kalakan-
nan säilymistä vesistössä.

30 §.

Kalastuksessa ei saa käyttää räjähdyksellä tai muulla tavoin aikaansaattua painetta eikä myöskään ampuma-aseita, huumausaineita, myrkyllisiä tai muutoin vesistöä pilaavia aineita eikä sähkövirtaa.

31 §.

Pyydysten rakennetta, käyttöaikaa ja käyttötapaa koskevia tarkempia säännöksiä voidaan antaa asetuksella.

32 §.

Langasta kudottujen pyydysten pienin sallittu silmäkoko eri kalalajien ja pyydysten osalta sekä silmäkoon mittaamistapaa säädetään asetuksella.

Kalastusalueen valtuuskunta voi antaa määräajaksi tiettyä vesialuetta koskevia määräyksiä, joiden mukaan silmäkoon jonkin kalalajin tai pyydyksen osalta tulee olla joko suurempi tai pienempi kuin asetuksessa on säädetty, jos 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttaminen sitä erityisesti vaatii.

Edellä 2 momentissa mainituista syistä kalastusalueen valtuuskunta voi myös määräajaksi kieltää muunkin kuin langasta kudotun, muutoin luvallisen pyydyksen käyttämisen tai sitä rajoittaa.

33 §.

Jos pyydykset voivat häiritä veneellä liikumista tai muuta vesistön luvallista käyttöä, ne on varustettava selvillä merkeillä siten kuin asetuksella säädetään. Kalastusaluksissa käytettävistä valoista ja merkkikuvioista on säädetty erikseen.

Yleisen kulkuväylän ulkopuolella olevan selvästi merkityn pyydyksen yli kulkeminen on kielletty, eikä konevoimalla kulkeva alus tai puutavaralautta saa tulla viittäkymmentä metriä lähemmäksi tällaista pyydystä, ellei se väylän ahtauden takia ole välttämätöntä.

Rauhoitusajat ja pienimmät mitat.

34 §.

Kalojen ja ravun rauhoitusajoista säädetään asetuksella.

Sinä aikana, jona jokin kalalaji tai rapu on rauhoitettu, ei vedessä saa pitää pyydystä, joka on sen pyyntiä varten tehty tai erityisesti siihen sopiva.

35 §.

Asetuksella säädetään ne pienimmät mitat, jotka luonnonvesistä pyydettyjen kalojen ja rapujen tulee täyttää.

Kalastusalueen valtuuskunta voi määrättyllä vesialueella tietyksi ajaksi määrätä 1 momentissa tarkoitetun mitan jonkin kalalajin tai ravun osalta suuremmaksi kuin asetuksella säädetään, jos 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttaminen sitä erityisesti vaatii.

36 §.

Kala tai rapu, joka sen rauhoitusajana on saatu muun pyynnin yhteydessä, samoin kuin alamittainen kala tai rapu on, jollei se ole sanottavasti vahingoittunut, laskettava viipymättä takaisin veteen.

Itämeren alueella on kaikki ajosiimasta tai -verkosta saadut lohet, jotka siellä voimassa olevien säännösten tai määräysten mukaan ovat alamittaisia, laskettava takaisin veteen.

Pyyntirajoitukset.

37 §.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on erityisistä syistä oikeus tiettyä vesistöaluetta tai sen osaa varten määräajaksi tai toistaiseksi antaa asettamallaan ehdoilla lupa tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa taikka kalastuspiirin tai kalastusalueen valtuuskunnan päätöksellä:

1) kielletyn pyydyksen tai kalastustavan käyttämiseen;

2) rauhoitetun kalan tai ravun pyydystämiseen sen rauhoitusajana; taikka

3) säädettyä tai määrättyä mittaa pienemmän kalan tai ravun pyydystämiseen.

Milloin tietyllä vesialueella vallitsevat erityiset olosuhteet tai tärkeät kalakannan hoitoon liittyvät näkökohdat sitä edellyttävät, kalastuspiiri voi määräajaksi kieltää tietynlaisen pyydyksen tai kalastustavan käyttämisen sanotulla alueella.

38 §.

Maa- ja metsätalousministeriö voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä tai muuta kalaveden hoitoon liittyvää tarkoitusta varten antaa määräämillään ehdoilla ja kalastusoikeuden haltijan suostumuksella määräajaksi luvan pyydyttää kaloja tai rapuja tämän lain taikka sen nojalla annetuista säännöksistä tai

määräyksistä poiketen. Tällaista lupaa ei saa siirtää toiselle.

39 §.

Kalastusta harjoitettaessa on vältettävä kaikkea sellaista, joka voi aiheuttaa rannan omistajalle tai haltijalle tarpeettomasti haittaa tai häiriötä. Edellä 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua onkimista ja 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua onkimista ja pilkkimistä ei saa ilman erityistä oikeutta harjoittaa viittäkymmentä metriä lähempänä selvällä merkillä varustettua, pyynnissä olevaa kiinteää tai verkkopyydystä eikä niin lähellä toisen asuttua rantaa, laituria, uimarantaa, jäätietä tai muuta niihin verrattavaa aluetta, että siitä aiheutuisi edellä tarkoitettu seuraus. Tässä laissa tarkoitettua onkimista ja pilkkimistä harjoitettaessa on vältettävä aiheuttamasta haittaa tai häiriötä vesialueella harjoitettavalle muulle kalastukselle.

40 §.

Milloin yhdistykselle tai muulle yhteisölle kuuluu vesialueen osakkaana tai osakkaalle kuuluvan oikeuden haltijana kalastusoikeus jakamattomalla vesialueella, sen tulee järjestää kalastuksen harjoittaminen tällä alueella siten, ettei sanottua oikeutta luvattomasti ylitetä.

Apaja.

41 §.

Jos useat tahtovat käyttää yhteistä nuotta-apajaa eikä kalastus ole mahdollista samanaikaisesti tai erityisesti järjestetty, vedetään apaja viivyttämättä saapumisjärjestyksessä.

42 §.

Milloin talvinuotta-apajan vetokuntoon saataminen on aiheuttanut nuottakunnalle muutakin työtä kuin uittoavantojen tekemistä, nuottakunta on oikeutettu saamaan muilta, jotka käyttävät samaa apajaa, kohtuullisen korvauksen.

7 luku.

Rauhoituspiiri.

43 §.

Kalastusalueen valtuuskunta voi 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi, jollei muita keinoja ole sopivasti käytettävissä, perustaa enintään kymmeneksi vuodeksi rauhoitus-

piirin vesialueelle, jossa arvokkaat kalalajit kutevat tai oleskelevat tai jota ne käyttävät kulkutiensä.

Rauhoituspiirin perustamista koskevassa päätöksessä on tarpeen mukaan määrättävä:

1) minä aikana ja millä tavalla kalastus on rauhoituspiirissä rajoitettu;

2) ettei rauhoituspiirissä saa ottaa pohjasta kiveä, soraa tai muuta ainetta; sekä

3) ettei rauhoituspiirissä saa uittaa puutavaraa, kulkea tai tehdä muutakaan sellaista, mikä häiritsee kaloja.

Rauhoituspiiriä perustettaessa ja 2 momentissa mainittuja määräyksiä annettaessa on huolehdittava siitä, että ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen edut voidaan riittävästi turvata ja ettei uittoa tai kulkemista vesistössä kokonaan estetä eikä vesistön muutakaan hyväksikäyttöä vaikeuteta enempää kuin rauhoituspiirin tarkoitus välttämättömästi vaatii.

Rauhoituspiiriä koskevia määräyksiä voidaan tarvittaessa muuttaa.

44 §.

Rauhoituspiirin perustamista ja määräysten muuttamista koskeva kalastusalueen valtuuskunnan päätös on alistettava kalastuspiirin vahvistettavaksi.

Jos vesialueen omistaja menettää huomattavassa määrin mahdollisuutensa käyttää kalastusoikeuttaan rauhoituspiiriin kuuluvalla vesialueella, kalastuspiirin on suoritettava hänelle valtion varoista menetystä vastaava korvaus, joka määrätään vahvistamispäätöksen yhteydessä.

45 §.

Rauhoituspiirin rajat voidaan tarvittaessa selvittää toimituksessa, jonka maanmittausinsinööri suorittaa kalastusalueen hallituksen hakemuksesta. Toimituksen kustannukset maksetaan, jollei valtio ota niitä suorittaakseen, kalastusalueen varoista.

Kalastusalueen hallitus on tarpeen mukaan velvollinen huolehtimaan siitä, että rauhoituspiirin rajat on asianmukaisesti merkitty.

Rauhoituspiiriin käyttöä koskevista rajoituksista on kalastusalueen hallituksen tiedotettava noudattamalla, mitä julkisista kuulutuksista on säädetty, sekä tarpeen mukaan sijoittamalla ilmoitustauluja rauhoitetun vesialueen ympäristöön. Kalastusalueen hallituksen on myös huolehdittava edellä mainittujen rajoitusten noudattamisen valvonnasta.

46 §.

Jos kalastusalueen hallitus pitää tarpeellisena rauhoituspiirin edelleen pysyttämisen tai siirtämisen toiseen paikkaan, sen tulee tehdä tästä ehdotus vähintään kolme kuukautta ennen 43 §:n 1 momentissa mainitun määräajan päättymistä kalastusalueen valtuuskunnalle. Piirin pysyttämistä tai siirtämistä koskeva päätös on niin ikään tehtävä 43 §:ssä tarkoitetuksi määrääjäksi.

Rauhoituspiiri voidaan lakkauttaa kalastusalueen valtuuskunnan päätöksellä. Päätös tulee voimaan kun valtuuskunta on siitä tiedottanut noudattaen, mitä julkisista kuulutuksista on säädetty.

Rauhoituspiirin lakkaaminen poistaa alueen käyttöä koskevat rajoitukset.

47 §.

Milloin kaavoituksen toteuttamista, liikenneolojen järjestelyä tai muuta tärkeätä yleistä tarkoitusta varten rauhoituspiiri olisi osaksi tai kokonaan lakkautettava tai sen käyttöä koskevia rajoituksia muutettava eikä kalastusalueen valtuuskunta ole suostunut tätä tarkoittavaan esitykseen, voi asianomainen viranomainen hakea vesioikeudelta piiriin lakkauttamista.

Lakkautettuun rauhoituspiiriin kuuluvaa aluetta ei saa uudelleen määrätä rauhoituspiiriksi, ellei vesioikeus olosuhteiden muututtua kalastusalueen hakemuksesta anna siihen lupaa.

Vesioikeuden tässä pykälässä tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta vain lakkauttamista hakenut viranomainen sekä kalastusalue.

8 luku.

Kalastuskunta.

Tehtävät ja järjestäytyminen.

48 §.

Kalastuskunnan tulee, jollei jokin asia kuulu kalastusaluehallinnon alaan tai viranomaisen käsiteltäviin, järjestää alueellaan kalastuksen harjoittaminen ja kalakannan hoito ottamalla huomioon, mitä 1 ja 2 §:ssä ja tässä laissa muutoin on säädetty. Lisäksi kalastuskunnan tulee suorittaa sille kalastusaluehallinnon piirissä kuuluvat ja tässä laissa säädetty muut tehtävät.

Kalastuskunnan tehtävien siirtämisestä kalastusaluehallinnolle säädetään 64 §:ssä.

49 §.

Kalastuskunnan on järjestäydyttävä ja hyväksyttävä itselleen säännöt, jotka alistetaan kalastuspiirin tarkastettaviksi. Milloin yhteisen kalaveden merkitys on vähäinen tai siihen on muu erityinen syy, kalastuspiiri voi kuitenkin vapauttaa kalastuskunnan järjestäytymisestä. Kalastuskunnalle kuuluvista asioista on osakkaiden tällöin yhteisesti päätettävä taikka uskottava niiden hoitaminen valtuuttamalleen toimitsijamiehelle.

Jollei kalastuskunta ole järjestäytynyt, mutta sen osakkaat ovat eräistä yhteisistä alueista ja niihin verrattavista etuuksista annetun lain (204/40) mukaisesti sopineet vesialueen hallinnon järjestämisestä tai alue on asetettu uskotun miehen hallintoon, kalastuskunnalle kuuluvat tehtävät voi suorittaa mainitun lain mukainen hallintoelin.

50 §.

Kunnanhallituksen puheenjohtajan määräämä pätevä henkilö kutsuu kalaveden osakkaat kokoukseen päättämään kalastuskunnan järjestäytymisestä.

Kokouskutsun sisällöstä ja sen tiedottamisesta kalaveden osakkaille on vastaavasti voimassa, mitä on säädetty eräistä yhteisistä alueista ja niihin verrattavista etuuksista annetun lain 4 §:ssä. Kokouksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan kunnan varoista ja kunta on oikeutettu perimään kustannukset kalastuskunnalta. Jos kaikki osakkaat kokoontuvat ilman kokouskutsua, on kokous kuitenkin päätösvaltainen.

51 §.

Kun kalastuskunta on järjestäytynyt, se voi tehdä sitoumuksia, hankkia irtainta omaisuutta sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimessa ja muun viranomaisen luona yhteisen kalaveden käyttöä ja hoitoa koskevissa asioissa.

Kalastuskunnan kokous ja johtokunta.

52 §.

Kalastuskunnan päättävävaltaa käyttää kalastuskunnan kokous. Kalastuskunnan varsinainen kokous pidetään ainakin kerran vuodessa.

Kalastuskunnan kokouksen kutsuu koolle johtokunnan esimies tai hänen estyneenä ollessaan varaesimies. Kokouksessa ei saa ratkaista asiaa, josta kokouskutsussa ei ole ilmoitettu.

Kokouksen koollekutsumistavasta, asiain käsitteystä kokouksessa sekä pöytäkirjan pitämisestä määrätään kalastuskunnan säännöissä.

53 §.

Kalastuskunnan osakkaat kutsutaan ilmoitettua asiaa varten ylimääräiseen kokoukseen, jos osakkaat, joiden yhteinen äänimäärä edustaa vähintään kymmenesosaa kalastuskunnan koko äänimäärästä, sitä pyytävät tai jos se on tarpeen 67 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen käsittelemistä varten.

Jollei kokousta ole pidetty kuukauden kuluessa siitä, kun johtokunnan esimies sai todistettavasti tiedon 1 momentissa tarkoitetusta pyynnöstä tai 1 momentissa mainittu oikaisuvaatimus hänelle esitettiin, kalastuspiiri voi sille tehdystä hakemuksesta ja varattuaan johtokunnan esimiehelle tilaisuuden tulla kuulluksi oikeuttaa jonkun hakijoista tai oikaisuvaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

54 §.

Kalastuskunnan kokouksessa on kullakin osakkaalla vesialueosuutensa mukainen äänimäärä, jolleivät kaikki kokouksessa läsnä olevat osakkaat toisin sovi tai kalastuskunnan säännöissä ole muuta määrätty. Kokouksessa ei kuitenkaan kukaan saa äänestää enemmällä kuin puolella läsnä olevien yhteenlasketusta äänimäärästä.

Kokouksessa voi osakasta edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Kukaan ei saa kuitenkaan esiintyä useamman kuin yhden osakkaan asiamiehenä.

55 §.

Jolleivät osakkaiden vesialueosuudet ole tiedossa tai jos niistä kalastuskunnan kokouksessa ilmenee erimielisyyttä, kokouksen tulee pyytää maanmittauskonttorilta nämä osuudet osoittava luettelo. Luettelosta ei peritä maksua.

Jos luetteloa ei voida antaa maanmittauskonttorissa olevien tietojen perusteella, se on, jollei jakolain 231 b §:ssä mainittua jaon täydentämistä osuuksien selvittämiseksi suoriteta, laadittava paikalla pidettävässä toimituksessa, josta on voimassa, mitä jakoasetuksen 230 §:ssä on säädetty.

Luettelon laatimista voi hakea kalastuskunta tai sen osakas. Laatimisesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan kalastuskunnan varoista. Osakkaan on kuitenkin suoritettava kustannuk-

set, jos hän on aiheettomasti hakenut luettelon laatimista.

56 §.

Kalastuskunnan kokouksen päätökseksi katsotaan, jollei kalastuskunnan säännöissä toisin määrätä tai jäljempänä toisin säädetä, se mielpide, jota enemmistö on kannattanut. Äänen jakautuessa tasan tulee päätökseksi pääluvun mukaan lasketun enemmistön mielpide. Jos äänet myös täten laskien menevät tasan, ratkaisee äänestyksen tuloksen puheenjohtajan ääni.

Kalastuskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelta äänestykseen osaa ottaneiden käytettävissä olevasta yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista:

1) milloin kysymys on vesialueen käyttämisestä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas itse tai se, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan, kalastaa vesistöissä;

2) jos asia koskee osakkaiden suoritettavaksi tarkoitetun maksun määräämistä tahi osakkaiden pyydysyksikköjen jakamista vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla; tai

3) jos asia koskee kalastuskunnan tehtävien siirtämistä kalastusalueen suoritettaviksi.

Kalastuskunnan sääntöjen muuttamista tarkoitettava asia on käsiteltävä kahdessa kalastuskunnan kokouksessa ja siitä tehty päätös on alistettava kalastuspiirin tarkastettavaksi.

57 §.

Kalastuskunta valitsee keskuudestaan itselleen johtokunnan sekä yhden sen jäsenistä johtokunnan esimieheksi ja yhden varaesimieheksi. Johtokunnan jäsenten toimikausi on kaksi vuotta siten, että kalastuskunnan säännöissä määrättävällä tavalla puolet jäsenistä on kunkin vuonna erovuorossa. Esimies ja varaesimies valitaan vuodeksi kerrallaan.

Kalastuskunta, johon kuuluu enintään viisi osakasta, voi kuitenkin toimia ilman johtokuntaa, jolloin kalastuskunnan kokous hoitaa johtokunnalle kuuluvat tehtävät ja kokouksesta on muutoinkin voimassa, mitä johtokunnasta on säädetty. Kalastuskunnan kokous valitsee tällöin kalastuskunnalle esimiehen ja varaesimiehen.

58 §.

Johtokunnan tehtävänä on, noudattaen tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä:

- 1) johtaa kalastuskunnan toimintaa;
- 2) valvoa kalastuskunnan etua;
- 3) tehdä kalastuskunnan kokoukselle kalastuskunnan toimintaa koskevia ehdotuksia;
- 4) panna täytäntöön kalastuskunnan kokouksen päätökset sekä huolehtia niiden tiedottamisesta;
- 5) huolehtia kalastuskunnan taloudenpidosta ja omaisuudesta;
- 6) edustaa kalastuskuntaa kalaveden käyttöä ja hoitoa koskevissa asioissa yksityistä osakasta ja kolmatta henkilöä kohtaan; sekä
- 7) valvoa kalastuskunnan sääntöjen ja päätösten noudattamista.

59 §.

Haasteen tai julkisen viranomaisen määräyksen tahi tiedonannon on katsottava tulleen kalastuskunnan ja sen johtokunnan tiedoksi, kun se on laillisessa järjestyksessä toimitettu kalastuskunnan esimiehelle tai varaesimiehelle. Näiden on huolehdittava, että asia hyvissä ajoin saatetaan osakasten tietoon.

Maksut ja kalavesien käyttö.

60 §.

Kalaveden hoitoa tarkoittavien toimenpiteiden kustannuksia ja muita kalastuskunnan menoja varten voidaan kalastuskunnan osakkaiden suoritettavaksi määrätä kunkin vesialueosuutta vastaava tai kalastuskunnan säännöissä vahvistetun muun perusteen mukainen maksu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä ja sen maksuunpanosta valittaa siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

61 §.

Oikeus yhteisen kalaveden käyttöön määräytyy pyydysyksikköjen perusteella, jolloin kalaveden pyydysyksikköjen kokonaismäärää jaettaessa on otettava huomioon sen osakkaat sekä muut, joilla on oikeus harjoittaa kalastusta sanotulla vesialueella. Erilaisten pyydysten yksikköarvot määrätään kalastuskunnan kokouksessa, jollei sitä ole säännöissä vahvistettu.

62 §.

Jollei yhteisen kalaveden käytöstä muuta päätetä, jakautuvat osakkaiden osalle tulevat pyydysyksiköt näiden kesken vesialueosuuksien mukaisesti. Kalastuskunta voi antaa tarkempia määräyksiä osakkaille kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä.

63 §.

Oikeus kalastaa yhteisessä kalavedessä voidaan antaa vuokralle kalastuskunnan kokouksen päätöksellä. Tällöin on ensi sijassa pyrittävä edistämään ammattimaisesti harjoitettavaa kalastusta. Kalastuskunnan kokouksessa voidaan myös päättää, että kalavettä käytetään toisin kuin siten, että kukin osakas itse tai se, joka laillisesti käyttää hänen oikeuttaan, harjoittaa tällä vesialueella kalastusta. Näin saatu tulo, mikäli sitä ei tarvita kalastuskunnan menoihin, jaetaan osakkaiden kesken heidän vesialueosuksiensa mukaan, jolleivät kaikki osakkaat toisin sovi.

Mitä 16 §:n 2 momentissa on säädetty vesialueen omistajasta, koskee yhteisen kalaveden osalta kalastuskuntaa.

Kalastuskunnan kokouksen päätöksellä voidaan, jollei osakkaiden yhdenvertaisuutta loukata, rajoittaa osakkaan oikeutta sallia toisen henkilön käyttää hänelle osakkaana kuuluvaa kalastusoikeutta tai osaa siitä.

64 §.

Kalastuskunnan kokous voi päättää, että sille kuuluvat tehtävät, jotka koskevat kalakannan hoitoa ja kalastuksen järjestämistä, jollaisena pidetään myös 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua lupien antamista ja maksujen perimistä, siirretään kalastusalueelle. Päätös voidaan tehdä määräajaksi tai toistaiseksi.

Kun siirtämistä koskeva päätös on tehty, kalastuskunnan ja kalastusalueen kesken suoritetaan selvittely, jossa päätetään tehtävien rajaamisesta ja suorittamistavasta sekä tulojen ja kustannusten jakamisesta. Kalastusalueen tulee ottaa siirrettäviksi päätetyt tehtävät suorittaakseen, mikäli se kalastusalueen hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista. Siirtämistä tarkoittava kalastuskunnan kokouksen päätös katsotaan valtuutukseksi, jonka perusteella kalastusalue voi siirrettävissä asioissa toimia kalastuskunnan puolesta.

65 §.

Osakasta tai muuta henkilöä, joka on syylistynyt kalastusta koskevien säännösten ja

määräysten rikkomiseen tai merkittävässä määrin laiminlyönyt hänelle 1 ja 2 §:n mukaan kuuluvat velvollisuudet, voidaan kalastuskunnan johtokunnan päätöksellä määrääjäksi, enintään kahdeksi vuodeksi, kieltää käyttämästä oikeuttaan kalastaa kalastuskunnan kalavedessä. Päätöstä on noudatettava, kun se on annettu asianomaiselle tiedoksi.

Se, jolta on kielletty kalastusoikeuden käyttäminen, voi hakea kalastuspiiriltä kiellon kumoamista. Kalastuspiiri voi kumota kiellon, jos perusteita kiellon voimassa pitämiseen ei ole.

Oikeudenkäynti ja päätöksen oikaiseminen.

66 §.

Johtokunta ei saa ilman kalastuskunnan kokouksen päätöstä panna vireille kalavettä koskevaa oikeudenkäyntiä, ellei tällaista oikeutta ole kalastuskunnan säännöissä johtokunnalle uskottu. Päätöstä vastustanut osakas on velvollinen osallistumaan oikeudenkäynnin kustannuksiin enintään sillä määrällä, joka vastaa hänelle kalaveden osakkaana oikeudenkäynnistä tullutta etua.

Milloin johtokunta tai kalastuskunnan kokous päättää, ettei kalavettä koskevaan oikeudenkäyntiin ryhdytä, osakkaalla on kuitenkin oikeus ajaa kannetta asiassa. Mitä siten voiteaan, tulee kalastuskunnan hyväksi, ja kukin osakas on saamansa edun arvoon asti velvollinen ottamaan osaa oikeudenkäynnistä aiheutuneisiin kustannuksiin.

Milloin korvausta tuomitaan tai määrätään maksettavaksi vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, joka luvattomasti tai laillisen luvan nojalla suoritetusta toimenpiteestä aiheutuu yhteiselle kalavedelle, siinä harjoitetulle kalastukselle tai kalakannan hoidolle, voidaan tällainen korvaus määrätä suoritettavaksi kalastuskunnalle käytettäväksi sanotun vahingollisen seurauksen ehkäisemistä tai vähentämistä tarkoittaviin tai muihin kalastuksen hyväksi suoritettaviin toimenpiteisiin.

67 §.

Kalastuskunnan osakas, joka katsoo, että kalastuskunnan kokouksen tai johtokunnan päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai kalastuskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan tahi on väärin merkitty kokouksen tai johtokunnan pöytäkirjaan, voi kalastuskunnan kokoukselta vaatia päätöksen tai merkin-

nän oikaisemista. Oikaisuvaatimus on esitettävä johtokunnan esimiehelle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä kun osakas sai päätöksestä tiedon. Tarvittaessa on ylimääräinen kokous kutsuttava koolle oikaisuvaatimusta käsittelemään.

Jollei oikaisuvaatimus johda sen esittäjää tyydyttävään tulokseen, hän voi moittia vaatimuksesta annettua päätöstä kanteella, joka on pantava vireille kalastuskuntaa vastaan yleisessä alioikeudessa kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun asia on kalastuskunnan kokouksessa käsitelty.

9 luku.

Kalastusalue.

Kalastusaluejako.

68 §.

Kalastusalue käsittää yhden tai useamman kunnan. Sen tulee muodostaa sellainen kalataloudellisesti yhtenäinen alue, jonka kalastusoloja järjestettäessä on asianmukaista soveltaa yhtenäisiä toimenpiteitä.

Kalastusaluejako ei koske meressä ulapan rannalla ja saariston ulkopuolella olevaa yhteistä vesialuetta siltä osin kuin 1 §:ssä mainitut tavoitteet eivät vaadi alueen sisällyttämistä kalastusaluejakoon. Tällaisen vesialueen osalta suorittaa kalastusaluehallinnolle kuuluvat tehtävät asianomainen kalastuspiiri noudattaen soveltuvin osin tämän luvun säännöksiä.

Jaon ulkopuolelle voidaan myös jättää joki tai puro, jolla on ainoastaan vähäinen kalataloudellinen merkitys, samoin kuin sellainen yhden tilan alueella oleva järvi tai lampi, joka on umpinainen tai jonka yhdistää muuhun vesistöön ainoastaan oja tai puro, jota myöten kala ei sanottavasti kulje.

69 §.

Vesialueen jaon kalastusalueisiin ja alueiden rajat vahvistaa kalastuspiiri. Ehdotuksen kalastusaluejaoksi ja alueiden rajoiksi valmistelee kussakin kalastuspiirissä maa- ja metsätalousministeriön asettama lautakunta, jonka kokoonpanosta säädetään asetuksella. Lautakunnan tulee valmistelutyönsä aikana kuulla kalastusalan järjestöjä sekä tarpeen mukaan viranomaisia.

Lautakunnan tulee toimittaa ehdotuksensa viipymättä asianomaiselle kalastuspiirille, jonka tulee toimittaa ehdotus pidettäväksi sitä kos-

kevan kuulutuksen jälkeen kolmen kuukauden ajan julkisesti nähtävänä niissä kunnissa, joiden alueilla olevia vesialueita ehdotus koskee. Sanotun ajan kuluessa vesialueiden omistajilla, kalastusoikeuden haltijoilla, kunnilla sekä muilla, joita asia koskee, on oikeus esittää kalastuspiirille huomautuksensa ehdotuksesta.

Milloin olosuhteiden muuttuminen tai erityiset syyt sitä edellyttävät, kysymys kalastusalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalastusalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta voidaan saattaa kalastuspiiriin ratkaistavaksi. Tätä tarkoitettavan hakemuksen kalastuspiirille voi tehdä kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija.

Toimielimet.

70 §.

Päätävältä kalastusalueetta koskevissa asioissa käyttää kalastusalueen valtuuskunta. Valtuuskunnan jäsenten toimikausi on neljä vuotta. Jäsenet valitaan, noudattaen kalastusalueen ohjesäännön määräyksiä, seuraavasti:

1) kukin kalastuskunta valitsee yhden jäsenen;

2) kuhunkin kylään tai yksinäistaloon kuuluvan vesialueen omistajat, jotka eivät muodosta kalastuskuntaa, valitsevat kokouksessaan yhden jäsenen;

3) asianomaiset valtion viranomaiset määräävät:

a) valtion metsämaiden äärellä kylänrajain sisäpuolella sijaitsevien, tiloihin kuulumattomien vesialueiden osalta yhden jäsenen; ja

b) kalastusalueeseen kuuluvien yleisten vesialueiden osalta yhden jäsenen;

4) kalastusalueella toimivat ammattikalastajien paikalliset järjestöt nimeävät kukin edustajansa jäseneksi valtuuskuntaan; jollei alueella ole edellä tarkoitettuja järjestöjä, kalastusalueella toimiva asetuksella erikseen säädettävä kalastusalan neuvontatyötä hoitava toimielin nimeää kalastusta ammattinaan harjoittavien edustajaksi yhden jäsenen;

5) kalastusalueella toimivat, asetuksella erikseen säädettävät virkistyskalastajien eduista huolehtivat järjestöt asianomaisia paikallisia toimielimiä kuultuaan, nimeävät virkistyskalastusta harjoittavien edustajaksi yhden jäsenen; sekä

6) sen mukaan kuin kalastusalueen ohjesäännössä määrätään, valtuuskuntaan kuuluu

asiantuntijajäsenenä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua neuvontatyötä hoitavan toimielimen edustaja.

Valtuuskunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Milloin valtuuskunnan jäsen kesken toimikauttaan eroaa tai tulee estyneeksi tehtävää hoitamasta, valitaan hänen tilalleen uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

71 §.

Milloin 70 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen jäsenten lukumäärä sellaisen kalastusalueen valtuuskunnassa, joka käsittää huomattavilta osin myös kyliin tai tiloihin kuuluvia vesialueita, jäisi alle kolmanneksen valtuuskunnan jäsenten yhteismäärästä, voivat kalastuskunnat sekä 70 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitut vesialueen omistajat kalastusalueen ohjesäännössä tarkemmin määrättävällä tavalla yhdessä valita valtuuskuntaan niin monta jäsentä, että kalastuskuntia ja vesialueiden omistajia edustavien jäsenten määrä on vähintään kolmannes valtuuskunnan jäsenmäärästä.

Milloin 70 §:n 1 momentin 3 kohdan a alakohdassa mainitut vesialueet ovat useamman kuin valtion yhden viranomaisen hallinnassa ja hoidossa, maa- ja metsätalousministeriö määrää näiden vesialueiden osalta jäsenet muita tässä tarkoitettuja viranomaisia kuultuaan.

72 §.

Kalastusalueen valtuuskunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa on säädetty:

1) hyväksyä kalastusalueen ohjesääntö ja esittää se kalastuspiiriin vahvistettavaksi;

2) valita kalastusalueen hallitus;

3) käsitellä kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman vahvistamista, muuttamista ja soveltamista koskevat asiat;

4) antaa tämän lain säännöksiin perustuvia määräyksiä kalastuksen harjoittamisesta;

5) päättää rauhoituspiiriin perustamisesta ja lakkauttamisesta, piiriä koskevien määräysten muuttamisesta sekä aikaisemman lainsäädännön voimassa ollessa perustettujen rauhoituspiirien pysyttämisestä;

6) vahvistaa kalastusalueetta varten vuotuisen toiminta- ja varainkäyttösuunnitelma sekä 83 §:n säännökset huomioon ottaen päättää toimintaa varten kannettavista maksuista;

7) käsitellä hallituksen toimintaa ja varojen käyttöä koskeva kertomus edelliseltä toimintavuodelta ja päättää siitä ehkä aiheutuvista toimenpiteistä;

8) käsitellä valtuuskunnan tai hallituksen päätöksen oikaisemista koskeva asia, joka 85 §:n mukaisesti on saatettu valtuuskunnan käsiteltäväksi; sekä

9) käsitellä muut kalastusalueen ohjesäännön mukaan valtuuskunnalle kuuluvat asiat.

Ellei tämän lain säännöksistä muuta johdu tai kysymys ole 64 §:ssä tarkoitetusta tehtävästä, valtuuskunta ei saa ottaa käsiteltäväkseen asia, joka koskee oikeutta vesialueeseen tai kalastuksen harjoittamiseen taikka tällaisen oikeuden perustetta ja sisältöä.

73 §.

Kalastuspiiri kutsuu kalastusalueiden valtuuskunnat ensimmäiseen kokoukseen sen jälkeen kun vesialueiden jako kalastusalueisiin ja alueiden rajat on vahvistettu.

Kalastuspiiri ja kalastusalueen hallitus voivat pyytää kunnanhallitusta hankkimaan sille ne tiedot, jotka ovat tarpeen valtuuskunnan jäsenten vaalien toimittamista varten. Maanmittausviranomaisten tulee tarvittaessa antaa virka-apua vesialueiden oikeudellisen aseman selvittämiseksi.

74 §.

Kalastusalueen valtuuskunta kokoontuu puheenjohtajansa tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajansa kutsusta varsinaisiin kokouksiin vähintään kerran vuodessa sekä tarvittaessa ylimääräisiin kokouksiin.

Ylimääräinen kokous on kutsuttava koolle, milloin vähintään kolme valtuuskunnan jäsentä pyytää sitä kirjallisesti ilmoittamaansa asiaa varten tai se on tarpeen 85 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen käsittelemistä varten.

75 §.

Valtuuskunnan kokouksessa on jokaisella jäsenellä yksi ääni. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä, jollei 2 momentista muuta johdu. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

Milloin asia koskee ohjesäännön hyväksymistä tai 83 §:ssä tarkoitettujen maksujen määräämistä, vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa kokouksessa läsnä olevista valtuuskunnan jäsenistä. Käyttö- ja

hoitosuunnitelmaa vahvistettaessa noudatettava menettelystä säädetään 80 ja 81 §:ssä.

Tarkempia määräyksiä asiain käsittelystä valtuuskunnan kokouksessa annetaan kalastusalueen ohjesäännössä.

76 §.

Kalastusalueen hallitukseen valtuuskunta valitsee ohjesäännössä määrätyn määrän jäseniä kahden vuoden ajaksi siten, että puolet heistä on vuosittain erovuorossa.

Hallitus valitsee keskuudestaan vuodeksi kerrallaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Milloin kalastusalue käsittää erillisen vesialueen ja sen valtuuskunnan jäsenmäärä on enintään kahdeksan, hoitaa valtuuskunta hallitukselle kuuluvat tehtävät.

77 §.

Kalastusalueen hallituksen tehtävänä on tämän lain ja muiden voimassa olevien säännösten mukaisesti sekä kalastusalueen ohjesäännön määräykset huomioon ottaen:

- 1) hoitaa kalastusalueen hallintoa;
- 2) valmistella valtuuskunnan käsiteltäviksi tulevat asiat;
- 3) panna täytäntöön ja tiedottaa asianomaisille aluetta koskevat viranomaisten määräykset ja valtuuskunnan päätökset;
- 4) huolehtia kalastusalueen osalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta sekä asettaa valvontaa suorittamaan riittävä määrä kalastuksenvalvojia;
- 5) edustaa kalastusaluetta ja käyttää sen puolesta puhevaltaa tuomioistuimessa ja viranomaisen luona;
- 6) kerätä ja toimittaa kalastuspiirille sen tarvitsemia kalastuksen harjoittamista ja tuottoa ja kalastusalueen toimintaa koskevia tietoja;
- 7) huolehtia vesialueiden omistajain ja kalastuskuntien kalastusalueen suoritettavaksi siirtämien tehtävien hoitamisesta; sekä
- 8) käsitellä ne muut asiat, jotka sille tämän lain, valtuuskunnan päätöksen tai ohjesäännön mukaan kuuluvat.

Hallituksen tulee vuosittain valmistella ja esittää valtuuskunnan hyväksyttäväksi toimintaja varainkäyttösuunnitelma sekä ehdotuksensa siitä, millä tavoin toiminnasta johtuvat menot rahoitetaan. Kultakin toimintavuodelta on valmistettava toimintakertomus ja selvitys varojen käytöstä, jotka valtuuskunnan valitsemien tilin-

tarkastajien lausunnon kera on esitettävä valtuuskunnan käsiteltäviksi.

Ohjesääntö sekä käyttö- ja hoitosuunnitelma.

78 §.

Kalastusalueen ohjesäännössä on mainittava:

1) kalastusalueen nimi ja sen hallinnon kotipaikka sekä yleispiirtein ne vesialueet, jotka kalastusalue käsittää;

2) miten valtuuskunnan jäsenten valitseminen on järjestetty;

3) milloin valtuuskunnan varsinaiset kokoukset on pidettävä;

4) miten valtuuskunnan kokoukset kutsutaan koolle ja miten asioita niissä käsitellään;

5) hallituksen jäsenten lukumäärä ja montako heistä on kunakin vuonna erovuorossa;

6) miten hallituksen toiminta ja asioiden käsittely sen kokouksissa on järjestetty;

7) miten asiakirjat kalastusalueen puolesta allekirjoitetaan;

8) kalastusalueen toimihenkilöt, näiden tehtävät ja palkkaus sekä miten heidät otetaan toimeen;

9) onko hallituksen jäsenille ja mihin määrään suoritettava palkkiota osallistumisesta hallituksen työskentelyyn;

10) varojen käytön ja tilinpidon perusteet, minkä ajan kuluessa toimintakertomus on laadittava ja tilinpäätös tehtävä sekä miten tilit tarkastetaan;

11) miten kalastusalueelle kuuluvaa tai sen käytössä olevaa omaisuutta on hoidettava;

12) kalastusalueelle 83 §:n mukaan tulevien maksujen perusteet ja miten maksujen periminen on järjestetty;

13) millä tavoin tiedonannot toimitetaan valtuuskunnan jäsenille ja muille asianomaisille; sekä

14) muut kalastusalueen toimintaa koskevat tarpeelliseksi katsotut seikat.

79 §.

Tämän lain 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi kalastusalueen tulee kalastuspiirin määräämän ajan kuluessa ottaa käyttöön aluettaan koskeva käyttö- ja hoitosuunnitelma, joka sisältää selvityksen kalastusalueen kalakantojen tilasta sekä hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat yleiset suuntaviivat.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman laadinnassa tulee muun muassa selvittää pääpiirteittäin:

1) suunnitelma-alueen kalavarojen määrä ja tila, niiden nykyinen käyttö ja käytön perusteet;

2) suunnitelma-alueen kalakantojen hoitoa ja käyttöä koskevat yleiset tavoitteet; sekä

3) vaihtoehtoisia suunnitelmia sekä niiden kustannuksia.

Käyttö ja hoitosuunnitelmia laadittaessa on otettava huomioon, mitä tässä laissa ja erityisesti 1 ja 2 §:ssä on säädetty. Kalastusalueen eri osia varten voidaan laatia erilliset suunnitelmat.

80 §.

Kalastusalueen hallitus laatii ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Hallitus voi laatimistyössään käyttää asiantuntijoita.

Milloin kalastuspiiri katsoo, että sama käyttö- ja hoitosuunnitelma siihen sisältyvine kalastusalueiden yhteistoimintaa koskevine määräyksineen olisi hyväksyttävä koskemaan kah-ta tai useampaa vierekkäistä kalastusaluetta, sen tulee kehottaa näitä alueita yhteistoiminnassa valmistelevaan sitä tarkoittava ehdotus.

Kalastusalue voi tehdä myös aloitteen kalastuspiirille yhteisen käyttö- ja hoitosuunnitelman valmistelun aikaansaamiseksi.

81 §.

Kunkin kalastusalueen valtuuskunnan tulee hyväksyä käyttö- ja hoitosuunnitelma päätöksellään, jota kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa läsnä olevista valtuuskunnan jäsenistä. Jollei ehdotusta saada edellä mainitulla ääntenenemmistöllä hyväksytyksi, ehdotus on alistettava kalastuspiirin vahvistettavaksi. Kalastuspiirin tulee ennen asian päättämistä kuulla asianomaisia viranomaisia, vesialueiden omistajia sekä kalastusalan järjestöjä. Kalastuspiiri voi, nojautuen 79 §:n säännöksiin, tehdä ehdotukseen välttämättömiksi havaitut muutokset.

Mitä 1 momentissa on säädetty käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksymisestä, koskee vastaavasti sen muuttamista.

Kalastuspiirin tämän pykälän nojalla tekemään päätökseen saa kalastusalueen valtuuskunnan tai hallituksen jäsen tai kalastusalueella oleva vesialueen omistaja tai kalastuskunta, jota asia välittömästi koskee, hakea muutosta valittamalla maa- ja metsätalousministeriöön kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta.

82 §.

Käyttö- ja hoitosuunnitelma on ohjeena kalastusalueen kalakantojen hoidossa ja kalastuksen järjestämisessä.

Kalastusalueen valtuuskunnan tai hallituksen jäsen ei ilman perusteltua aihetta saa vaikeuttaa toimenpiteellään tai laiminlyönnillään sanotun suunnitelman toteuttamista.

Viranomaisten ja kalastusalueen vesialueella toimivien kalastuskuntien tai jaetun vesialueen omistajien on tarpeen mukaan otettava huomioon kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kalavarojen hoitoa ja käyttöä koskevat yleiset suuntaviivat.

Maksut ja päätöksen oikaiseminen.

83 §.

Joka harjoittaa kalastusta kalastusalueeseen kuuluvalla vesialueella, on velvollinen suorittamaan kalastusalueelle sen toiminnasta johtuvia kustannuksia varten kalastusalueen ohjesäännössä vahvistettujen perusteiden mukaisesti määrättävän, käyttämiensä pyydysten tehoa ja lukumäärää vastaavan maksun. Tällaisen maksun perimisestä on vastaavasti voimassa, mitä 60 §:n 2 momentissa on säädetty. Mitä edellä on sanottu, ei koske sitä, joka harjoittaa kalastusta 6 §:n 1 momentissa, 7 §:n 1 momentissa ja 8 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun yleisen kalastusoikeuden perusteella taikka 9 §:ään tai tämän lain nojalla annettuun asetukseen perustuvan luvan nojalla.

Milloin maksuista jonakin vuonna kertyy enemmän varoja kuin siksi vuodeksi vahvistetun varainkäyttösuunnitelman toteuttamiseen tarvitaan, kalastusalueen valtuuskunnan tulee päättää näiden varojen rahastoisesta sekä käyttämisestä kalatalouden edistämiseen kalastusalueella.

Milloin kalastusoikeuden haltija kalastus-aluetta varten vahvistetun käyttö- ja hoitosuunnitelman vastaisesti toimenpiteellään tai laiminlyönnillään tahallisesti vaikeuttaa sanotun suunnitelman toteuttamista, hänet voidaan kalastusalueen kanteesta yleisen alioikeuden päätöksellä velvoittaa suorittamaan kalastusalueelle tällaisesta menettelystä aiheutuvat kustannukset.

84 §.

Kalastusalue voi tehdä tarpeellisia sitoumuksia sekä hankkia nimiinsä tai käytettäväkseen omaisuutta.

85 §.

Kalastusalueen valtuuskunnan tai hallituksen jäsen, joka katsoo, ettei valtuuskunnan tai hallituksen päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai kalastusalueen ohjesäännön vastainen tahi poikkeaa siitä, mitä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on määrätty, taikka ettei valtuuskunnan 6 luvussa tarkoitettussa asiassa tekemä päätös vastaa 1 §:n mukaisia tavoitteita, voi vaatia valtuuskunnalta päätöksen oikaisemista.

Oikaisuvaatimus on esitettävä kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Tarvittaessa on ylimääräinen kokous kutsuttava koolle käsittelemään oikaisuvaatimusta.

Jollei oikaisua suoriteta, kalastusalueen valtuuskunnan tai hallituksen jäsen voi moittia päätöstä kanteella, joka on pantava vireille yleisessä alioikeudessa kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä kun asia on valtuuskunnan kokouksessa käsitelty.

10 luku.

Kalastuspiiri.

86 §.

Kalastusalueiden toiminnan ohjaamista ja valvontaa sekä muiden tässä laissa säädettyjen kalataloushallinnon alaan kuuluvien tehtävien suorittamista varten maa on jaettu kalastuspiireihin, joista kunkin alue käsittää yhden läänin alueen. Maa- ja metsätalousministeriön alaiset piiritoimistot toimivat asetuksella määrättävien maatalouspiirien maataloustoimistojen yhteydessä.

Kalastuspiirissä voi olla johtavan kalastusbiologin, kalastusbiologin ja lakimiehen virkoja sekä piirikalastusmestarin, kalastusmestarin, toimistosihteerin, toimistoapulaisen ja vahtimestarin toimia.

Kalastuspiirissä voi lisäksi olla ylimääräisiä toimenhaltijoita ja tilapäisiä toimihenkilöitä sekä työsopimussuhteessa olevaa henkilöstöä.

87 §.

Kalastuspiirin tehtävänä on sen lisäksi, mitä tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään, huolehtia kalastusaluehallinnon toteuttamisesta toimialueellaan, avustaa kalastusalueita niiden järjestäytymistä ja toimintaa koskeissa asioissa, antaa asiantuntija-apua kalastusalueille niiden ohjesääntöjä ja käyttö- ja hoi-

tosuunnitelmia valmisteltaessa, valvoa, että kalastusalueet toimivat lain ja ohjesääntönsä määräysten mukaisesti ja täyttävät niille kuuluvat tehtävät, sekä tarpeen vaatiessa ryhtyä toimenpiteisiin puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi, ohjata ja valvoa piirin alueella suoritettavaa neuvontatyötä sekä käsitellä asiat, jotka koskevat yhteydenpitoa kalastusviranomaisten ja kalastusalueiden välillä.

Tarkempia säännöksiä kalastuspiireistä ja niiden tehtävistä annetaan asetuksella.

11 luku.

Kalatalouden edistäminen.

88 §.

Jokaisen kahdeksantoista vuotta täyttäneen henkilön, joka harjoittaa kalan tai ravun pyyntiä, tulee vuosittain suorittaa valtiolle kalastuksenhoitomaksu. Tämä ei kuitenkaan koske sitä, joka harjoittaa onkimista siinä kunnassa, jossa hän muutoin kuin tilapäisesti asuu.

Kalastuksenhoitomaksu on viisitoista markkaa vuodessa. Valtioneuvosto voi kuitenkin muuttuneiden olosuhteiden niin vaatiessa korottaa maksun enintään viideksikymmeneksi markaksi vuodeksi. Kalastuksenhoitomaksu menee valtiolle.

89 §.

Edellä 9 §:ssä mainitun pilkintämaksun suuruus määrätään valtioneuvoston päätöksellä ottaen huomioon, että maksun tulee olla puoli-toista kertaa 88 §:ssä mainitun kalastuksenhoitomaksun määrä lisättynä maksun kannosta aiheutuvilla kustannuksilla.

Pilkintämaksuista kertyneet tulot jaetaan kokonaisuudessaan kalastusalueille, joiden tehtävänä on jakaa varat edelleen vesialueen omistajille. Varojen jaossa on otettava maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman pistelaskupöytäkirjan mukaisesti eri kalastuskuntien alueille osoitettavia varoja laskettaessa huomioon kyseessä olevan kalaveden pinta-ala, sen hyväksi suoritettavat hoitotoimenpiteet, siihen kohdistunut kalastusrasitus sekä valvonnan tarpeet.

90 §.

Todistukseksi kalastuksenhoitomaksun suorittamisesta maksaja saa kalastuskortin. Kortti on pidettävä mukana kalastusta harjoitettaessa sekä vaadittaessa näytettävä vesialueen omista-

jalle tai kalastusoikeuden haltijalle taikka sille, jonka tehtävänä on valvoa kysymyksessä olevalla alueella kalastuksesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Todistukseksi pilkintämaksun suorittamisesta, maksaja saa pilkintäkortin, josta on voimassa, mitä kalastuskortista 1 momentissa on säädetty.

91 §.

Valtion tulo- ja menoarvioon on vuosittain otettava kalatalouden edistämiseen määräraha, joka vastaa ainakin sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden aikana kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräisen lukumäärän ja kulumassa olevan vuoden kalastuksenhoitomaksun suuruuden perusteella laskeen on katsottava kalastuksenhoitomaksuina kertyvän. Tarkoitukseen on kuitenkin myönnettävä vähintään se määrä, mikä kalastuksenhoitomaksuina on kertynyt sen vuoden edellisessä vuonna, jota varten tulo- ja menoarvio on laadittu.

Määrärahasta kullekin kalastuspiirille osoitettu osa käytetään sen vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti yhdenmukaisin perustein kalastusalueiden ja kalastuskuntien sekä kalastusalan järjestöjen toimesta suoritettavaan kalavesien hoitoon, kalakantojen parantamiseen, valistus- ja neuvontatyöhön sekä kalataloutta koskevaan koe- ja suunnittelutoimintaan. Määrärahasta voidaan myös myöntää avustuksia kalastusalueiden muusta toiminnasta aiheutuviin kuluihin.

12 luku.

Kalastustuotteita koskevia säännöksiä.

92 §.

Kaloja tai rapuja ei saa niiden rauhoitusajan jäljempänä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta myydä eikä muutoinkaan ryhtyä toimenpiteisiin niiden myyntiä varten.

Jos kala tai rapu ei täytä säädettyä alintamittaa, kiello on voimassa muulloinkin kuin 1 momentissa mainittuna aikana.

93 §.

Edellä 92 §:ssä säädetty kiello ei koske:

1) kalaa tai rapua, jota 37 §:ssä tarkoitetun maa- ja metsätalousministeriön luvan nojalla saadaan pyytää rauhoitusaikaa tai alintamittaa koskevasta säännöksestä tai määräyksestä poiketen; eikä

2) kalaa, joka on kasvatettu kalanviljelylaitoksessa, kasvatuslammikossa tai kalanviljelyä varten erotetussa vesistönosassa.

Sen, jolla on oikeus tämän pykälän nojalla poiketa 92 §:ssä säädetystä kiellosta, on vaadittaessa esitettävä lupansa tai osoitettava oikeutensa muulla tavalla.

Asetuksella voidaan antaa säännöksiä rauhoitusaikana tai alamittaisena myytävän kalan tai ravun merkitsemisestä, milloin se valvontaa varten on tarpeen.

94 §.

Asetuksella säädettyä mittaa pienemmän kalan ja ravun tuonti muuta tarkoitusta kuin istuttamista, tieteellistä tutkimusta tai kautta-kulikutavarana kuljettamista varten on kielletty. Sama koskee tuoreen, asetuksella rauhoitetun kalan ja ravun maahan tuomista rauhoitusaikana. Tarkempia säännöksiä näiden kieltojen soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai sen hedelmöitetyn mädin maahantuonti on sallittu ainoastaan maaja metsätalousministeriön luvalla ja sen määrämillä ehdoilla.

95 §.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kalan ja ravun sekä niistä valmistettujen tuotteiden käsittelystä, pakkauksesta, kuljettamisesta, kaupasta, viennistä ja tuonnista sekä näihin toimintoihin liittyvästä valvonnasta ja tarkastuksesta.

Tarttuvien kala- ja raputautien leviämisen estämiseksi taikka kala- ja rapukannan säilyttämiseksi voi maa- ja metsätalousministeriö määrääjäksi tai toistaiseksi antaa kieltoja tai määräyksiä, jotka koskevat kalojen tai rapujen vientiä ja tuontia sekä kuljetusta, varastointia ja kauppaa taikka niiden pyynnissä, varastoinnissa ja kuljetuksessa käytettyjen välineiden käsittelyä tai siirtämistä toiselle paikkakunnalle.

13 luku.

Valvonta, talteen ottaminen ja virka-apu.

96 §.

Poliisin, erityisesti eräpoliisin, ja kalastusviranomaisten tulee valvoa, että kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan, ja sen mukaan kuin jäljempänä säädetään, ottaa myös talteen luvattomalla kalastuksella saatu

saalis ja siinä käytetyt välineet samoin kuin tämän lain nojalla luvattomana pidettävä kuljetus- tai kauppatavara.

97 §.

Edellä 96 §:ssä tarkoitettu velvollisuus on myös valan tehneellä kalastuksenvalvojalla, jonka kalastuspiiri, kunta, kalastusalue, kalastuskunta, vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija on asettanut.

Kalastusalueen asettaman kalastuksenvalvojan tulee erityisesti valvoa, että rauhoituspiiriä koskevia ja muita kalastusalueen vesialueilla voimassa olevia määräyksiä noudatetaan.

Kalastuksenvalvoja vannoo valan tai antaa vastaavan vakuutuksen siinä yleisessä alioikeudessa, jonka tuomiopiirissä hänen toimialueensa tai osa siitä sijaitsee. Kalastuksenvalvojalla tulee olla valvojan merkki taikka tunnuskortti, jonka hän vaadittaessa esittää.

98 §.

Kun yksityisen kalastusoikeutta loukataan, tulee 96 §:ssä mainittujen viranomaisten pyynnöstä antaa virka-apua.

Kalastuksenvalvoja on velvollinen toimieellaan pyynnöstä avustamaan vesialueen omistajaa tai kalastusoikeuden haltijaa tämän oikeutta loukkaavan menettelyn selvittämiseksi.

99 §.

Valtakunnan rajalla olevissa vesissä ja Suomen merialueella suorittavat tulli- ja rajavartiolaitosviranomaiset 96 §:ssä mainittujen viranomaisten ohella siinä tarkoitettua valvontaa, mikäli se ei haittaa heidän varsinaista virkatoimintaansa.

Suomen kalastusvyöhykkeellä harjoitettavaa pyyntiä koskevien säännösten edellyttämästä valvonnasta on voimassa, mitä Suomen kalastusvyöhykkeestä annetussa laissa (839/74) on säädetty.

100 §.

Edellä 96 §:ssä mainitulla viranomaisella sekä valan tehneellä kalastuksenvalvojalla on oikeus tarkastaa, että vedessä tai veneessä samoin kuin rannalla tai suojassa oleva pyydys on säännösten ja määräysten mukainen. Mainituilla viranomaisilla ja kalastuksenvalvojalla on myös oikeus tarkastaa kalaa tai rapuja kaupaksi pitävän henkilön varasto.

Jos kalaväylään tai muulle vesialueelle, jossa kalastusoikeuden käyttäminen on kielletty tai sitä on rajoitettu, on laittomasti pantu kalan-

pyydys, poliisiviranomainen tai kalastuksenvälvoja on velvollinen poistamaan sen syyllisen kustannuksella.

Kielletty pyydys tai pyydyksen osa on viranomaisen tai kalastuksenvälvojan hävitettävä tai tehtävä kalastukseen kelvottomaksi.

101 §.

Milloin

1) joku tavataan kalastamassa vedessä, jossa hänellä ei ole oikeutta harjoittamaansa pyyntiin; tai

2) kalavedessä tavataan pyydyksiä, jotka muu kuin kalastukseen oikeutettu on sinne asettanut; taikka

3) kalastusoikeuden vuokraaja tai muu henkilö ilmeisesti ylittää hänelle kuuluvan kalastusoikeuden, kalastaa kielletyssä paikassa tai kiellettyä aikana tahi käyttää kiellettyä pyydystä tai pyyntitapaa,

on vesialueen omistajalla, osakkaalla tai kalastusoikeuden haltijalla oikeus verekseltä ottaa talteen tällaisessa kalastuksessa käytetty pyydys sekä saatu saalis samoin kuin vene tai muu kulkuväline, josta pyyntiä harjoitetaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tulee myös valan tehneen kalastuksenvälvojan ja eräpoliisin sekä siellä, missä vesialue tai kalastusoikeus kuuluu valtiolle, poliisin ja muun viranomaisen, jonka velvollisuutena on sellaisella alueella valvoa kalastuksesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista, ottaa talteen luvattoman kalastuksen harjoittajan pyydykset, saalis ja kulkuväline, josta pyyntiä on harjoitettu.

102 §.

Milloin sen, jonka pyydys, saalis tai kulkuväline on 101 §:n nojalla otettu talteen, epäilään syyllistyneen tekoon, joka on virallisen syytteen alainen tai josta vesialueen omistaja tai osakas taikka kalastusoikeuden haltija halua nostettavaksi syytteen, on talteen otettu tavara, saalista lukuun ottamatta, luovutettava niin pian kuin mahdollista poliisin säilytettäväksi. Jollei luovuttaminen käy hankaluudesta päinsä, on tavarasta ja sen säilytyspaikasta ilmoitettava poliisille, joka määrä, miten tavara on säilytettävä. Talteen otetusta saaliista säädetään 104 §:ssä.

Jos vesialueen omistaja tai osakas taikka kalastusoikeuden haltija ei halua syytettä nostettavaksi rikoksesta, josta syyttäjä ei saa tehdä syytettä ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä

syytteeseen pantavaksi, hän saa, ilmoitettuaan talteen ottamisesta poliisille, pitää hallussaan talteen ottamaansa pyydyksen ja kulkuvälineen, kunnes niiden käyttäjä on suorittanut niistä lunastuksen, jonka suuruus säädetään asetuksella. Jollei lunastusta suoriteta kuukauden kuluessa siitä, kun poliisille on ilmoitettu tavarantaltteen ottamisesta, eikä tavarantalon omistaja ole pannut oikeudessa vireille kannetta talteen ottamisen lainmukaisuudesta, saa talteen ottaja tavarantalon omakseen.

Milloin tavarantalon on ottanut talteen kalastuksenvälvoja tai 101 §:n 2 momentissa tarkoitettu viranomainen, eikä rikoksesta nosteta syytettä, lunastuksen saa periä itselleen se, joka on ottanut tavarantalon talteen. Kysymys virkamiehen suorittaman talteenoton lainmukaisuudesta voidaan tällaisessa tapauksessa saattaa ylemmän viranomaisen ratkaistavaksi.

103 §.

Jollei edellä olevien säännösten nojalla viranomaisen säilytettäväksi annetun tai viranomaisen taikka kalastuksenvälvojan talteen ottaman tavarantalon omistaja vuoden kuluessa tule tietoon, viranomaisen on myytävä tavara, jollei sitä ole 100 §:n 3 momentin nojalla hävitettävä. Myynnistä kertyneet varat kuuluvat valtiolle.

104 §.

Jos saalis on saatu kalastamalla tai ravustamalla ilman lupaa vedessä, jossa toisella on oikeus kalastaa, tai muutoin loukkaamalla toisen oikeutta, kuuluu saalis tai sen arvo sille, jonka oikeutta on loukattu, siitä riippumatta, onko pyyntiä muustakin syystä pidettävä luvattomana.

Jos saalis on toiselle kuuluvaa oikeutta loukkaamatta saatu rauhoitusajana tai rauhoituspiiriä koskevia määräyksiä rikkoen taikka kielletyltä alueelta tahi kielletyllä pyydyksellä taikka on alamittaista, se tai sen arvo kuuluu valtiolle. Viimeksi sanottu koskee myös koko selasta saaliserää joka on samassa laatikossa, sumpussa tai muussa säiliössä ja jonka painosta vähintään yksi kymmenesosa on edellä mainituin tavoin laittomasti pyydettyä.

Milloin saalis 2 momentin mukaan on tuleva valtiolle, on sen talteen ottamisesta viipymättä ilmoitettava paikkakunnan poliisille, jonka on se myytävä tai määrättävä, miten sen kanssa muutoin on meneteltävä. Jos on odotettavissa, että tällainen saalis pilaantuu, talteen ottaja

saa myydä sen, sitten kun kaksi esteetöntä henkilöä on sen arvioinut. Myynnistä kertyneet varat on toimitettava poliisille.

105 §.

Milloin kalastusoikeuden haltija harjoittaa tai sallii harjoitettavan kalastusta tai ravustusta siten, että kala- tai rapukannan säilyminen vaarantuu, taikka harjoittaa tai sallii harjoitettavan sanottua pyyntiä toisen kalaveden yhteydessä olevassa kalavedessä sellaisella tavalla, että se ilmeisesti on vahingoksi toisen kalastukselle tai haitaksi kalastuksenhoitotoimiteille kalavedessä, jossa toisella on kalastusoikeus, voi kalastuspiiri, varattuun asianomaisille tilaisuuden antaa selvityksensä asiassa, kieltää kalastusoikeuden haltijaa toistaiseksi, enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan, käyttämästä kalastusoikeuttaan tai rajoittaa sitä.

Jos kalastusoikeuden haltija ei tyydy kalastusoikeuden käytön kieltämistä koskevaan kalastuspiirin päätökseen, päätös on saatettava maa- ja metsätalousministeriön vahvistettavaksi. Kalastuspiirin päätöstä on noudatettava ministeriön vahvistettavaksi saattamisesta huolimatta.

106 §.

Jos joku laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuvan velvollisuutena, lääninhallitus voi viranomaisen ilmoituksesta tai sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, sitten kun asianomaiselle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen, määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

14 luku.

Rangaistussäännökset.

107 §.

Joka

1) käyttää kiellettyä kalastustapaa tai kiellettyä pyydystä tai pitää sellaista pyydystä veneessä tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä;

2) kalastaa luvottomasti valta- tai kalaväylässä taikka vesialueella, jossa kalastaminen on kielletty tai sitä on rajoitettu, taikka rauhoituspiiriä koskevia määräyksiä rikkoen;

3) pyydystää rauhoitus- tai muutoin luvottomana aikana kalaa tai rapua taikka sanottuna aikana pitää vedessä niiden pyyntiin erityisesti sopivaa pyydystä;

4) pyydystää alimittaista kalaa tai rapua;

5) kalastaa vastoin kalastuspiirin tai muun viranomaisen taikka tuomioistuimen laillisesti määräämää kieltä tai rajoitusta;

6) harjoittaa kalan tai ravun pyyntiä, vaikka hän vastoin 88 §:n säännöstä ei ole suorittanut valtiolle kalastuksenhoitomaksua tai hänellä ei ole mukana lunastamaansa kalastuskorttia eikä hän voi sitä esittää kahden vuorokauden kuluessa; taikka

7) vastoin 92 §:n säännöstä myyntiä varten varastoi, kuljettaa tai lähettää, pitää kaupan, ostaa taikka maksusta tarjoaa rauhoitettuja tai alimittaisia kaloja tai rapuja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

108 §.

Joka harjoittaa kalastusta tavalla, joka 30 §:n mukaan on kielletty, tai harjoittaa 107 §:ssä tarkoitettua toimintaa huomattavassa laajuudessa, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

109 §.

Joka muutoin kuin pyyntiä harjoittamalla tahallaan tai tuottamuksellisesti aiheuttaa vaaraa tai vahinkoa kalakannalle tai kalavedelle taikka muulla tavoin tahallaan luvottomasti menettelemällä huonontaa kalastamisen harjoittamisen edellytyksiä vesistössä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vaaran aiheuttamisesta kalavedelle* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka tahallaan tai törkeästi tuottamuksesta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla aiheuttaa vakavaa vaaraa tai vahinkoa kalakannalle tai kalavedelle, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakavan vaaran aiheuttamisesta kalavedelle* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

110 §.

Joka on syyllistynyt 107 tai 108 §:ssä tarkoitettuun rikokseen, on tuomittava menettämään valtiolle luvattomasti käyttämänsä tai kielletyt pyyntivälineet. Kalastusrikokseen syyllistynyt on lisäksi tuomittava menettämään vene tai muu kulkuväline, josta pyyntiä on harjoitettu, jollei se olosuhteet huomioon ottaen ole kohtuutonta. Menettämisseuraamus voidaan tällöin jättää tuomitsematta tai rajoittaa koskemaan vain osaa omaisuudesta.

Jos menetettäväksi tuomittava omaisuus on siirtynyt toiselle, hukattu tai hävitetty, voidaan sen arvo tai osa siitä tuomita valtiolle menetyksi.

111 §.

Sitä, joka luvattomasti kalastaa toisen kalavedessä taikka ylittää sen oikeuden, joka hänellä on yhteisen kalaveden osakkaana, kalastusoikeuden vuokraajana tai kalaveden haltijalta saamansa luvan perusteella, taikka rikkoo kalastusoikeuden käyttämisestä tehtyä sopimusta tai päätöstä taikka muulla tavalla loukkaa toiselle kuuluvaa kalastusoikeutta, rangaistaan niin kuin rikoslaissa on säädetty.

112 §.

Milloin tässä laissa tarkoitettulla rikoksella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, ei virallinen syyttäjä saa tehdä siitä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

113 §.

Syyte tässä laissa tarkoitettusta rikoksesta on, jollei samasta teosta ole nostettu syytettä vesilain nojalla ja siinä säädettyssä järjestyksessä, pantava vireille asianomaisessa yleisessä alioikeudessa.

Mitä rikoslaissa on säädetty Suomen ulkopuolella tehdyn, Suomeen kohdistuvan rikoksen syytteeseen saattamisesta ja siitä tuomitsemisesta, koskee myös 108 §:ssä tarkoitettua rikosta, milloin se on tehty Suomen aluevesien ulkopuolella.

Syyte kalastusvyöhykettä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta pannaan vireille siinä yleisessä alioikeudessa, joka on laillinen tuomioistuimien käsittelemään Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta nostettua syytettä.

15 luku.

Erinäiset säännökset.

114 §.

Suomen kalastusvyöhykkeestä ja sillä harjoitettavasta kalastuksesta on voimassa, jollei tässä laissa toisin säädetä, mitä Suomen kalastusvyöhykkeestä annetussa laissa on säädetty.

115 §.

Kalastusvyöhykkeellä huolehtii kalastuspiirille ja kalastusaluehallinnolle kuuluvista tehtävistä se kalastuspiiri, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa kalastusvyöhykkeestä sijaitsee. Sanotun toimivallan osalta katsotaan kalastuspiirien välisen rajan jatkuvan samansuuntaisena kalastusvyöhykkeellä.

Tämän lain 32 §:n 2 ja 3 momentin ja 35 §:n 2 momentin säännöksiä ei sovelleta kalastusvyöhykkeellä.

116 §.

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ei ole toisin säädetty.

Milloin Suomea velvoittava kansainvälinen sopimus sitä edellyttää tai kalakannan turvaaminen tai muu siihen verrattava erityinen syy niin vaatii, voidaan asetuksella antaa säännöksiä, jotka koskevat Suomen kansalaisten Suomen aluevesien ulkopuolella harjoittamaa kalastusta tai äyriäisten pyyntiä.

Asetuksella voidaan myös, jos 2 momentissa tarkoitettu sopimus tai syy sitä edellyttää, antaa säännöksiä, jotka koskevat Suomen aluevesillä tai niiden ulkopuolella harjoitettavan pyynnin rajoittamista.

Kansainvälisen Itämeren kalastuskomission sekä Koillis-Atlantin kalastuskomission suositusten voimaansaattamisesta on säädetty erikseen.

117 §.

Luonnonvesillä tarkoitetaan tässä laissa vesistöjä ja niitä pienempiä luonnollisia vesiuomia. Mitä luonnonvesistä on sanottu, koskee myös sellaista tekojärveä tai tekoallasta, joka liittyy vesistöön siten, että kala voi sinne vapaasti päästä.

Jollei toisin sanota, tarkoittavat tämän lain vesistöä koskevat säännökset myös merta.

118 §.

Kalastusviranomaisilla tarkoitetaan maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosastoa ja kalastuspiirejä sekä näiden viranomaisten virkamiehiä, joiden asiana on hoitaa kalataloushallintoa ja huolehtia kalastuslainsäädännön täytäntöönpanoon kuuluvista tehtävistä. Mitä tässä laissa on säädetty kalastusviranomaisesta, koskee vastaavasti niitä metsähallinnon virkamiehiä, joiden tulee huolehtia valtiolle kuuluvista kalavesistä ja niissä kalastamista koskevista asioista.

Yleiset vesialueet ovat kalastusta koskevien asioiden osalta maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysosaston ja kalastuspiirin hallinnassa ja hoidossa.

119 §.

Loheksi luetaan, jollei toisin ole säädetty, myös meritaimen, järvitaimen ja purotaimen eli tammukka.

Lohi- tai siikapitoisena pidetään jokea tai muuta vesistöä, jota nämä kalalajit käyttävät nousu- tai vaellustienään taikka johon niitä on merkittävässä määrin istutettu.

Kalastuspiiriin tulee tarvittaessa ratkaista, onko vesistöä pidettävä lohi- tai siikapitoisena.

120 §.

Tuoreena ei ole pidettävä kalaa ja rapua, jota pyynnin jälkeen pakastamalla, lisäaineilla tai muulla vastaavalla tavalla on käsitelty säilyvyyden parantamiseksi.

121 §.

Milloin vesialueelle istutetaan kala- tai rapulajia, jota siellä ei ennestään ole, tai alueelle suoritetaan kalojen tai rapujen siirtoistutus, on toimenpiteelle saatava kalastuspiirin lupa.

122 §.

Erimielisyys, joka koskee vesialueen käyttämistä kalastukseen ja siitä toiselle aiheutuvaa vahinkoa tai haittaa sekä muun tähän lakiin perustuvan oikeuden hyväksikäyttöä tai velvollisuuden laiminlyöntiä, voidaan, jollei tässä laissa jonkin asian osalta ole muuta säädetty, saattaa yleisen alioikeuden ratkaistavaksi riita-asiana.

123 §.

Tässä laissa tarkoitettussa asiassa annettuun yleisen alioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksen

hausta alioikeuden päätökseen on oikeudenkäymiskaareissa säädetty.

Tässä laissa tarkoitettussa asiassa annettuun vesioikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin vesilaissa on säädetty muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hakemusasiassa annettuun vesioikeuden päätökseen. Siitä, kenellä on oikeus hakea muutosta vesioikeuden rauhoituspiirin lakkauttamista koskevaan päätökseen, on säädetty 47 §:n 3 momentissa.

Tässä laissa tarkoitettussa asiassa annettuun kalastuspiiriin päätökseen ja 106 §:ssä tarkoitettuun lääninhallituksen päätökseen saadaan hakea muutosta noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

124 §.

Milloin 8 §:n 2 momentin soveltamiseksi on tarpeen selvittää, mitkä vesialueet sijaitsevat ulkosaaristossa, tällainen selvitys suoritetaan jakolain 231 a §:ssä tarkoitettussa toimituksessa. Selvityksen tulosta on noudatettava, kunnes asiasta olosuhteiden muututtua uudessa, toimituksessa ehkä toisin määrätään. Selvityksen kustannukset suoritetaan valtion varoista.

125 §.

Jollei yhteistä vesialuetta ole eräistä yhteisistä alueista ja niihin verrattavista etuuksista annetun lain 7 tai 16 §:n mukaisesti pantu hallinnon alaiseksi yhteiseksi hyväksi, sen osakkaat voivat kalastuskunnan kokouksessa päättää asioista, jotka koskevat hiekan ja muun aineksen ottamista vesialueelta, alueen tai sen osan antamista vuokralle muutakin tarkoitusta kuin kalastusta varten, metsästyksen harjoittamista alueella sekä sen muuta käyttämistä ja tällaisesta käytöstä perittävää korvausta. Asian käsittelystä ja päätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä mainitussa laissa on säädetty osakkaiden kokouksesta ja siinä tehdystä päätöksestä.

126 §.

Kalastuselinkeinon ja kalatalouden kehittämistä varten maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että kalastuksen harjoittajain ja kalastuskuntien on annettava kalastusalueille ja kalastuspiireille kalastusta ja sen tuottoa koskevia tietoja.

127 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

16 luku.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.

128 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Jo ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä tarpeellisiin valmistaviin toimenpiteisiin sen täytäntöönpanemiseksi.

129 §.

Tällä lailla kumotaan:

1) 28 päivänä syyskuuta 1951 annettu kalastuslaki (503/51);

2) kalastuslain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 28 päivänä joulukuuta 1951 annettu asetus (695/51); ja

3) valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä ja kalastamisesta valtiolle kuuluvissa kalavesissä 9 päivänä heinäkuuta 1953 annettu asetus (322/53), niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen; sekä

4) 14 päivänä joulukuuta 1951 annetun jakolain (604/51) 112 §:n 2 momentti.

Mitä maatalousministeriön päätöksellä on 1 momentin 1 kohdassa mainitun kalastuslain 90 §:n nojalla määrätty kala- ja rapukannan suojelemiseksi, jää edelleen voimaan niin kuin siitä olisi määrätty tämän lain 95 §:n 2 momentin mukaisesti.

Kalanpyydyksissä käytettävistä valomerkeistä 16 päivänä heinäkuuta 1954 annettu asetus (338/54) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen jää edelleen voimaan.

130 §.

Ennen tämän lain voimaantuloa järjestäytyneiden kalastuskuntien on viipymättä uudistettava sääntönsä ja järjestettävä toimintansa tässä laissa säädettyllä tavalla. Jos kalastuskunta ei ole aikaisemmin järjestäytynyt, noudatetaan mitä 49 §:ssä on säädetty.

Kalastuspiirin tulee valvoa, että edellä mainittuja säännöksiä noudatetaan. Lääninhallitus voi kalastuspiirin pyynnöstä uhkasakolla velvoittaa kalastuskunnan noudattamaan piirin tässä tarkoituksessa antamia määräyksiä.

131 §.

Kalastushoitoyhtymät, jotka on perustettu ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten mukaisesti, lopettavat toimintansa vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Asianomaisen kalastusalueen tulee soveltuville osin ottaa huolehtiaukseen yhtymän tehtävistä. Mikäli kalastushoitoyhtymän säännöissä ei muuta ole määrätty, siirtyy yhtymän omaisuus sen jäsenkalastuskunnille.

Kalastushoitoyhtymän valtuuskunnan tulee kokouksessaan päättää yhtymän tehtävien ja sille kuuluvan omaisuuden siirrosta ja muista toiminnan lopettamisen aiheuttamista toimenpiteistä.

132 §.

Milloin 18 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeus on ennen tämän lain voimaantuloa annettu vuokralle ilman vesialueen muiden osakkaiden suostumusta tai sen korvaavaa laissa säädettyä menettelyä katsotaan vuokraoikeus rauenneeksi, jollei tämän lain mukaista sopimusta ole tehty yhden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

133 §.

Jos jollakin on 129 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun kalastuslain 18 §:n mukainen oikeus käyttää valtiolle kuuluvaa maata kalastuksessa tarvittavia rakennuksia ja laitteita varten, pysytetään sellainen oikeus entisillä ehdoilla viiden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

134 §.

Kalastusalueen hallituksen tulee selvittää, mitä aikaisemman lainsäädännön mukaisesti perustettuja rauhoituspiirejä alueella on ja millä tavalla ne on muodostettu. Kalastusalueen valtuuskunnan tulee päättää, mitkä niistä on lakkautettava tai pysytettävä. Rauhoituspiirin pysyttämistä koskeva päätös on voimassa, jollei valtuuskunta määrää lyhyempää aikaa, kymmenen vuotta päätöksen tekemisestä.

Maanmittausviranomaisten on tarvittaessa korvauksetta avustettava kalastusalueita 1 momentissa mainitun selvittelyn suorittamisessa. Rauhoituspiiri, jota koskevaa selvittelyä ei ole toimitettu kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta, katsotaan lakanneeksi.

135 §.

Jos rauhoituspiiri on aikaisemman lain mukaisesti erotettu vesialueen jaossa tai piirin perustamisesta muutoin on tehty merkintä maa-

rekisteriin, on rauhoituspiirin lakkaamisesta tai päätöksestä, jolla rauhoituspiiri on lakkautettu, kalastusalueen hallituksen toimesta ilmoitettava asianomaiselle maanmittauskonttorille rauhoituspiiriä koskevien merkintöjen poistamiseksi maarekisteristä. Maanmittauskonttorin tulee tarvittaessa määrätä maanmittausinsinööri valtion kustannuksella suoritettavassa toimituksessa selvittämään ne seikat, joita merkinnän poistaminen edellyttää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rauhoituspiirin tultua lakkautetuksi vesioikeuden päätöksellä tulee vesioikeuden, kun päätös on saanut lainvoiman, tehdä maanmittauskonttorille sanotussa momentissa tarkoitettu ilmoitus.

136 §.

Milloin 134 §:ssä tarkoitettu rauhoituspiiri on päätetty pysyttää, sen osalta on sovellettava

tämän lain säännöksiä. Aikaisemmin määrätty käyttörajoitukset pysyvät kuitenkin voimassa. Näitä rajoituksia voidaan muuttaa 43 §:ssä säädetyllä tavalla.

137 §.

Mitä tässä laissa on säädetty valan tehneestä kalastuksenvalvojasta, koskee myös aikaisemman lain mukaisesta valan vannonutta kalastusenvartijaa, jonka kunta, kalastushoitoyhtymä, kalastuskunta, kalaveden omistaja tai kalastuksen vuokraaja on asettanut.

138 §.

Aikaisemmin hankittua laillista pyydystä, joka on tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastainen, on kuitenkin lupa käyttää kolmen vuoden ajan lain voimaantulosta.

3.

Laki

vesilain 2 luvun muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 2 luvun 3 §:n 1 momentti sekä
lisätään 2 lukuun uusi 22 a §, seuraavasti:

2 luku.

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön.

3 §.

Rakentaminen on, mikäli sen tarkoitus ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä hankkeen kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahinkoon verrattuna voidaan saavuttaa, suoritettava siten, ettei yrityksestä aiheudu vältettävissä olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä rannan tai vesialueen omistajalle, ettei kalakantaa hävitetä, kalastuksen harjoittamista, vesistössä kulkemista ja puutavaran uittoa, vesivoiman käyttämistä, vesistön järjestyä tai säännöstelyä, maan kuivattamista, veden johtamista nesteenä käytettäväksi tai pohjaveden ottamista vaikeuteta taikka yleistä tai yksityistä etua muutoin loukata, vesistön puhdistautumiskykyä huononnetta taikka ympäristön viihtyisyyttä turmella enempää, kuin tarkoitettujen tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä,

samoin kuin myös siten, että vesistön tai pohjaveden erilaiset käyttämisedut vastedeskin voidaan tyydyttää mahdollisimman vähäisessä määrin supistettuina.

22 a §.

Vettä käyttävän laitoksen tulokanavaan tai vesijohtoon on asetettava välppäitä tai muu laite, joka estää kaloja joutumasta laitokseen. Tällainen laite voidaan kuitenkin pitää nostettuna vesistön ollessa jäätyneenä ja jäiden lähdön aikana.

Maa- ja metsätalousministeriön asiana on antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa mainituista laitteista.

Kanavaa, vesijohtoa ja vesialuetta kuiville laskettaessa on siinä olevat kalat viipymättä laskettava takaisin veteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Laki

rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rikoslain 33 luvun 13 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä syyskuuta 1951 annetussa laissa (505/51), näin kuuluvaksi:

33 luku.

Luvattomasta viljelyksestä, metsästyksestä ja kalastuksesta.

13 §.

Joka luvattomasti kalastaa toisen kalavedessä taikka ylittää sen oikeuden, joka hänellä on yhteisen kalaveden osakkaana taikka kalastusoikeuden vuokraajana tai kalaveden haltijalta

saamansa luvan perusteella, tahi rikkoo kalastusoikeuden käyttämisestä tehtyä sopimusta tai päätöstä taikka muulla tavalla loukkaa toiselle kuuluvaa kalastusoikeutta, on tuomittava luvattomasta kalastuksesta sakkoon.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 .

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri Veikko Saarto

